
Bodó Csiba Gizella
Lapjaim

Bodó Csiba Gizella

Lapjaim

Bodó Csiba Gizella

Lapjaim

– írások 2013-2016. –

Miskolc-Budapest
2017.

Írta és szerkesztette

Bodó Csiba Gizella

műszaki szerkesztés

Zsoldos Árpád és Adrienn
www.irodalmiradio.hu

© Bodó Csiba Gizella, 2017

Szelíd gesztenyék

A bűn levált tüskés burkával
A béke barna szelíd gesztenyéjéről,
S gurult utca kövére,
Keserű lapu szárhoz,
Méretes kalapjához,
A kettéhasadt ághoz,
Mi tört keresztet formál,
Megesik szíve a jobb latorján,
S a Paradicsomba kalauzolja.
A bűnt húzzuk, tele vagy
üres koffer – ifjúságunk,
aggastyán létünk, egy őszön
majd belelépünk a süppedő
avarba, s mindenkinek
lelke rajta, hogy mit töltött
a zsákba, száraz levelek,
összetört szívek vagy
csontos kézszorítás
a tetteiért, valami hála,
gondolj rá már ma,
az elgurult szelíd gesztenyék
álma most megágyaz a sárba,
de tavasszal bűntelenül
születik újjá szűzies fehér-
rózsa-csókú kicsiny virága.

Budapest, 2010. október 26.

Az Idő

Az Idő nem ló, amit ostorral kell hajtani, nem ló, amit zablájánál feszítve visszatarthatsz, olyan gyeplő a kezedben, ami ha meghatározod napi távolságodat, engeded, hogy haladjon egyenletes, ritmusos vidám kocogással meg fogja tenni a távot, elér a kitűzött célhoz.
A hegymenetben erősíteni fog, a lejtőkön könnyebb tempót vesz fel, ha szeretettel irányítod mindent megtesz, hogy célodhoz vigyen.
Az Idő-gyeplő a kezedben van!
(Hiszen valószínűleg „csak" földi-szinten létező fogalom!)

Lapjaim meg vannak számlálva!

Ars Poetica

(Hogyan és miért?)

Elcsendesedni, hallgatni a csendet. Álmodni – ébredni, érezni hajnalt és minden mást, visszahozni, vagy elengedni az álmot, figyelni a belső és külső neszeket, hangokat, madarak énekét vagy esőcseppekét, hallani a suttogást belülről, akkor felkönyökölni és írni, amit a suttogó diktál! Nem habozni, ezt sosem mulasztani, hisz lehet, hogy sokáig hallgatni fog, lehet, mondanivalója kitölti a napot!

Naponta Napra menni, ha felhős is az ég. Tudni változni, megújulni, hat levelet hozni az idén, ha a múlt esztendőben négy született, új virágokat nevelni szívemben, ha múlt őszön elhervadtak. Nem félni, hogy furcsa vagy aszimmetrikus a koronám, hisz gyökereim ugyanazok, melyek Abból a magból nőttek.

Nem félek, ha letörik ágamat, ha tépdesik kérgemet, ha viharok hajlítanak – hátha ezek erősítenek –, ha derékba törnek, valami, valahol ott marad belőlem.

Szemlélődöm, lefénymásolok egy felhőt, egy fát, egy utat, egy arcot, egy élettöredéket, megőrzök egy szót, valahol ott marad gondolataim magtárában, s vagy beindul mint a sok „megás" gép és szó szót követ, s folyik mint bővizű patak, köveken át mint duzzadó zuhatag – nem nagyon terelem, hagyom, folyjon! Irányokat, képleteket, szótaggátakat nem igen állítok eléjük, közéjük, engedem gondolataim folyamát, ahogy szabadsága megkívánja, lényeg, hogy természetesen haladjon, ha lelassul, leáll nem erőltetem, mi haszna lenne?

Megtöltök vele egy korsót, asztalra teszem, vagy az út szélére, ki szomjazik ihat belőle, igyon belőle. Hogy olt-e szomjat egyetlen olvasónak, lehet, nem tudom meg soha.

Én megtettem a dolgom!

Átadtam!

Talán kezd vele valaki, valamikor, valamit!

Ha gondolja, öntsön egy kortyot a maradékból a gyökerekre!

Budapest, 2015. március 11.

Erkölcsi hatalom

Leereszkedik lopakodva a köd. Még két nap és új évet írunk.
Teszek-veszek, készülődöm. A háttérből TV vagy rádió szól, még azt sem tudom, hogy mi van bekapcsolva. „Erkölcsi válság van ma" – mondja a hang valamelyik médiából! Pap vagy politikus szólt-e, nem figyeltem oda, csak a mondatra kapom fel a fejem. Ahogy két vagy három hete ugyanígy felkaptam egy piarista atya beszédére egy rádiócsatornán meghallva. Az egyébként több könyvet írt pap egy érdekes fejtegetést osztott meg a hallgatóival: az erkölcsről beszélt. (És itt bocsáss meg tiszteletre méltó olvasó, de ennek a beszélgetésnek sem hallottam közvetlenül az elejét, nem tudom szószerint idézni, vagy a beszélő forrását megnevezni, – nézd el nekem, azt hiszem Ő sem szószerint idézte). – A II. Világháború idején az amerikaiak a fogságukba került keleti foglyaikat, főleg oroszokat megvizsgálva, meglehetősen elképedve konstatálták, hogy milyen nagy százalékban vannak köztük szüzek. A szüzesség, a tisztaság hatalmas erkölcsi erő, ami legyőzhetetlen. A szüzesség, a tisztaság, a hit ha erős egy népnél, akkor az bevehetetlen. Ezt az értéket fel kell számolni – döntött az akkori amerikai vezetés. Ezt a szüzességet el kell venni, ezek az erények hatalommal bírnak. Ezt az erőt, ezt a hatalmat meg kell gyengíteni, fel kell számolni, mert csak akkor lehet irányítani, manipulálni, legyőzni. Erre kidolgoztak egy stratégiai tervet, miszerint az erkölcsi hatalmat meg kell semmisíteni, az erkölcsöt értéktelenné kell tenni! Ennek a formája: médiákon és minden más eszközökön keresztül beszivárogtatni az erkölcstelenség, az értéktelenség, az erőszak dicsőítését. Ontani az értéktelen szexfilmeket, a horror, az erőszak, a gyilkolás, a pénz dicsőítését. Rejtetten vagy nyíltan, mindegy milyen eszközzel, de ezt tenni meg a családok, az ünnepek, a munka értéke helyett a legfontosabbnak, a legkívánatosabbnak, a legvonzóbbnak. S ha ez majd megtörténik, akkor irányítani, manipulálni, birtokolni lehet majd annak a népnek az életét, gondolkodását, tetteit.
És a terv megvalósítása szivárgott-szivárgott mint föld alatti mérgezett szennyvíz. Elárasztotta Kelet-Európát, elérte és meghódította Oroszországot.

Azt hiszem ezt már nem szükséges ecsetelnem, nem kell lefestenem a kész képet. Ez a szenny beborította Európa keleti részét, „lefektette" Oroszországot. (Hogy tovább ne menjek…!)
Tehát ez egy terv volt hatvan évvel ezelőtt, s mára kipipálva – a terv sikerült!
Itt áll Kelet megbecstelenítve, szüzességétől, erejétől megfosztva.
Én csak elgondolkodtam egy pap tényekre alapozott szavain, elgondolkodtam a nagyhatalmak aljas, tervszerűen nyomorító munkáján. Elgondolkodtam, hogy hányan tudták, tudják, ismerték, ismerik ezt a stratégiát? A birka világ eszi amit kap, veszi amit kap, öl azért amit kapni szeretne. S nem tudja, hogy milyen kevés – KEVÉS???? – elég lenne az emberi tartáshoz, s legyőzhetetlenné tenné:
AZ ERKÖLCSI TISZTASÁG!
Egy – vagy már két – generáció megfertőződött, elbukott, de legalább is gyenge. Minden de minden visszafordítható! S ha önvédelemből visszalövünk, legyen fegyverünk az erkölcsi tartás, a tisztaság a házasság, a család. A birtoklás, a hatalom, a pénz uralma és földünk kizsákmányolása helyett legyen célunk a természet védelme, a család védelme, az egyszerűség, a harmónia. Szabadság a szabadosság helyett! A szép és jó fogalmát ismertessük meg ismét a gyermekekkel. Földünk kizsákmányolása helyett az ésszerűség, a takarékosság, földünk tisztelete más népek, más vallások tisztelete határozza meg erkölcsi értékeinket.
Nem papolni szeretnék (bocsánat Atya) erkölcsi értékeink megmentéséért, hanem kiáltani, hogy visszhangozzék – nem én mondtam, hanem egy amerikai államférfi: az erkölcsi hatalom legyőzhetetlen! Az egyetlen hatalom, ami legyőzhetetlen!
Kezdjük el hát újra felhúzni a bástyáit – önmagunkban! Hagyjuk magunk mögött a válságot, az erkölcsi válságot, hogy Nagyhatalom legyünk! Erkölcsi Nagyhatalom! Semmi más!

Budapest, 2013. január 2.

Delfin-terápia

(Lesszi, a gyógyító)

Szeptember volt. Erős szelek fújtak északról. Felkorbácsolták a tengert. Harmadik napja jött le minden nap a sziklákhoz, szinte a napkeltével együtt ült a víz fölé. Igaz, az Nap-Őfenség narancspírban lobogó arca a tenger túloldalán volt! Tehát szemben „ültek" egymással. Az asszony alázattal köszöntötte, a Nap pedig mosolyogva felkelt ültéből. Az őszönként beköszönő, letaglózó depresszió elől menekült a tengerhez. Ezúttal a fia is vele jött, aki szintén próbálta emészteni, feldolgozni két esztendeje az emészthetetlent, a feldolgozhatatlant. Ő az Apját vesztette el és az ikertestvérét, az asszony a férjét, gyermekei apját és gyermekét, fia testvérét, Lucát. Két igen mély fájdalmakkal küszködő ember, akik elvesztették a két felüket. Nem tudtak azóta sem igazán beszélni arról a napról, amikor ketté vált a család, akkor úgy gondolták, néhány órára. Luca az Apjával hamarabb indult el a hétvégéi házból, hogy a lány hárfa-vizsgájára a hangversenyterembe érjenek. Laci Anyjával maradt, hogy megetessék a hattyúkat, miközben a kutyák jól kihancúrozzák magukat, mielőtt visszatérnek a városba egy újabb hétre.

Apa és lánya nem értek fel a hárfavizsgára. Egy kamion találkozott velük frontálisan, melynek pilótája elaludt a volán mellett.

Nézte a vizet, hallgatta a hullámok csapódásának hangját harmadik napja. Ma nagyon szilajon kezdte a szél békétlenségének kifejezését.

- Vagy ez az én békétlenségem? – kérdezte magától az asszony.

Laci a 17 esztendős fiú másképp próbálta levezetni a feszültségét. Szikláról-sziklára ment, majd a hegyoldalnak vette az irányt, a fenyvesek felé. Tegnapelőtt is és tegnap is.

- Talán félünk a beszélgetéstől! – nézett utána szomorúan az Anyja.

De tegnap valami különös történt. Akkor is csak a hullámok ritmusát nézte, nem is egészen „látó" tekintettel. A gondolatai is hullámzottak, de parttalanul. A fia már továbbment gyalogútjára, amikor valami megtörte a meditatív merengését; mintha egy nagy szív alakú szárny búját volna elő, bukkanna fel a tengerfenékről. Lassan, méltóságteljesen, szinte lengett mint egy hatalmas pálmalevél. A parttal

párhuzamosan úszott, majd mint aki meggondolja magát megfordult és ugyanúgy megtette a távot ellenkező irányban is. Ezt az uszodányi hosszt leúszta vagy háromszor. Aztán kicsit közelített a part felé és ugyanakkora távolságnyi köröket rajzolt a hullámokon. A körök mind kisebbek lettek, amikor szinte szembefordult vele és játékosan, kíváncsian kidugta a fejét a víz-tarajok közül. Az asszony megkövülten nézte. Nézték egymást. – Mosolygott, hidd el nekem, mosolygott – mondta ebéd alatt a fiának. – Egy delfin, egy mosolygó delfin volt. Gyönyörűséges! Lenyűgöző! Miután jól megnéztük egymást, nagyot bukfencezett és belemerült a tengerbe, aztán újra ki, és felugrott és újra eltűnt – mesélte izgatottan. – Í-Í-Í-kví-kví-Í – így hívott, mert láthatóan hívott – folytatta. Ezt még megismételte néhányszor, ahogy a felugrást, lendülést, forgást is, aztán újra megállt jó néhány méterre a sekélyedő víztől, – Í-Í-Í-kví-kví-Í – „csicseregte" és eltűnt!
Ez olyan csodálatos volt! Képzeld, én is mosolyogtam! Annyira tüneményes volt, s olyan tüneményes az egész, hogy alig hittem el. De igaz volt. Senki nem volt a szikláknál és a kis sziklás öbölnél sem délelőtt. Biztosan a szél tartotta távol a néhány vendéget. Egyedül voltam. Az Í-Í-Í nekem szólt, ahogy a mosoly is.
- Gyere le velem a vízhez! – kérlelte a fiút.
Laci kissé szkeptikusan hallgatta anyját, bár ő is elmosolyodott.
- Biztos nem látjuk többé – mondta.
- Szerintem jönni fog – mondta az anyja.
Délután lementek a sziklás öbölhöz. A szél csendesedett, a nap melegen sütött. A sziklaágyat is átmelegítette a nap. Délelőtt is azon ült az asszony, most is oda telepedtek. A szikla fele belógott kissé a vízfölé, mint egy nyelv. Vártak. Vártak. Már ez is érdekes volt számukra – döbbentek meg mind a ketten, hiszen két éve nem tudják, hogy várnak-e valamire, valami csodára, valakire, vagy valami eseményre. A fájdalom beléjük telepedett mint a moha, s nem engedett egyetlen fűszálat sem kinőni. Most pedig itt ülnek a tengerparton és kissé izgatottan várakoznak valamire, illetve valakire. Egy széles orrú, opálos színű, játékos tengeri csodára, aki „leszólította" Anyát. De hiába vártak, a delfin nem jött el sem egyedül, sem társakkal. A napsütés kezdett bágyadttá válni, majd lassan ünnepi fénybe öltözve eltűnt az

égbolt nyugati felén. Kissé csalódottan indultak vissza a hosszú várakozás után az óváros felé, de azzal a szent elhatározással, hogy holnap a reggeli után újra kijönnek a sziklapadhoz.
Így történt. Másnap szélcsendes volt a reggel, a virágok hömpölyögtek a virágládákban és hatalmas korsókból. Minden színes és virágos volt, mintha nem is az ősz közeledne. Ezen a reggelen már észrevette ezt Anya és fia is. A levegő friss tengerszagot árasztott és a nyárutói virágok finom illatát.
- Vajon eljön? – kérdezte az asszony hangosan.
- Miért volt vajon egyedül? – folytatta a fiú, aki sokáig gondolkodott a történteken este a teraszon üldögélve. – A delfinek nem csapatban járnak mindig?
- Két alkalommal találkoztam csak delfinekkel, – mondta Anyja – régen egy Fekete-tengeri hajókiránduláson tűntek fel hárman, siklottak a hajó után. Mindnyájan a hajó hátsó felébe tódultunk, hogy lássuk őket, hisz mindenki annyira örült nekik. Még jó hogy nem billent fel a nagy vízi jármű. S ugyanott egy delfináriumba is ellátogattunk, ami fantasztikus élmény volt. Akkor még Ti nem voltatok – révedt el hirtelen szomorúvá váló tekintettel.
- A delfineket általában mindenki szereti – törte meg a fiú a hirtelen beállt csendet. – Azt hiszem nagyon különös a kapcsolat az ember és a delfinek között. S nem is igazán tudjuk, hogy mi ennek az oka. Hihetetlen intelligenciájuk? Vagy valami ettől sokkal több? Hiszen annyi legenda van arról, amikor embereket, hajótörötteket mentenek ki a tengerből. Aztán úgy is hívják őket, hogy a „tenger hírnökei". Mint akik szeretnének valamit megosztani az emberekkel. Azt mondják, hogy az ilyen magányos delfinek keresik az ember társaságát, mint a Te delfined is. Hogy ezek azért válnak magányossá mert kiközösítik őket, ki tudja milyen okból, vagy mert okosabbak a társaiknál és ők hagyják el a rajokat, azt követően keresve az emberek társaságát. Kíváncsi lennék, hogy egyszer választ tudnak-e adni majd a tudósok, a kutatók ezekre a kérdésekre. Azt is olvastam, hogy bolygónk egyik legősibb állatfajtája, valami hatvanmillió éve élnek az óceánokban és tengerekben. Ennyi idő alatt rengeteg tudást össze lehet szedni – mosolyodott el Laci. – Az ókortól kísérik az embert.

Az a szomorú, hogy a delfineket is, legalább is a széles-szájúak családját – nem tudom hivatalosan mi is a nevük – szintén a kihalás veszélye fenyegeti. Döbbenetes, hogy mennyi állatfaj tűnt el az utóbbi ötven évben a földről. Most pedig listán a jegesmedvék és a delfinek, ezek az egészen fantasztikus állatok. – Hirtelen mindketten ugyanarra gondoltak; hogy nagyon régen nem beszélgettek ennyit.
A tenger nyugodt volt, a türkizes víz azonos ütemben csobbant meg a sziklákon.
- Ha tudnám hogyan hívjam, akkor szólítanám – mondta az Anyja. Aztán hirtelen ötlettel lótuszülésbe helyezkedett, mint valamikor a jóga-tanfolyamon, kezeit combjaira csúsztatta nyitott tenyérrel a víz felé, s csak annyit mondott: maradjunk egy kicsit csendben.
Behunyták szemüket és a víz morajlását hallgatták. Mindketten úgy érezték, hogy ez nagyon jó, s mintha hosszú idő után végre nem lennének görcsösen feszültek.
- Kezem kitárom, tenyerem a víz felé fordítom és hívom őt. Hívom Őt! – biztatta magát az asszony.
- Í-Í-Í- kví-kví-kví - Í-Í-Í – hangzott fel a különös visszafojtottnak tűnő hang, mintha víz alól érkezne. Mindketten azonnal kinyitották a szemüket, s meglátták. Hasította a vizet és feléjük tartott. Aztán megtorpant, mint aki meglepődik, hogy nem egyedül van az, akihez érkezett. Vagy ez egyáltalán nem így működik náluk? Csak azt tudták, hogy nagyon örülnek, izgatottak és mosolyognak. S ez olyan volt, mintha mindhárman ugyanígy éreztek volna. Nagyon különös érzés volt. Mintha valami különleges jó érzés hullámozna köröttük és közöttük. A delfin alámerült, nem látták. Majd kis idő múlva jó néhány méterrel odébb ismét felbukkant, elúszott egy távolságon, mint tegnap, majd vissza. Közben figyelt. Ő is figyelt, s őt is figyelték.
- Ma is egyedül van – suttogta az Anya.
A delfin fel-alá úszott még kétszer, majd elmerült. Másodpercekig mozdulatlan volt a víz, legalább is annak látták, s úgy érezték, hogy sok idő telik el. S akkor szív-alakú, vagy hatalmas sas szárnyára emlékeztető farok-uszonyával jókorát csapott a vízre – nem messze tőlük – mint aki azt mondja: - Na kezdjük! – És ekkor látható volt az a

különös, mosolynak tűnő pajzánság az arcán, amit tegnap mutatott az asszonynak.
- Í-Í-Í - ÍÍ – adta ki a jellegzetes hangot.
Annyira örültek mindketten, hogy meglepődtek ettől a boldogságtól. Mosolyogva figyelték minden mozdulatát. És a delfin közelebb úszott, testével félig felemelkedett a vízből, s szinte gurgulázó hangot adott ki.
- Hív, próbálj meg lassan bemenni a vízbe – mondta Lacinak.
A fiú lelépett a szikláról és óvatosan térdig gázolt a vízbe.
- Nehogy elijesszük, várjunk – mondta.
A delfin barátságosan újra közelebb jött kissé, és kiemelkedett a vízből, majd nagy ívet leírva felcsapott és befelé úszott. Alámerült, visszanézett, felugrott, gurgulázott a különös hangon és a farokúszó járt, mint egy vidám kiskutya farka. Laci is derékig merült a vízben, ahogy lassan közeledett. Aztán megállt.
- Talán nagyobb lesz a bizalma, ha Ő jön hozzám és nem én megyek felé – gondolta. – Istenem vajon mit gondolhat ez a csodálatos jószág? Mintha nem is állat lenne, annyira különös ahogy jeleket ad, megérteti magát – gondolta Laci. Várt. És a delfin közelebb jött. Nagyon lassan megközelítette a fiút. Laci maga elé tartotta a karját, ahogy a kutyusokkal szokta csinálni, hogy meg tudja szagolni, s nem mozdult. A delfin körbeúszta, elsiklott mellette, mint aki élvezi a közelséget, aztán orrával Laci kezéhez ért. S innentől kezdve szinte felgyorsult minden, elhangzott újra a hívó-szó, a bukfenc-mutatvány a vízben, egy rövid úszás és visszatekintés – hogy szinte mondta – gyere már. És a fiú végigfeküdt a vízen és úszni kezdett a delfin felé. Úsztak egymás mellett. Laci próbálta tartani az iramot, fiatal, izmos teste bírta is egy ideig, de a játékos, csodálatos teremtmény elhúzott előtte vidáman. Aztán visszajött hozzá, visszajött érte. Feldobta magát és teljesen melléúszott. Laci finoman, félénken megérintette a fejét – hisz ez a halformájú tengeri emlős mégiscsak a cetek családjába tartozik – gondolta –, még jó, hogy jó voltam biológiából. – A kedves jószág elfogadta a simogatást és hogy elfogadja, ismét gurgulázó hangon köszönte meg.

Ez egészen fantasztikus volt. Szinte beszélgettek. Bemutatkoztak egymásnak, megérintették egymást, s a delfin irányított. Mutatta, hogy ússzanak, mutatta, hogy forogjanak, alámerült és szinte alásimult a fiú testének és úgy úsztak. És Laci nevetett! Boldogan, önfeledten, hosszan nevetett. A víz szélében álló Édesanyja szemében könnyek jelentek meg. Nézte a „hancúrozó" két lényt, a fiát, és a fiát felvidító tengeri tüneményt.
Még beljebb csábította a delfin a fiút a tengerbe, majd megfordult és szinte tessékelte a part felé. Csodálatos volt ez a játék. Hihetetlenül csodálatos.
- Vajon lány vagy fiú ez a fantasztikus teremtmény? – kiáltotta Anyjának, amikor közelebb ért hozzá.
Anyja is úszott, tisztes távolból követte őket. A delfin kettőjük közé úszott és pörgött egyet a levegőben. Mintha mindkettőjüket üdvözölte volna, aztán egy „orsót" csinált, majd megfordult és siklott sebes tempóban. Farkával még kettőt csapott a vízre és már messze járt.
- Lesszi, Lesszi viszlát! – kiáltotta Laci önkéntelenül utána.
- Tehát Lesszi – nevetett a Mamája. – Igen, azt hiszem ez jó név.
Amikor kiértek, akkor látták, hogy kisebb csapat gyűlt össze a parton, akik nézték a jelenetet, vagy inkább ezt a több mint félórás játékot delfin és fiú között. Mindenkinek ragyogott az arca. Néhányan megtapsolták. Laci zavarba jött.
Este sokáig ültek a teraszon Anya és fia és a délután minden percét többször is felidézték. És másnap délelőtt is ott voltak, a sziklapárkányon, s Lesszi pontosan megérkezett. Megérkezett és „beszélt", örült, kiprovokálta a simogatást, adott egy „széles-szájú" puszit a fiúnak és szinte táncra perdült ahogy fordult. Kecses, finom kűrt írt le mint egy műkorcsolyázó a jégen. Laci belekapaszkodott, együtt úsztak. Aztán anyjához is odasündörgött Lesszi és megérintette és halkan adta ki a vékony hangot: - Í-Í-Í – mintha valamit súgott volna. Ezt is megcsinálta kétszer-háromszor is.
- Vajon mi az amit mond nekem? – kérdezte önmagától, majd este a fiától is az asszony. – Olyan, mint aki mondani szeretne valamit, s nem érti, hogy mi miért nem értjük!

- Különös világ lehet az övé. Mint a miénk – mondta Laci, akiben két nap alatt többet engedett a görcs, mint a két esztendő alatt összesen.
Nyolcadik napja tartott ez a játék, hosszú úszások, boldog délelőttök. Semmilyen más program nem érdekelte őket. Ez a legcsodálatosabb program volt amit Lesszi „szervezett" nekik.
- Mi lesz ezután? – kérdezte Anyja. – Lassan letelik a két hét.
- Igen. – gondolkodott el Laci. – Lehet egy kis hosszabbítást kérni, hogy még a szigeten maradhassunk?
- Talán igen.
- Próbáljuk meg! – nézett bizakodón az Anyjára.
Este beszéltek a kis motel tulajdonosával. Négy napot még maradhatnak ugyanabban a bungalóban.
- Ez nagyszerű! – gondolták, s akkor este is hosszan beszélgettek. S már nem csak Lesszi̇ről. Eleinte kissé akadozva, meg-meg csukló hangon, de végre beszélni kezdtek Apáról, Lucáról, a balesetről, az életükről. Sírtak és átölelték egymást, polemizáltak, hogy mit szeretne nekik vajon Lesszi mondani, s vajon akkor is megtörtént volna ez, ha négyen vannak? Laci két éve érezte ikertestvérének szörnyű hiányát, mintha a fél testrészét veszítette volna el, pedig a lelke-része hiányzott. De ezt nem tudta kimondani, nem akart a tükörbe nézni, s nem tudta, hogy hogyan lesz az életük folytatása. Most pedig úgy érezte, hogy a világ tele van segítséggel, lélek-testvérekkel, akik lehetnek emberek, vagy állatok, rokonok, vagy barátok! Hiszen egy tengeri tünemény is beszélget vele, örömet akar neki szerezni, megnyugtatja. Ahogy látta Laci az Anyján is a változást. Anya mosolygott, zavar nélkül át tudta ölelni a vállát és ő hagyta, hogy átölelje a vállát és így sétáljanak a tengerparton. Ez olyan változás volt, amit három héttel ezelőtt még elképzelni sem tudtak.
S bár azt is tudták, hogy Lesszi majd el fog menni – ahogy a helybeliek közül mondták a tengert, az öblöt és az állatok mozgását ismerők. S tudták, hogy ez nem lesz könnyű, de azt is tudták, hogy a nehezén túl vannak, s hogy jövő nyár végén, vagy már nyár elején visszajönnek ide, erre a szigetre, ehhez az öbölhöz. Tudták, hogy ez

jobb terápia volt, mint bármi, amit ők ki tudtak volna találni, vagy amiben hinni tudtak volna!
Ez maga volt a csoda! Ezt az üzenetet a delfin hozta, a lélekgyógyulást a delfin hozta, aki az Univerzum küldötte, vagy ki tudja minek nevezzék.
Az elkövetkező napok is fantasztikusan teltek el. Úgy érezték, hogy mindnyájan együtt vannak úszás közben, víz alatt és víz felett egyaránt.
Az asszony már nem félt a teljesen bénító depressziótól, s fia is új terveket érzett megszületni a fejében, szívében. Nem voltak már olyan iszonyatosan „nehezek" és tompák. Látták a gyönyörű naplementéket és nem fájdalommal telve. Látták a virág-folyamokat a terméskő kerítéseken, s nem a temető virágaira gondoltak.
Azért nagyon nehéz szívvel gondoltak az itt tartózkodás utolsó napjára. Hiszen búcsúzkodni kell!
- Az élet örökös búcsúzkodásból áll – gondolta Anya és Fia. De ez a 16 nap akkor is valami álomszerű valóság volt.
Pontosan érkeztek a tengerre azon a délelőttön is. Csendes volt a víz, lassú plattyanással csobbant meg a sziklákon, majd visszahúzódott. Eddig eszükbe sem jutott, hogy mi van ha nem jön Lesszi aznap? Ez fel sem merült bennük. Most egy kissé ijedten néztek egymásra, amikor a várakozást kicsit hosszúnak érezték.
- Mi van ha nem jön? Úgy megyünk haza, hogy nem búcsúzunk el tőle? – kérdezte Laci szorongva.
- Jönni fog! – mondta Anyja határozottan, de azért belül Ő is izgatott volt.
Talán öt percnyi késéssel a korábbi napokhoz képest, megjelent a delfin-hát a vízben. Szelte a hullámokat.
- Hah! – kiáltott fel az asszony.
A tenger zöldeskék vizét három ezüst-szürke fényű delfinhát szelte. Egymás mellett úszott a három delfin. Majd az egyik kissé előrébb siklott a másik kettő között, egyenesen a vízben álló két alak felé.
- Í-Í-Í - Kvík- Í-Í, - Í-Í-Í – hangzott fel az üdvözlés.
- Gyönyörűségeim! – kiáltott fel Laci – Nézd, nézd, hárman vannak! – kiáltott Anyjához – Hárman jöttek! Hárman jöttek! Tudják, hogy

elköszönünk? És honnan ilyen hirtelen a másik kettő? Értettél bennünket Lesszi? – kérdezte a fiú.
Lesszi sima, ezüst-ragyogású feje mintha igent intett volna!
- Anya, ezek beszélnek! Ezek az állatok értenek minket. Csak mi nem értjük őket – mondta kissé elszomorodva, egy pillanatig.
De Lesszi egy gyors puszira úszott hozzá, aztán mindhárman nagy ívben felugrottak a vízből és egyszerre hasították a vizet, mintha rajtot fújt volna valaki. Ma nem tartott félórát a játék, de Anya és Fia valami olyan fantasztikus szeretetet érzett sugározni a három delfinből, amit kifejezni nem tudtak volna, ha hirtelen szavakba kell önteniük. Csak érezték az állatok végtelen szeretetét, örömét. Sugározták a szeretetet. Átadtak valamit ennek a két szomorú embernek, akik hatalmas veszteség érzésével jöttek ide tizenhat nappal ezelőtt. Átadták magukat, átadták a játék, az élet örömét, s valami különös gyönyörűséget. S látszott, hogy ők is örültek ennek a találkozásnak, s hogy ők miről beszéltek erről egymásnak? Talán egyszer megfejti az ember az Ő kommunikációjukat. Az lesz majd egy nagy csoda, s egy hatalmas lépés.
- Remélem egyszer megértem Lesszi, hogy mit gondolsz, mit mondasz, mit üzensz – simogatta meg az elsikló sima testet Laci.
Lesszi hatalmasat csapott fark-uszonyával a vízre, még egyszer felugrott mindhárom delfin gyönyörű ívben, mint a szivárvány, aztán nagy sebességgel eltűntek a habokban.
Anya és fia integettek, kiáltottak utánuk, s nem voltak szomorúak.
- Találkozzunk Lesszi jövőre is! – visszhangozta a víz. – Vigyázzzzz magadraaaa! Én a magam részéről mindent meg fogok tenni, hogy védjem az életeteket, az élettereteket. Biztos, hogy szószólója leszek a védett állatoknak, a széles-szájú delfineknek, és minden állatnak akiket a kihalás veszélye fenyeget, az emberek hibájából – mondta mély hangon a fiú. S az Anyja tudta, hogy ez így is lesz.
- Most már értem, hogy miért ajánlották a lovaglást otthon a fájdalmam ellenszerének. Delfinek, vagy lovak, mind gyógyítanak. – mondta a fiú már a repülőgépen. – Többet érnek minden antidepresszánsnál! Azt mondják, megérzik és ráhangolódnak a gyermekek

„frekvenciájára” mint egy rádió-hullámhosszra, s attól kezdve szinte titkos-adóval beszélgetnek.
- Ahogy Ti is – mondta Anyja, hiszen értettétek egymást beszéd nélkül.
- A delfin is tudta, hogy valójában beszélgetnek és a fiam is tudta, valahol mélyen legbelül hogy ők beszélgetnek – gondolta az asszony – Értették egymást! A hívást, a búcsúzást, a játékot egyaránt értették. Olyan erőt adott a „mosolyával”, az egész lényével, olyan misztikusan gyógyított mint a legtökéletesebb pszichiáter.
- Millió évek tudása, érzéke, vagy nem is tudjuk, hogy milyen csodája volt ezekben a barátokban, igaz Anya? – kérdezte, miközben kinyitotta a szigeten vásárolt könyvet, mely a delfinek életéről szólt. A horizonton vastag narancsszín csíkot húzott a lebukó nap utolsó sugara, és végig kúszott a gép apró ablakán.
- Viszlát Lesszi, Te gyógyító! Jó utat neked is, vigyázz magadra, s ahogy tudok én is vigyázni fogok rád és mindnyájatokra, földünk, tengereink csodálatos teremtményei – mondta a fiú befelé, telepatikus üzenetében.

Budapest, 2013. március

Jegyzet-tömb

Az Ünnepi Könyvhétre indulok. Egy notesz legyen nálam – gondolom. S felkapom az első kezem-ügyében lévő még originált kis tömört. Paris – áll rajta egy álpecséten a szó félkörben, majd a félkör alsó részén France, s az álpecsét körébe beleszúr az Eifel-torony karcsú íve.
(Forgalmazza egy EU Kft., Származási hely Kína. Mi más is lehetne).
Legszívesebben visszatenném a polcra, de sietnem kell, hát marad (ahogy azóta is bontatlan a nylonban).
Párizs! – a szó viszont ott marad fejemben, míg lefelé sietek az árnyat adó fasorban. Párizs – nem az én városom. Könnyelmű és bohém! Ifjúságomban talán? De éltem alkonyán semmi esetre sem.
Nem láttam még, nem szívtam be levegőjét, talán így könnyű mondanom, hogy nem az én városom. Valamikor minden francia írót faltam, talán akkor laktam jól tőle? Elég volt Toulouse-Lautrecról olvasni, s akkor azt hinni, a bárok éjszakai élete az Élet. A Moulin Rouge világa az aztán az igazi, a valami. De sok év után rájöttem: ez a tinédzser kor lobogása, lázongása, kivagyisága, vele jár. Párizs nem kerestelek, s Te sem hiányoltál. Nem követtem költészetünk nagyjait a kockaköves utcákon.
Egyiptom rusztikus, ősi jelképei megálljt intenek, méltóságot, titkot, tanulást, történelmet, monumentalitást, sokkal nagyobb dolgokat, mint amit könnyedén tánclépésben megtehet az ember. Az a világ lehet jobban vonzott.
Az nem kán-kán – ami pörgött, forgott, elfoglalt, leigázott uralma alá hajtott országokat, javakat, birtokokat.
Milyen jogon vajon? Napóleon? Trianon?
Nekem nem Párizs a városom.
Machu titokzatos arcát bámulom a magasságban, amint a Földre hajtja az óriás fejét, és érzem hatalmasan a misztikus energiáját, az Ég és Föld egységét, a természet végtelen szépségét, erejét. És azon földnek lakói nem indultak Európa felé leigázni, birtokolni. Ők „csak" szerették és végtelenül tisztelték saját földjüket, s egyek voltak vele, s ez elég volt nekik az élet szeretetéhez.

Bámulom a szelíd hegyláncokat a Duna kanyarjaiban, s térdelő kis falvaik békével töltenek el. De a lopott kincsekkel felékesített éjjeli pillangók, vagy tornyos kastélyok rokokós parókái nem vonzzanak. Nem az én világom.
Párizs – kinőttelek. Ne sértődj meg, nem nagyképű vagyok, nem a „savanyú a szőlő" dalol belőlem. Inkább alázatosnak szánom, hogy nem erre vágyom.
Merengésem közben beérkezem a belvárosba. Dübörögnek a légkalapácsok, felbontva a város szíve, kitárulkozva mint… – ki ne mondjam. Mindig szépnek láttalak, kopottan, kócosan is szépnek. Házaid vetekedtek Párizs házaival, sugárútjaid Párizs útjaival, de most folyton palánkokba ütközöm egy évtized óta, valahol mindig minden felbontva. A hajdan szép termékekkel rendezett kirakataid ma papírral takarva, porlepte, falfirka. Borzadok ha a Keleti Pályaudvar felé megyek, melynek omló-vakolatú falai között ritka gyönyörű freskók várják, hogy felfedezzék a turisták. De hát oda sem találnak, hisz az ittlakónak is csupa rejtély, hogy mikor melyik lejáraton jut le a metróba, melyik buszra szálljon, s áll a káosz a valaha szép pályaudvar körül, ahogy mos a Ferenciek terén – ami majd jövőre szép lesz! Szép lesz? Furcsa lett ez a város is; Budapest nem vagy te kissé neuraszténiás? Örülni sem tudsz, pihenni sem tudsz, talán valamit szedned kellene, mondjuk altatót, hogy békésebb legyél és serkentőt, hogy élet legyen benned! Úgy érzem, csak futsz valami után, mint aki be akar pótolni valami elmulasztottat, kapkodsz ide-oda, feltúrod ami békében van, betemeted amit már kiástak, zajongsz mint aki nem bírja a csendet, melyben önmagával kell találkoznia, de könnyed vidámság, felhőtlen mosoly és derű sincs arcodon. Mi lett veled? Neked volt bájad, olyan finom öreghölgyes és volt csibészes csitriséged, kamaszos füttyöd, remek kávéházaid, jó helyek szórakozásnak, esti életed is elalvás előtt, éjféli csended, csendes kertjeid, bár lehet, hogy kissé elvadultak vagy szegényesek voltak néhány évtizedig, de sétálni benne bátran mert az ember. Leülhettem a Duna-partod lépcsőire iskola után, s ellazulhattam mint az alföldi táj. Most olyan az autóforgalom, mint a félig megölt kígyó a napon, ami bűzleni kezd, s keselyűk kezdik ki testét.

Olyan vagy most mint akit sokan öltöztettek fel: ki ezt adott, ki azt, ki egy drága gyöngysort tett a nyakadba, ki egy kopott „uraságtól levetett" ridikült akasztott a karodra.
Városom, kicsit elveszett a sármod, a harmóniád valami drogot kapott, amitől néha reszketsz, néha szomjazol, néha kivirágzol egy-egy napra, lehullasz mint a pipacs-szirom másnapra. Szirmaid a porban régi vérfoltként feketednek. E városban tudod, sohasem felednek. Budapest, nem tudom most megsaccolni a korod. Nem vagy fiatal és nem vagy „szépkorú", hol vagy most időben?
Szólj, ha beteg vagy, ha valami fenyeget, ahogy most épp az árvíz próbálja erejét rajtunk. Duna, kedves! – csendes hangod is meghallotta az egész ország, s ott voltak a partokon, a gátakon, egyszerűen és nagyszerűen tették a dolgukat. A szavak nem voltak fontosak. Mentek, mert egész lelkükkel menniük kellett, tettek, mert tenniük kellett a városokért, az emberekért, a máért, a holnapért. Ilyen ez az ország, ez a város. A Duna szélesre nőtt folyama felett átmegy a busz, az évszázad árja vonul le. A téren melegen tűz a nap…
- Nyit a 84. Könyvünnep!

Ha vége lesz, ne felejtsek el keresni egy noteszt – Budapest – Magyarország felirattal.

Budapest, 2013. június 9.

Káinok és Ábelek

„Gyalog megyünk felfelé a meredek kaptatón, keskeny utcákon, lépcsőkön. Mi zihálva, nehézkesen ballagunk, ahol gyerekek hada játszik az útkanyarok öblében felállított színes hintákon, nevetnek, integetnek. Hatszáztíz lépcső mögöttünk amikor elfogynak a házak. A kopár dombot erősen süti a nap, túljárunk délidőn. Kaptatunk lihegve, de jókedvűen, kíváncsian.
Alattunk Damaszkusz.
Kifulladva érünk fel a hegytetőre, a lépcsősor kígyózó végénél álló fehér házhoz. Pici átriumos udvar fogad. A keskeny térben két fa áll a fényesre koptatott kőlapok között, alattuk macskacsalád alszik békésen, egymást szorosan átölelve. Az anya fél szemét kinyitja a fényképezőgép villanására, az ijedtség jele nélkül. Láthatóan megszokták az idegeneket.
Rezzenéstelen csend van, mindent átfonó nyugalom.
A nap már a kora délután melegét ontja a hegy fehér köveire, a ház fehér falára. A házat körülölelő kőpárkányra roskadunk rövid szuszszanásra. Elfogyasztjuk maradék ásványvizünket, elrágcsáljuk a hazai győri keksz utolsó töredékeit, míg a hatalmas város látképén merengünk. Ide nem hallatszik fel a városi zsongás. Megjelenik fogadónk, a ház idegenvezetője s kéri, hogy induljunk utána. Cipőinktől természetesen meg kell válnunk, s könnyű, fehér köntöst kell magunkra ölteni. Fehérre meszelt előtérbe lépünk, ahonnan néhány meredek lépcsőn még felkapaszkodva hosszú terembe érünk. A vezető int, hogy foglaljunk helyet, majd nesztelenül lépve magunkra hagy. Mekka felé néznek az imafülkét imitáló festmények, 27 – ha jól számolom gyorsan körbefutó tekintettel – előtte imaszőnyegek. Félkörben letelepedünk. Hátam a hűs falnak támasztom. Jól esik a hűvös is a pihenés is. Imádkozni hoztak fel bennünket, ráhangolódni arra amit majd megtekintünk, vagy rövid párbeszédre Istennel, de ezt csak akkor fogjuk fel, amikor kis idő múltán megjelenik a fiatal férfi, s halkan kérdi, hogy végeztünk-e? (Mi el sem kezdtük – mondom befelé röstelkedve).

Elhagyjuk az imatermet, s egy nagyon alacsony ajtónyíláshoz érünk. A belépéshez mélyen meg kell hajolni, s nekem a legalacsonyabbnak is fejet kell hajtanom.
Apró helyiségbe jutunk, ami egy „barlang szája". A „barlang szája" kifejezés valóban tökéletesen illik rá. A barlang vöröses-fekete köve tudniillik egy hatalmas nyitott szájat formál, idő feketítette szájpadlásán a bordázat és az erek útja is látható, s a hatalmas, vaskos nyelv. A nyitott száj egyik oldalán a kőképződmény fogsort formál.
Heten vagyunk, betöltjük a helységet, érezzük egymás lélegzetvételét.
- Ez az a hely ahol Káin megölte Ábelt! – jelenti ki megilletődött komolysággal a férfi, s gyengéden megérinti a barlangszáj szélét. – E bibliai gyilkosság után a Föld nagyot sóhajtott. A sóhaj után a Föld szája nyitott maradt.
A két döbbenetes mondat után mély csend van. Mintha a Föld meleg, nedves méhében lennék e pillanatban, úgy érzem magam.
Kis csoportunk némán áll ott, ahol a hagyomány szerint a földet vörösre festette a Káin által irigyelt és meggyilkolt testvér, Ábel vére!
Bibliai földön, bibliai helyszínen, az emberemlékezet szűk barlangjában másodpercekig teljes csend van.
- A kőben – mutat fejünk fölé – Gábriel arkangyal keze nyomát őrzi a szikla. Hatalmas tenyér öt ujja nyoma bemélyedve a sziklába.
- Ez a hely mindig szent hely volt – folytatja néhány másodperc csend után. Itt találkoztak később a keresztények, itt imádkoztak, s ezen a nyíláson keresztül menekültek ha üldözőik megjelentek – mutat a barlangszáj melletti szűk, nagyon alacsony kijáratra.
- Itt legfeljebb kúszva lehetett távozni – gondolom szintén kimondatlanul.

Az alacsony bejáratnál mélyen meghajolva, egymás után elhagyjuk a „bűn barlangját". Ez a látogatás nem volt a programban.
Mítosz, legenda, hogy ez ősi föld helyszíne volt a bibliai testvérgyilkosságnak? – nem tudhatjuk biztosan. De bevallom, azt sem tudtam, hogy e földön járt Gilgames az örök élet titkát kutatva!
Testvérgyilkosság – az idők kezdetén –, és az örök élet kutatása.

Irigység, előjogok igénye, testvérgyilkosság! Bűn az idők kezdete óta – és vajon az idők végezetéig?

Visszafelé a új látogatók kaptatnak felfelé. Fiatal néger férgi kérdi, honnan jöttünk?
- Magyarok vagyok – válaszolom.
Ő Amerikából, Kaliforniából jött, hogy megnézze ezt a helyet – mondja mosolyogva s indul tovább.
Még elgondolkodva ballagunk le a Damaszkusz fölé nyúló Kassziun-hegyről, a Szent helyről, de a lépcső aljánál az első szűk utca torkolatnál már a csillogó szemű, derűs gyerekhad fogad és kísér bennünket, s vár a jellegzetes színes kis teherautó, réz-gombjain villognak a napsugarak. Vezetője szédületes sebességgel mozog, fordul a kanyarokban, élvezi, hogy nem tudjuk megállni kacagás nélkül ahogy ide-oda dőlünk a jármű platóján. A vidám jármű közeledik Damaszkusz belvárosa felé." *

2007-et írtunk, amikor átéltem és leírtam ezeket az élményeket.
Csupa ősi szépség nyomán járva, egy békés országban, ahol mind-nyájan megtapasztaltuk a szíriai emberek segítőkészségének magas fokát, kedvességét, szeretetét.
Fegyverek ropognak ma! Borzalmas arca tekint ránk a testvérinek nem nevezhető háborúnak. A menekülők arcán a békés mosolyt a félelem festette át, a halál fagyott grimasza váltotta fel.
Az ország kapuinál bevetésre készen pusztító eszközök várakoznak, hogy „megvédjék a világot ettől az országtól"!!!
Testvért a testvértől! Testvért a testvértől??
Káint Ábeltől?
Istenem, a Föld sóhaja lehet, hogy ma a Föld üvöltésévé válik?
Az az üvöltés nagyobb barlanggá változtathatja a Föld száját! Ha…!
Szeretném ha a Föld holnap énekelne örömében!

Budapest, 2013. szeptember 9.

** részlet Damaszkusz kapujánál c. könyvemből*

Élet-meditáció

Nem sokkal napkelte után, tavasztól-őszig minden reggel melegítőt húzva magára csendesen kiosont a kisházból.
- Jó reggelt! – köszönt a reggelnek és a Napnak. A kamrában kéznél volt a bot, s a halkiemelő szák. Talán tíz méterre volt a tó. Leballagott. Kicsit megállt a vízparton. Arcára a belülről sugárzó derű festett napkelte-akvarellt. Esténként ott hagyta a napszítta csíkozású kempingszéket, hiszen senki nem vitte el. Komótosan beletelepedett, a horgászbotot rátámasztotta egy villás ágra, aztán várta, hogy az erjedő kukoricaszemet majd megkívánja egy ponty vagy egy keszeg arra jártában.
A tó is csendes volt ilyenkor, a környék is, a néhány apró, nyaralónak nevezett épület körül sem volt még mozgás.
Ezek a reggelek olyan jóleső békével töltötték el, hogy fel nem cserélte volna semmivel. Nem is a halfogás volt a lényeg, – sosem boszszankodott azon, hogy nincs kapás, – hanem a reggeli, korai csendes órák.
Nézte a nap emelkedő fényét, vibrálását a víztükrön, érezte ahogy simogatta a hátát. Nézte a számtalan apró bogár éledését, mozgásukat a víz felett. Belefeledkezett a nádszálak figyelésébe, ahogy ringatta törzsüket a víz gyenge, vagy erősebb mozgása. Ahogy derékszögbe hajolva fogadták, tartották a kis csirpelő madarakat, akik mintha neki hoztak volna üzenetet, vagy csak reggeli köszöntésüket cseicserélték volna el. Gondolattalanul szemlélte a fűzfa hosszú, vékony ágainak lengedezését, nyújtózkodását, reggeli tánc-tornáját. Egész lénye befogadta a természet bizsergését.
Elmosolyodott, megszokottan megsimogatta Miska macska fejét, amikor az is leült mellé, mint aki drukkol neki, hogy akadjon egy reggelire való hal az ő számára is.
Néha percekre mindketten elbóbiskoltak. Ilyenkor egy álom-pillanat folytatódott, vagy elkezdődött, aztán billent a feje, s felébredt. Kicsivel később jöttek a szomszédok megfuttatni a kutyusokat, akik egy tiszteletkörre odaszaladtak az öreg lábához, s vidáman szimatolva tovább is szaladtak.

Itt a tóparton minden reggel kisimult az öreg arca. Szája szélére ült a mosoly s csak szemlélte ami eléje tárult. Egy évtizede nem kívánta már meg a cigarettát.
Ez a békés csend, tavaszillataival, nyári meleg reggeleivel, őszi köduszályával, átölelő, ringató nyugalmával adta idős korának minden örömét. Elégedett volt az életével, nem kínozta már sok évtized keserve, gondja, harca, nem kínozta semmi hiányérzet, csalódottság, többre vágyás.
A nap felemelkedett, a víz csendes csobbanással diktálta a ritmust, a madarak mind zenéltek valamilyen hangszeren, a fák meséket susogtak a feje felett!
Ettől többre nem vágyott. Belefeledkezett az ég kékségébe, színességébe, a felhők vonulásának szemlélésébe.
Nem tudta mi az, hogy meditáció! Talán nem is igen hallott róla. Így azt sem igen tudta, hogy Ő minden reggel meditál. Meditál két-három órát, amikor azonosul a természet rezdüléseivel, eggyé olvad az ébredő világ minden élő és élettelen lényével.
Talán nem tudatosult benne, hogy egy kiadós, elmélkedős meditáción van túl, amikor visszaindul a kisházhoz, hogy megreggelizzék az elkészült szalonnás, hagymás tojásrántottát a szőlőlugas alatti kecskelábú asztalnál.

A szíve, az érzékei voltak akik mindezt tudták!

Budapest, 2013. szeptember 30.

Kötődés – Összetartozás

- Már megint lehullott néhány elszáradt levél. Olyan kókadtak vagytok, mintha szomorúak lennétek – állapította meg az asszony. Gyorsan vizet hozott a vastag üvegkancsóban és meglocsolta a földjüket, aztán a hasas kis permetezőből hosszan spriccelte a leveleket, amitől úgy néztek ki, mintha jó kis eső áztatta volna őket.
Reggelre a virágok magukhoz tértek, újra peckesen álltak ágaik, mint kiterjesztett szárnyak.
- Szépek vagytok gyönyörűségeim – mondta nekik, tekintettel, szóval simogatva meg őket. – Egy hétig nem voltam itthon, s teljesen elárvultak – nézte őket elgondolkodva. Szinte remegett felettük a levegő. – Úgy látom, ugyanúgy szükségük van nekik is a mindennapos odafigyelésre, néhány szóra, gondoskodásra mint az embernek – állapította meg magában. – Igen! – mormolta és szomorúan leült az erkélyen az öreg vesszőfotelba. A fák jutottak újra eszébe a nyári ház kertjében.
Két szép kis fa volt. Fiatalok. Egy meggy- és egy barackfa. Mindkettő nemes fajta.
Milyen hosszan válogatott férje a kertészetben, amikor a két facsemetét kiválasztotta. Előtte részletesen tanulmányozta, hogy milyen fák szeretik leginkább az adott talajt. Kicsi volt a kert, sok fát nem bír el, de az egészséges, gazdag terméseket ígérő kajszi- és meggyfát mindenképpen akarta.
A kert hátsó, védett sarkába ültette a meggyet, a kert hosszának középtáján a túlsó oldalon a kajszit. Megfelelő mélységű gödröt ásott, humuszt, tápot tett az aljára, beöntötte vízzel, ezt egy óra múlva megismételte, mielőtt a gyökereket betakarta volna földdel.
A gyönyörű fácskák szálegyenesen álltak az október végi kellemes napsütésben.
Decemberben is többször meglátogatták a házat, a kertet. A fák, a természet aludt, ők befűtöttek a zöld tófeji csempés cserépkályhába. Sétáltak a hóesésben, hallgatták a vadlibák csevegését, ahogy irányították egymást költözéskor odafönt a magasban.

A tavasz korán érkezett. Férje türelmetlenül várta, hogy lássa a kertet. Januárban egy műtét gátolta abban, hogy hetenként szétnézzen alvó fái között.
Végre újra ott voltak. A kert elején álló hatalmas lombú, öreg szilvafa olyan díszbe öltözött, mint egy menyasszony. A fehér virágok tömegét méhek dongták már körül. Az aranyvessző pompázott mint egy nyakék. Férje boldog, elégedett mosollyal nézte őket, aztán megfogta kezét – gyere nézzük meg a kicsiket. Hátra mentek a favázas csónak tároló mögé. A meggyfácskán három gyönyörűséges, rózsaszín fodros virág díszelgett, mint a koszorús lányok hajában szokott.
A barackfa is hasonló ajándékkal üdvözölte őket. Férje azon a nyáron csodát művelt a néhány ágyás-dombon, ahol bio-zöldségeket vetett. Az ágyások közét a lenyírt friss fűvel takarta. Látványnak is szép volt, de a termés is egészen fantasztikus volt. A karfiolrózsák habfehér fejét a levelükkel borította be, hogy ne barnuljanak, majd sűrű, harsogó zöld sóska, fokhagyma-kardok, paprika bokrok sorakoztak. A helybéli szomszédok csodálkozva néztek át a kerítésen, hogy mit hozott ki egy év alatt az évtizedig parlagon álló földből.
Szeretettel gondozta, öntözte a kert minden növényét, látszott rajta hogy öröm és végtelen békesség járja át amikor köztük van.
A nyár meghozta az első két szem meggyet. Szinte szertartásosan „szüretelte le", egyiket feleségének adva, a másikat Ő kóstolta meg. – Első termésünk – mondta –, képzeld el amikor majd kosárba kell szedni őket. Az első pár szem kajszi is növekedett. Minden nap megnézte mint aki vizitre megy.
Nyár végén beteg lett a férfi. Vissza kellett jönniük a városba. Szeptember derekától kórházban volt újra. Novemberben az első hóesésben kísérték utolsó útjára.
Az asszony tétován, fájdalomtól lesoványodottan állt következő tavaszon a kertben.
A szilvafa virágzott, az aranyvessző pompázott, a két „kicsin" megjelent újra a néhány virág. Három-néggyel több, mint a múlt évi első virágzáskor. A virágzást a termés is követte, megduplázódott mennyiségű – négy szem – meggy és a kis csokorban üldögélő pár szem

kajszi. Az asszony elsírta magát, amikor megköszönte a fának a bordó-piros, érett gyümölcsöt. De az ízét nem érezte.
Pár hét múlva egy reggelen, amikor kitárta az ajtót a fénynek, valami furcsa érzése támadt! Körbejárta a kertet. Először nem is vette észre, nem is fogta fel, hogy mi történt. Majd hirtelen megfordult és a meggyfácskára nézett. A tegnap még zöld lombú, már kamaszodó ágakat mintha leforrázták volna. A levelek petyhüdten, szinte elszáradva lógtak a földre hajolva. Halott volt a fa.
Az asszony döbbenten állt.
Azon az őszön egy vihar kettéhasította az öreg szilvafát.
Következő tavaszon a barackfa még néhány virágot bontott, félig „kihordta" a gyümölcsöt, majd szinte egyik óráról a másikra elpusztult.
Az asszony úgy érezte, követték a gazdájukat!
Olyan erős volt az összetartozásuk, kötődésük, hogy elmentek utána. Tudta, hogy van egy másik magyarázat is az elhalásukra, de benne az első ok volt a végleges magyarázat.

Nem ültetett új gyümölcsfákat helyettük!

* *(Azt hiszem mindnyájan kötődünk valakihez, egymáshoz. Globálisan összetartozunk Mindnyájan akik itt a Földön élünk; növények, állatok, emberek, de még a kövek és hegyek és vizek is. Minden „élő-Lény" ezen a Földön – összetartozunk!)*

Budapest, 2014. február 3.

Az utolsó költözés

- Nem gondoltad meg magad, hogy elkísérj? – kérdezte Pál, amikor párja odatette a táskáját az ajtó melletti székre, a bekészített pár szem gyümölccsel, rántott szeletes szendviccsel és az üveg Kőbányai Sörrel. – De délre végzek is, két óra felé haza is érek, nyugtatta saját válaszával önmagát és asszonyát is. Jót főzzél, sietek – simította meg szájával az asszony arcát, s friss léptekkel elindult. – Utoljára megyek! – szólt vissza még a kapuból.
- Talán ezért kellene, hogy Veled menjek – mondta nem túl határozottan az asszony –, hogy együtt köszönjünk el a házikótól.
- Már úgy is elköszöntünk – mosolygott Pál bezárva maga mögött a kopott vaskaput.
- Siess haza, vigyázz magadra Te bohókás! – mondta felesége anyás kedvességgel, a kapu fölött kísérve tekintetével a férfit, ahogy az még egyszer visszaintett a néptelen utcán, majd gyors léptekkel haladva befordult a sarkon.
A kertváros fái ragyogtak a júniusi reggelben. Máris meleg volt.
- Vele kellett volna mennem. Mégis vele kellett volna mennem – motyogott benne újra és újra az elnyomott belső hang. – Megfőzök mire hazaér és ebéd után egy jót pihenünk, vigasztalta magát. Körbenézett a kerten, az udvaron, a fényétől megkopott házon. – Menynyi mindent csinált már meg ezen is, nem egészen fél esztendő alatt amióta ide költöztünk – állapította meg, ahogy tekintete itt is ott is megakadt.
Az asszony nem akarta ezt a költözést. Szerette a zuglói lakást, aminek szép, világos konyhája egy belső közös kertre nézett, melyet hat részre osztottak a lakók. A konyhaszekrényt is két éve cserélték ki, neki ez nagyon fontos volt. Jóleső érzéssel nézegette minden nap, s jó érzéssel töltötték ott idejüket.
Amikor férje egy éve elővezette, hogy látott egy hirdetést; miszerint Lőrincen ház eladó és szeretné ha megnéznék, az asszony gyomrában megkeményedett még a levegő is.
- Mit akarsz Lőrinccel? Én nem költözöm! Annyit költöztünk már életünkben! Én szeretek itt! Szeretem ezt a lakást, elegem volt a köl-

tözködésekből, én itt akarok maradni – próbálta lehűteni férje lelkesedését. Én nem költözöm! Te menj, ha akarsz!
Ez a mondat mellbevágó volt Pálnak. Szinte sosem veszekedtek, sosem mondtak egymásnak gorombaságot. Különös, szép együttlét volt a házasságuk, jóban-rosszban.
- Ez lesz az utolsó költözés – próbálta Pál szelíden. – Ígérem az utolsó! Szeretnék a szüleim közelében lenni majd a lőrinci temetőben. Ott születtem, ott nőttem fel, ott vannak ők is, ott vannak már testvéreim is, én is ott akarom utolsó lakhelyemet tudni!
Az asszony nem tudott rá mit mondani.
- Mi lesz Solymárral? – kérdezte egy idő múlva.
- Solymár már sok így is, hogy jövünk, megyünk, cipekedünk. Lőrincen együtt lenne a saját kert, saját ház, minden. Erőm még van, most már nyugdíjba megyek!
És az asszony bár sírva, de engedett. Megnézték a lőrinci családi házat a csendes utcában. Sok felújítani való volt rajta, de Pál egy ezermester volt.
Lelkesen magyarázta, hogy mit, hogyan fog felújítani, rendbe hozni. Van még legalább harminc esztendőnk erre – mondta örök optimizmusával – és nem messze van a temető, érvelt nevetve.
- Jaj, hagyd már – mondta olyankor az asszony.

Ahogy készítette az ebédet a meleg vasárnap délelőttön, arcán lassan gurult le egy fényes könnycsepp. Végig peregtek benne az emlékek is. Negyven esztendő! A háború, amikor a „Mamáékkal" laktak a lőrinci családi házban, Pál szüleinél. Majd ott maradt továbbra is, hogy ne legyen egyedül, amikor Pali hadifogságban volt! Annyira hitte, hogy vissza fog jönni! Vissza kell jönnie, hiszen csak egy esztendős házasok voltak amikor a háború hiénája magával ragadta Pált. Szerette férje szüleit, a halk szavú, de mégis erős, aprócska Mamát, s Ők is szerették, rendszerető, szorgalmas menyüket, mintha saját lányuk lett volna. Mamáéknak négy fiuk volt, így még kedvesebb volt számukra legkisebb fiuk felesége, aki kislány korától árva volt, s szinte Ő nevelte két kisebb testvérét. Ez korához képest jóval józanabb, érettebb lelket formált belőle, mint ami természetes lett volna.

Pali hazatért a fogságból. Mamáék eltávoztak az árnyék-világból, s már kettesben kellett folytatniuk a háború utáni évtizedek lelkeslelketlen, romokat takarító, újjáépítő, új romokat teremtő időszakát. Gyermekük sohasem lehetett, ezt a fájdalmas valóságot is túlélte a szeretetük!

Az Új Magyar Rádiónál kaptak munkát és munkaadójuktól szolgálati lakást. Először a forgalmas Múzeum körúti rusztikus nagy ház ötödik emeletén, majd ahogy nőtt a Magyarországra akkreditált külföldi tudósítók száma, egy nagyobb épület is dukált, s akkor a Benczúr utcába telepítették át a tudósítókat. Pali meghatározó személyisége lett az új ház indításának, berendezési tárgyai beszerzésének, összes házgondnoki teendőjének. Lótott, futott, tizenhat órát dolgozott főleg a kezdetekben, de ez is mintha csak móka lett volna, úgy ütöttel el viccel a nehézségeket.

De Eszter beleroppant.

Talán két esztendőt bírt ki, vagy hármat? Már elhelyezkedhettek a napfényes, csendes belső parkra néző szolgálati lakásban, de a szinte 24 órás szolgálatot nem bírta. El innen! Újra költöztek! Ezúttal a HÉV vonalán frissen épült, modern lakótelep Lumumba utcai V. emeleti lakásába. Ez a helyiség apró teakonyhájával, magasra helyezett ablakaival olyan volt mint egy jól felszerelt börtön-cella.

Innen menekültek a zuglói Fűrész utcai hatlakásos, talán az l920-as, 30-as években épült, hátsókertes, vadszőlővel befuttatott kétszintes házba.

Ez is csak egyetlen szoba volt, világos, tágas konyhával, apró spájzzal és fürdőszobával. De kettejüknek elég volt, s a kellemes környék, a jó megközelíthetőség, az üzlet a sarkon, mind a javára szóltak. Eszter talán itt érezte legjobban magát. Végre úgy érezte, hogy ez a zuglói otthon az övéké, nem kell szolgálatban lenniük mindig és mindenkinek. Akkoriban vették a telket Solymáron, Pali építette rá a faházikót mindenféle maradék anyagból. Ha késő délután kiültek a faház mögött a padra, a szelíd hegyeket látták az ilyenkor virágzó akácfákkal és a konyhakertet, mely annyi örömöt szerzett nekik.

És most itt van – tessék!

Solymárt eladták. Férje gyengéd, de határozott rimánkodására Lőrincre költöztek, ahol kezdődött újra a munka, hogy otthonossá, kényelmessé tegyék az elhanyagolt házat.
- Ma még el kellett volna kísérnem – gondolta újra, amikor negyven évük filmjének állomásai leszaladtak a vetítő-korongról. – Tulajdonképpen már nem is kellett volna ma Solymárra mennie – morfondírozott magában. De Pál még ezt az egy dolgot megígérte az új tulajdonosnak, hogy lepermetezi a gyümölcsfákat.
A vevő nagyon hálás volt ezért, Pali pedig mindig szeretetett segíteni, még eggyel több jót tenni, mint amit bárki emberfiától elvártak volna. 11 órára készen is lett a permetezéssel. A permetező anyagot a szomszéd adta.
Pali letette a kiürült permetezőt, megtörölte izzadó homlokát.
- Milyen kutya meleg van! – állapította meg. – Szédülök is kicsit, le kell ülnöm – mormolta. – Legalább végre megiszom a sört. – Már nincs ereje pohárért menni, csak úgy üvegből kortyolja mohón az italt – milyen homályosan látom a hegyet – ez az utolsó gondolata, s eldől a padon.
- Micsoda hőség van odakint – áll meg Eszter is a kitárt konyhaablaknál otthon. A hőmérő 30 fok fölé lépett! Ránéz az órára. Pali is biztosan végzett már!
S ami szinte sosem fordult vele elő, kissé odaégette a krumpliszeleteket.

A két szomszéd fiatalember veszi észre, hogy Pali bácsi elbillenve fekszik a padon. Az előbb még átszólt, hogy a jól végzett munka jutalmaként megissza a jól megérdemelt sört, aztán lassan indul haza, mert egyre melegebb az idő, otthon meg várja a jó ebéd.
Átkiáltanak neki. De válasz nem érkezik! Egymásra néz a két fiú és futni kezdenek.
- Mit történt Pali bácsi? – egy halk nyöszörgés:
- …nagyon…, nagyon…, rosszul…
- Pali bácsi nem tud válaszolni!

Az egyik fiú kiszalad a kocsijához, már indítja is, ketten viszik ki a mindig kedves, jó kedélyű szomszéd tehetetlen testét és a hátsó ülésre helyezik.
- Tűz a János Kórház! – mondja az idősebbik.
Szótlanul, olykor hátranézve repesztenek a János Kórház felé. Maszek autónak nincs szirénája, másképp bekapcsolnák.
A János Kórházban hordágyra fektetik az eszméletlen embert. Még a kórház terebélyes fái alatt is áll a hőség.
A két fiatalember szótlanul áll a folyosón.
Hosszú percek után lép ki az orvos
- Hozzátartozójuk?
- Nem, a szomszédunk!
- Azt mondják permetezett? Ebben a hőségben? – kérdi az orvos. – Sajnos elkéstünk mindnyájan! – mondja némi csend után. – Mire beértek vele, a beteg „átköltözött" – mutatna felfelé, de a keze megáll a levegőben!

(Eszter és Pál emlékére)

Budapest, 2014. február 14.

A Család misztériuma

Békés volt az alkony. A nap vér és bor vörös árnyalataiban izzott ahogy lassan lecsúszott a hegyek hajlatában, gyönyörű stólaként húzva maga után a tó vizén a színeket.
Rikoltó volt a sirály hangja, mintha azt mondta volna: ne menj!
- Ez a nap is eltelt – gondolta.
Keze finoman legyintett: engedem. Lassan indult be Anyja után, aki már korán szeretett lepihenni. Ő még üldögélt volna odakint a sejtelmes naplemente misztikus hangulatában elmélkedve, szemlélődve, rövidítendő az éjszakát, melyben mostanság gyakran voltak Repin-képeket idéző víziói, álmai.
A naplemente előtti órányi időt szerette a tágas verandán tölteni, sajnálta, hogy Anyja ezt már nem tudta úgy értékelni mint Ő. Igaz, volt bennük valami kesernyés íz, hiszen két esztendeje még együtt üldögélt itt a nyolcvanadik éveiket elhagyó három testvér. Még felidézték életük szakaszait, főleg a régi-régi kort, melyben visszaidézhették a fiatalon elment Édesanyjukat, aztán az Édes-Mostohát, aki szintén csak rövid ideig volt gyerekkoruk megkönnyítője.
Már csak Anya van itt a testvérek közül. Harmadik évtizede, hogy nincs velük Papa, és férje sem anekdotázgat itt velük bort töltve a poharakba.
Ezek az eltávozások oly távoli, ismeretlen, soha el nem jövő időnek tűnnek az ember számára ifjú korban. Aztán megtörténnek, bekövetkeznek, egyik a másik után és hihetetlen tényként vonulnak az élettel tovább! Most kellene együtt lenniük pedig mindnyájuknak. Most, amikor az ember higgadtabb, bölcsebb, jobban tudja minek van jelentősége, s mi kevésbé fontos. Még kérdezni kellene, még mesélni kellene, már lenne rá idő is, de már késő. Ekkor kap értelmet tulajdonképpen az a mondat, hogy az élet mulandó! Mindenki számára. Számunkra is. És hogy ez a mulandóság mindig-mindig közelebb jön. Ahogy ezen az estén is.

Anyja már lefeküdt, a Hold bevilágított a szobába.

- Nem alszik Anyuka?
- Nem – válaszolt Anyja, szűkszavúan, szokatlanul csendes, békés hangon.
Ekkor érezte úgy, hogy ma kíváncsi mindarra, amit Anyja évtizedeken át sokszor próbált elmondani, de valahogy sosem jutott a végére, vagy talán még a közepéig sem, mert a hallgatóság mindig másra terelte a beszélgetést, vagy saját dolgait kezdte mondani, vagy egyszerűen tovább állt. Ma kíváncsi. Ma van türelme meghallgatni az Anyját. Ma szeretné meghallgatni az Anyját.
És kérdezett! …a hogy is volt? kérdésére lassan kinyílt a beszélgetés rétje, melyen minden pillanatban új és új virágok nyíltak ki.

Annyi évtized volt mögöttük, amikor akarták, hogy jó kapcsolat legyen köztük, de ez valahogy nem tudott összejönni. Mintha sosem értenék meg egymást – úgy érezték. Egy-egy nagy csattanást követő mély csend után újra és újra próbálkoztak szelíd hangon indítani a párbeszédet, de a végeredmény mégis majd mindig ugyanaz volt.
Anyja gyakran uralkodói, még gyakrabban sopánkodó, panaszkodó hangját nehezen viselte. Ha ezért leállította, félbeszakította akkor azt sértődés követte, amitől mindketten szenvedtek.
Miután egy alkalommal olyan heves volt az összecsapás, hogy mindketten elsírták magukat, Ő mélyen gondolkodóba esett:
- Mit tegyek? Hagyjam rá, ne figyeljek rá gondolja csak, hogy ő uralkodik? Mert ez így borzasztó, ez felemésztő!
S akkor különösen békés, belső sugallatot kapott:
- Ne vitatkozz! Ne akarj felülkerekedni rajta! Ne gondold azt, hogy Ő uralkodni akar! Lehet, hogy csak figyelmet vár, meghallgatást, szeretetet. Ne ítéld, ne zárkózz be, ne vonulj vissza sértődötten, megbántódva, vagy gőgösen! Hagyd, hogy elmondja! Majd lejjebb megy a hangja, ha nem torkolod le rögtön. Hallgasd meg! Észre fogja venni, hogy „hallgató" vagy. Fogadd el olyannak, amilyen! És szeresd! Szeresd… Ne tegyél mást, – „csak" Szeresd!

Ezen az estén volt erre megfelelő a pillanat.

A csendes estében, a holdvilágnál hallgatta Anyja gyermekkorának történetét, ami ma csak neki szólt. Talán a százezer elmulasztott esti mese helyett, amit már nem is kért egy idő után kisgyerek korában, mert anyja mindig fáradt volt estére a rengeteg teendő elvégzése után. Gyakran aludt mire Anyja végzett a varrással, vasalással. Így nem ismerte meg azt az érzést, amiről egy-két barátnője beszélt, hogy Anyja ott ül este az ágyánál, megbeszélik a napi történéseket, vagy Ő elsutyorogja neki az apró titkokat, mint egy jó barátnőnek!

Így felnőtt korában sem Anyja volt a bizalmasa, csak nagyon ritka pillanatokban.
De most itt van nála, öreg és törékeny. Hallgatni akarja!

- Négy éves voltam, amikor Anyánk meghalt – kezdte a sötétben Anyja a történet jól ismert elejét. – Ott voltam mellette, szólongattam, nem értettem, hogy miért nem válaszol. Nem értettem, hogy mi az hogy meghalt, de valami sokkot kaptam, mert csak ordítottam, sikítottam. Én akkor lettem idegbeteg, amit soha nem hevertem ki. Anyánk mozdulatlan teste, hideg keze éjszakánként ott volt az álmaimban, hisztériás sírásomban.
Apánk nemsokára hozott egy mostohát, aki nem volt mostoha.
Nem volt az Anyánk, de úgy szeretett bennünket, mintha az lett volna. Akkor lassan kezdtem lenyugodni, de valami „csakazértis" viselkedés mindig volt bennem. A cukrot elcsentem, ami szinte ki volt számolva, a sót is mindig megdézsmáltam, és mindent, amit nem volt szabad. De megszerettük mostohaanyánkat, mert nagyon jó asszony volt, s nagyon szeretett bennünket.
És akkor jött a második trauma. Mostohaanyánk is váratlan gyorsasággal távozott e világból. Ezt az Öcsénk viselte iszonyatosan nehezen, aki vele volt a halál beálltakor. És nem tudtuk sem megérteni, sem elfogadni, hogy miért büntet ennyire az Isten bennünket. Haragba lettem Istennel. Két nővérem már messze városokban élt, férjhez mentek. Apánk pedig nem tudott foglalkozni velünk, s egyre sűrűbben nézett a pohár fenekére.

Mostohánk halálával az én gyerekkorom véget ért. A három legkisebb gyerek, köztük én is háromfelé lettünk eresztve a világban. A családi életünk is itt szakadt darabokra. Tizenkét éves voltam. Cselédlánynak kellett szegődnöm a falu másik végében lakó nagygazdáékhoz. Ott aztán nem nagyon tekintettek gyereknek – a hideg spájz kamrában volt egy priccs, az volt a fekhelyem. Hajnalban hajtottam ki a tehenet, ástam a cukorrépát, pucoltam a zöldséget, elláttam az állatokat, kivéve a teheneket és a lovakat. Végeztem amit mondtak. Elvertek, ha lopva ittam a frissen fejt tejből, és ha őszi reggeleken fázott a lábam, azt mondta a Gazdasszony, hogy tartsam oda amikor pisil a tehén, az majd felmelegíti.
Hát ilyen volt az én gyerekkorom.
Tizenhat éves voltam, amikor Sopronba kerültem, ahol bár cseléd voltam, de nagyon jól bántak velem. Egy zsidó család volt, ahol a Gazdaasszony nagyon sok mindenre megtanított, a főzés, terítés, takarítás és egyéb dolgok tekintetében. Jók voltak hozzám és ott sosem éheztem. Két év múlva nővérem hozott fel Pestre. Akkor ismerkedtem meg Apátokkal. Mondhatnám, szinte gyerekfejjel szültem a testvéredet, egyiket a másik után, miközben kitört a II. Világháború is.
Hát ez volt a mi gyerekkorunk, az ifjúságunk! A többinél már Te is ott voltál.

Fájdalmas volt hallgatni Anyja „vallomását". Ilyen történeteket olvas az ember nagy íróktól, s azt hiszi, hogy ezek „csak" történetek; egy regény egy novella.
De ezek a történetek maguk az Élet!

Anyám története is egy regény – gondolta megrendülten. – Fájdalmas, szomorkás, küszködésekkel, megpróbáltatásokkal teli nehéz élet könyve. S ha ebből valamit megpróbált elmondani nekünk, kamasz korunkban, hát nem igazán tudtuk felfogni, komolyan venni. Ő mindig panaszkodik – gondoltuk, de nem foghattuk fel mi azt az életet, amit ők megéltek. Nem tudtuk átérezni, mert nekünk voltak szüleink, minket reggel nem vertek ki az ágyból, hogy lapátoljuk el a

havat, hozzunk be fát. Ébredéskor a pirítós illata várt a forró teával iskolába indulás előtt. Este ha úgy kívántuk, lereszelte a krumplit, hogy tócsnit süssön nekünk, akármilyen fáradt is volt, vagy hajnalban bikinit vart nekem, vagy kitisztította a bátyám galambszürke öltönyét, amit előző este rendesen összekent. És én azt hiányoltam, s hibájául róttam fel, hogy Ő sosem ült oda este az ágyam mellé, vagy nem mesélt nekem – döbbent rá!

Ezen az estén végtelenül sok mindent megértettem!

Ekkor este megértettem azt is; hogy az aki gyermekkorában nem kapja meg a szeretetet, a „mintát", a szeretet-tanítás leckéit, az nem tudja tovább adni, csak a maga módján! Csak a maga módján!

Anya szeretet-módja a tiszta lakás, a meleg étel, a vasalt ruha volt. Ami iszonyatosan sok energiát igényelt egy öt tagú családnál. Nehéz időkben, olyan háztartásban, ahol még nem létezett mosógép, a vizet a kútról kellett húzni, bevásárolni gyalog menni a távoli piacra. Ez hatalmas munka és erőfeszítés volt, s ma nem tudom, hogyan volt ereje végig csinálni? Hogyan volt? A szeretet és a szolgálat vezérelhette. Hogy amit Ő nem kapott meg, azt megadja nekünk!

Hogy volt ereje kibírni mindezt; annyi fájdalmat, a gyermekkorban végzett felnőtt munkát, a háborút a félelemmel, a két kisgyerekkel, az '50-es évek szegénységét, nélkülözését, végül megérni drága fiának halálát? Az volt az utolsó nagy megroppanás. Egy Anya, aki gyermeke sírjánál áll, mind a keresztre feszítést éli át!

A Hold kiballagott a képből, a tó felett legeltette fényét.

A szobában teljesen sötét lett.

Nem láttuk Anyámmal egymást, de azt hiszem soha ennyire közel nem voltunk egymáshoz, mint ezen az estén!

Könnyeimmel küszködtem.

Soha nem tudjuk meghálálni, megköszönni, hiszen meghallgatni, megérteni is csak nagyon elkésve sikerült.

Bocsáss meg érte Édesanyám!

Budapest, 2014. április

Berta Tanár Úr

1956 szeptemberében még a Sztálin úti Iskolában kezdtük az évet.
Már rebesgették, hogy akik lakcím szerint az új iskola körzetébe tartoznak, hamarosan átkerülnek a Miklós utcai Általános Iskolába. Nem bántam, nagyon nem bántam, hogy elkerülök ebből az intézményből. A négy esztendő alatt, ami hatéves koromtól számított, egy napra sem emlékeztem, ami kedves emléket hagyott volna bennem. Aztán valami történt, aminek a furcsa zöngéjét éreztük egész környezetünkben, de nem tudtuk egész pontosan, hogy mi is közeledik. Utolsó emlékképem erről az iskoláról, hogy ülünk a padok tetején, a tanárok már jó ideje nem jöttek be a terembe. Megvitatjuk, hogy ki mit hallott otthon, mi is történik itt, a városban, meg az országban! Hát persze nagyon tudtuk, egymás szavába vágtunk, tíz évesek voltunk, szeptembertől már felső-tagozatosok. Saját nagy zsivajunkban észre sem vettük, hogy bejött egy tanárnő és közölte, hogy másnaptól szénszünet lesz, nem kell iskolába mennünk.
Napok törlődtek ki emlékezetemből, ami az iskolát illette. Amikor „letelt" a szénszünet, az új iskola várt bennünket. Izgalommal, kíváncsisággal mentem a tulajdonképpen egyetlen utcával arrébb lévő, sok nagy ablakszemmel ragyogó, új sárga épületbe.
Ez az épület és az itt megélt, felső-tagozatos (az már nem gyerek) életem, ellentétben az előző korszakkal sok izgalmas, kedves emlékkel él bennem ma is.
Az egyik ilyen emlék Berta tanár Úr. Ötödik osztályba léptünk, amikor megkezdődött a nyelvtanulás. Ez már önmagában „nagyos" dolog. A sok új tantárgy mellett ott ékeskedett az orosz nyelv, a komoly „történelem", amit a fiatal Lukács tanár Úr kezdett oktatni. Nagyon komolyan lépett be első órájára az V/b. lányosztályába. A komolysága, az elvárásai nem is változtak áldásos tevékenysége alatt. Magázott bennünket. Szokatlan fegyelmezési módszerei voltak, hozzánk vágta gondolkodás nélkül a krétát, ha valami nem olyan pisszenéstelen csendben történt, ahogy Ő elvárta, vagy ha szerinte nem gondolkodtunk, ha nem volt elég szép a füzetünk, vagy tiszta a körmünk. A füzettel kezdődött az első elvárás ismertetése; az első oldal lapján

szép boltív alakban kellett felírni, hogy „Historia est magistra vitaé". Ez latinul van – mondta – és azt jelenti, hogy a „Történelem az élet tanítómestere". Ezt jegyezzétek meg egy életre, és a magyar mondatot a füzet alján írjátok le, szép betűkkel és a fordított boltív szinte egy kört alkot a történelem füzet első oldalán. A kettő között jövő órára tessék valamilyen képet választani témaként és berajzolni. Nagy gonddal rajzoltam otthon – egy képeslapról – a Jáki templom kapuját. Hosszú, kemény vonalzóval csapott nagyokat a padra, ha valaminek hangsúlyt akart adni. És rengeteg ilyen dolog volt... Ő tanította az éneket is. Énekórán mintha egy hajszál-árnyalattal lágyabb lett volna. De ezek az órák is feszültségben teltek el, sosem tudtuk mikor mitől robban ki belőle az elégedetlenség, a nemtetszés. Mire évvége felé megszoktuk volna, már elküldték az iskolából. Sok szülő panasza volt talán az ok, talán más? Nem sajnáltuk, de nem is féltünk tőle akkor már, hiszen rájöttünk, hogy csak tökéletes, precíz, pontos munkát, teljes fegyelmet és tanulást várt el tőlünk.

A másik új tantárgy az orosz nyelv volt. Berta tanár Úr halkan, lassan jött be a terembe. A hangja is halk és kedves volt, kért bennünket, hogy egyenként felállva szépen mutatkozzunk be, miután ennyit mondott: én fogom tanítani az orosz nyelvet és bemutatkozott. Kérem, hogy figyeljetek az órán, az mindnyájunknak egyszerűbbé teszi a munkát.

Mindenkire figyelmesen nézett, szelíd, kedves mosollyal köszönte meg a bemutatkozást. Valami egyszerű kérdése volt egyikmásikunkhoz. Amikor rám került a sor, nevem hallatára ismét finom, alig észrevehetően elmosolyodott, majd azt kérdezte:

- Nem járt a másik iskolába két testvéred?

- De igen – válaszoltam.

- Tanítottam őket is, négy-öt éve. Emlékszem rájuk – révedt el tekintete egy pillanatra. – Szóval Te vagy a húguk?

- Igen – mondtam boldogan, hiszen gyönyörűséggel töltött el, hogy ez a tanár emlékszik évekkel később is testvéreimre, jó diákoknak tartotta őket, s egy biztató mondatot mondott – örömzavaromban nem is tudtam, hogy mit. (Hiszen előző iskolában talán még az én

nevem sem jegyezte meg az osztály vezető tanító néni, négy év után sem!)
Ez a pár pillanatnyi figyelem meg is határozta az elkövetkező időszakot számomra. Berta tanár Úr soha nem emelte fel a hangját, mégis néma csendben hallgattuk az óráit. Tanította a szavakat szépen, érthetően, tagolva, felírva a táblára. Körülírta a szavakat – hogy könnyebb legyen megjegyezni –, hogy melyik magyar szóra hasonlít, miből jött létre. Gyakoroltuk a helyes kiejtést, mindaddig amíg nem volt hibátlan. Mindenki mindig sorra került a visszakérdezésben. Nem sietette az osztályt, nem dühödött fel ha elvétettük, ha másodszor is elvétettük. Türelemmel várt, amíg válaszolni tudtunk. Úgy éreztem, hogy valami atyai szeretettel tanítja az V. osztály tízéves lányait. Nagyon szerettem az oroszórák békés, nyugodt perceit. Én is és a többiek is mindig készültünk. Minden órán előrébb voltunk, haladtunk ütemesen, ahogy annak mennie kell! (Ahogy tanított, azt tanítani kellett volna!) Így képzeltem el egy jó tanárt, a jó órákat. Mindnyájan fegyelmezettek voltunk az óráin, de soha nem görcsösek. Nem volt szüksége fegyelmezésre, nekünk elég volt, ha az a kis szomorkás mosoly eltűnt az arcáról, akkor tudtuk, hogy a pillanatban nem elégedett velünk. S ha azt mondta: „...kértem, hogy figyeljetek egymásra amikor valamelyik társatok felel, hogy rátok is odafigyeljenek, amikor ti teszitek ugyanezt". Ilyenkor szégyelltük magunkat. Berta tanár úr nem érdemelte meg, hogy bármivel is megbántsuk. Fél év után már ismertük az orosz abc betűit, a cirill írás addig ismeretlen jeleit, olvastuk az egyszerű leckéket. Megdicsért bennünket ha jól ment a ragozás, szépen az olvasás.
Berta tanár Úr mindig pontosan, nyugodt léptekkel jött be az órára. Ha megállt mellettem, éreztem a dohány illatát, de ez nem volt kellemetlen. A szünetben egyedül álldogált a folyosó végén, vagy az udvar ajtóhoz közel és cigarettázott. Sokat cigarettázott!
Egyszer elmesélte, hogy a Szovjetunióban bővítette nyelvtudását. Úgy emlékszem, hogy később és nem tőle tudtuk meg, hogy hadifogoly volt egy táborban.
November végén, vagy december elején Svájcból kapott csomagokból ruhát, cipőt kaptunk. Igaz cipő egy pár volt, s az is nagy volt arra

aki kapta, én egy norvégmintás gyapjú pulóverrel lettem gazdagabb, ami két-három mosás után már nem jött rám.
Egy újabb rövid szénszünet után lassan visszazökkent az órák menetrendje a maga kerékvágásába. Hittan órákra is lehetett járni. Egy nap hiába vártuk Berta tanár Urat az orosz órára. Sosem késett, így már az is szokatlan volt, hogy órakezdéskor nem lép be halkan – mintha azt mondaná a járása is, hogy nem akar zavarni bennünket. Kis idő után osztályfőnöknőnk jött be, s érezhetően őszinte-szomorúan jelentette be, hogy Berta tanár Úr nem lesz néhány órán, mert beteg lett. Ekkor tudtuk meg, hogy már az oroszországi hadifogságban beteg lett, de azon kevesek közé tartozott akinek sikerült hazatérnie és lassan talpra állnia.
Két-három hét is eltelt, de Berta tanár Úr még mindig nem jött, hogy megtartsa nekünk orosz óráját. Nagyon hiányzott, s hiányoztak a nyugodt tanulás órái, pláne Lukács tanár Úr extrém, néha hisztériás órái mellett!
Aztán egy alkalommal, talán két hónap is eltelt, amikor Berta tanár Úr meglátogatta az osztály. Félig ülve az első padnak támaszkodott, ahogy előfordult máskor is. Arca soványabb és fakóbb volt mint korábban, s halk de szépen hangsúlyozott szavakkal azt mondta: lehet, hogy még egy ideig nem fog jönni, de tanuljunk, ismételjünk sokat és szorgalmasan, valami jókívánságfélét mondott csendesen, majd elköszönt. Némán néztük ahogy kiment a teremből.
Egy alkalommal – érdeklődésemre – az utcán, volt osztálytárstól hallottam, hogy Berta tanár Úr valahol, valami ideg- és elmeosztályon van, „megbolondult”! Ő már nem fog tanítani! Próbáltam érdeklődni Berta tanár Úr felől. A felnőttek valahogy kerülték a választ.
Nem sokkal később fiatal orosztanár érkezett Berta tanár Úr helyett. Óráin feltűnően komolytalankodtunk, mint akik nem tudnak mit kezdeni a helyzettel. Visszafeleseltünk, nem tanultunk, s ebben a dologban én is jócskán vittem a prímet. A fiatal orosztanár sem tudtak kezelni a helyzetet. Nyolcadik osztályig szinte semmivel többet nem tudtam oroszból, mint amit Berta tanár Úr talán háromnegyed-évnyi tanítása alatt megtanultam.

Egy esztendő is eltelt már, esős őszi nap volt, amikor megtudtam, hogy Berta tanár Úr meghalt. Nagy kerülővel indultam haza, hogy csak úgy bámészkodva baktassak, a gondolataimmal. Láttam a mindig nyugodtnak tűnő, csendes embert alig-mosollyal szája szegletén, szemében megőrzött mélységes szomorúságát. Lassú léptei tehát már soha nem jönnek sem hozzánk, sem máshová. Sok mindent szerettem volna még kérdezni Berta tanár Úr! Nagyon nagy igazságtalanságok vannak a világban – éreztem könnyekkel küszködve, tehetetlen belső mérgelődéssel, csökönyösen.

Berta Tanár Úr idős volt a mi szemünkben biztosan, de alig néhány évvel volt túl a negyvenen. A cirill betűk – bárhol a világon – Berta Tanár Úr szelíd tanítását hozzák elém fél évszázad után is!

Berta Tanár Úr – szeretnék beülni az óráidra ezen az őszön is. Dohány-sárga ujjaid a padon pihennének, mi Veled együtt kántálnánk az új szavakat…!

Találkozunk Berta Tanár Úr a „Péter utcai Iskolában".

Budapest, 2014. június 9.

Örök túlélők

A tegnapi hervasztó hőség után friss a hajnal. Olyannyira friss, hogy egy fél-órányi kereszthuzat után szinte didereg. Forró teákat önt magába, s várja, hogy felkeljen a Nap. Az nem kapkodja el, így neki is elment a kedve a felkeléstől. No, amíg Ő magához tér, addig egy kis nyaktorna, biztatja magát, mert recsegő eresztékei egyre rosszabb állapotban vannak a vállában, térdében, s a fejével összekötő meneteken is. Bebalzsamozom magam, folytatja a beszélgetést önmagával. Kevesebb gondjuk lesz a „felkészítőknek" ha így teszek – húz szája szélére kesernyés mosolyt a gondolat. A rozmaring krém illata már korántsem olyan erős, mint jónéhány éve volt.
Az ablak előtt lévő fán rémes rikácsolással üldözik egymást a szarkák. A levelek alatt megbújva figyelnek az apró madarak. Amikor a szarkapár elviharzik, rögtön mocorogni kezdenek, s élénken folytatják a reggeli eleség begyűjtését. Az asszony szemlélődéséből visszatér gondolataihoz. A Nap még mindig sehol. Már az ablakot is bezárta, komótosan elmajszolta a vajnak megmutatott kis kenyérszeleteket, végzett a maradék gyógyfűből készült emésztő teával.
- Minek is iszik ő emésztő teát? – teszi fel magának a kérdést –, amikor igazán nem sok emészteni való étket vesz magához? Ja hát azért, hogy amit viszont magához vett, azt könnyedén eltávoztassa. Ezen is túl van már, a tehénistállók trágyájára emlékeztető illatot az előbbi hideg huzat ki is libbentette a deszkaajtó résén. Ezekkel megvónák – konzultál magával – és hogyan tovább mai nap? Aprójószág már nincs. A vörhenyes szőrű kutyus sem sündörög néhány éve körötte, s a hozzánőtt, érzékeny, okos cica sem követeli valamilyen módon, hogy figyeljen rá. Az óriás gesztenyefa gyökerei adnak kis kosárkát föléje, hogy örök álmát vigyázzák.
Még tegnap kirakta a verandára az évtizedek óta nem használt nagy párnát és a két paplant. S azonmód el is felejtette. Beteg, öregszagot árasztottak a régóta az ágy alatti tároló-fiókba senyvedő ágyneműk. A nap felfrissíti kicsit, hogy ne pironkodva rakja ki a ház elé a gyepre, hogy elvigyék akiknek még szükségük lehet erre is. Már évtizedek óta nem járnak tollat vásárló cigányok. Ő nem használta, de két öreget

kiszolgáltak a libatollal tömött darabok. A két öreg – akad fenn gondolata a két szón. Éppen Anna-napkor lett volna száznégy esztendős a Papa! Nekik házassági évfordulójuk – s ez is csak „lett volna" – folynak benne a szétágazó emlékezések. Hiszen egyedül uralja már három évtizede az ágyat. Huszonöt éve annak is, hogy nyugdíjba vonult. Jó néhány évig még dolgozott ezt-azt. De egy ideje úgy érzi, hogy nagyon elfáradt. Nehéz a napindító, ha nincs célja a napnak! Ha nincs cél, nem hajtja semmi. Olyan az ember mint egy öreg szamár, csak álldogál maga elé nézve, s már azt sem hallja, nem is érti okát, ha valaki nógatja. De őt igazán nem nagyon nógatja senki.

A fák aléltan lógatják vékony fürtjeiket. Az asszony fáradt tekintettel nézi a mozdulatlan leveleket. – Ebbe is csak a tarka-szarka csapott egy kis életet – dünnyögi. – Milyen gyorsan megittam azt a kis kávét! – tekint bele a kék kávés bögrébe. – Bevettem a gyógyszert? – Igen! Persze, még reggeli előtt, merthogy magas volt a vérnyomásom. Egek! Hát már csak ilyesmivel tud az ember foglalkozni? Ez borzasztó! Rázd meg magad, Margit! – ripakodik magára félhangosan.

És akkor a fák között fény-nyilacskák jelennek meg. Beszúrnak minden ág közé, fény-spriccel fricskáznak a leveleknek, s hogy attól-e vagy a kis széljátéktól, azok mint a szélcsengők ringatózni kezdenek, mintha csilingelni kezdene a reggel. Ez szinte kihúzza az ágyból. Megmossa újra hidegvízzel a bekrémezett arcát, felveszi végig cipzáras ruháját, s kilép a kertbe. – Szépségeim! – köszönti az erőteljes kannavirágokat, nagyfejű piros muskátlikat a sárga jegecskék húsos leveleit megsimítva. – Hozom a vizet, ha már harmatot nem kaptatok – mondja élénken, mint akit teljesen kicseréltek. Észreveszi a tavasz óta ládákba hagyott kövirózsákat. Víz és föld nélkül. – Kedveseim, nagyon szégyellem magam. – És már rakja is a cserepeket, hozza a kanna vizet, a vödörben a virágföldet, s nekilát! – Örök túlélők – mondja a magukba roskadt növényeknek. – Mindjárt életre kaptok! – Apró fehér kavicsokat is tesz a földjük tetejére, s elégedetten nézi a reggeli tevékenységének eredményét. – Örök túlélők – motyogja nekik elmosolyodva –, ugye milyen szép a reggel ha kisüt a Nap? Mint egy Ajándék!

Budapest, 2014. augusztus 3.

(Mindazok emlékére, akik röviddel megszületésük után visszatértek a fénybe, vagy akik meg sem születhettek!)

Várakozás

Közeledett a Karácsony. Mindenhol a készülődés lázas sürgés-forgásától zizegett a levegő.
Éva és Ádám fiatal házasok voltak. Éva első gyermekükkel volt várandós. Az Első gyermek, a nagyszülőknek az első unoka mocorgott a fiatalasszony szépen kigömbölyödött pocijának magzatvizében. Minden rendben volt, minden a várakozásról szólt. Az „advent" ez időben nem volt divatos szó, sokan nem is ismerték. De az emberekben mélyen ott volt a várakozás, Karácsony csendes titka.
1976 december havának első hete ért véget. Pár éve már érezhetően jobb gazdasági, lazább politikai viszonyok voltak az országban. Természetesen volt munkájuk, a szülők is támogatni tudták őket, gyarapodásuk minden vonatkozásban biztonságot adott a fiataloknak a háttérben.
Derű, jóleső és ismeretlen izgalom, készülődés volt minden napjuk.
December 17-20. közötti időre jelezte az orvos a gyermek megérkezésének időpontját, a nagy eseményt. Éva már kissé nehézkesen mozgott, de jól érezte magát. Együtt vásárolták férjével a gyermekruhácskákat, s a szükséges dolgokat. A gyermekholmik nem sokba kerültek, minden szociálisan támogatott termék volt. Talán nem volt nagyon gazdag a választék, de már egészen szép holmikat is lehetett kapni. Igyekeztek mindenből a legszebbet beszerezni. Egyúttal a karácsonyi ajándékokat is megvásárolták a családtagoknak, szülőknek, testvéreknek. A Skodával mentek be a városba, hogy minden meglegyen mire itt lesz az ideje. Ez is nagy könnyebbség volt, ez a két éve vásárolt kocsi. A városi kórházban fog majd megszületni a kicsi. Az első gyermekük! Különös érzés volt, kicsit felfoghatatlan is. Fiatalok voltak, természetesnek tűnt ez a várakozás, de azért ott volt esténként egy kis szorongás is bennük amikor Róla beszélgettek, amikor átnézték a pici gyermekholmikat, amikor a kicsi, meleg szo-

bában felállították a gyermekágyat, amiben már a kismackó mintás, kék-fehér ágynemű is várakozott.
Ádám beszerezte a nagy karácsonyfát. A beszerzéseket, előkészületeket inkább a praktikus, gyakorlatias Éva irányította. Ádám tette amit Éva nap-nap után kért tőle. Éva szülei hétvégeken megtöltötték a hűtőszekrényt élelmiszerrel. Szorgalmas, dolgos emberek voltak. Elég nagy háztáji volt a családi házuk körül, így nem volt gond a baromfi, a süteményekhez való alapanyagok megteremtése. Ahogy a karácsony előtti disznóvágás is természetes volt. Ádám édesanyja varrással, vasalással, jó tanáccsal segítette fiát, menyét ezekben a hetekben.
December 18-án megindultak a fájások. Ádám izgatottan sietett haza munkahelyéről, hogy a Skodába segítse asszonyát, s a városi kórházba robogjon vele. Ügyetlenül téblábolt a kórházban, amikor a fiatalasszonyt a nővér bekísérte a hófehér kórterembe. A kórház ablakából hosszan nézte a szemközt lévő domboldal meggyérült lombozatú fáit. A fák között barátságosan magasodott a templom faragott fatornya. – Jó lenne imádkozni – gondolta, de nem tudok! – Jézuska, azért add, hogy minden rendben legyen, tette hozzá magában, majd a zsebében megbújó körömreszelővel zavartan matatni kezdett a körmein.
A sürgés-forgások időnként nagyobb tempót vettek a szülőszoba irányában, aztán semmi! – Majdnem akkor születik, amikor…, villant fel benne valami kép, ami félúton meg is rekedt és gyorsan el is illant. Délután fél öt volt, amikor kijött hozzá az orvos.
- Megszületett a fiúcska – mondta mosolyogva – bemehet hozzájuk, s már tovább is sietett a felhangzó kiabálás irányába. Izgalom és boldogság kavarta görcs állt a gyomrába, aztán mély lélegzetet vett és bement, hogy megnézze a fiát, gyermeküket és valami értelmeset mondjon Évának.
A fiúcska már tiszta volt, gyönyörűségesen formás, szép kis feje anyja mellén szuszogott, mintha nem is nagy csatából érkezett volna. Igaz, elég könnyen igyekezett a világra. Egészséges színe, barna pelyhes haja. Ádám nem jutott szóhoz ahogy nézte elsőszülött fiát.

Másnap bejöttek szülei is, hogy az ablakon át megnézzék a kis csodát, első unokájukat. Jöttek a testvérek is.
- Ilyen tökéletes pici babát én még nem láttam – mondta Ádám testvére, ahogy lenyűgözve nézte a gyermeket. – Tökéletes – állapította meg –, nem is olyan „újszülött" kinézetű.
- Holnapután már otthon lehetnek, a karácsonyi ajándékkal – mondta az orvos a még másnap is megilletődött fiatal papának.
Adám a munkatársakkal megünnepelte, hogy Apa lett, koccintottak többször is a nagy eseményre, majd a szülői házban a nagyszülőkkel is.
- Két nap múlva itthon lesznek – mondogatta magában örömmel, büszkeséggel, halvány aggodalommal – gyönyörű kicsi fiam!

A baba nyugodt tekintettel nézte Apját, olyan komoly és „férfias" volt, hogy mosolyogni kellett rajta. Anyja arcát pásztázta hosszan sötétkék tekintetével szoptatáskor, mint ki fontos dolgokról gondolkodik, hogy kérdezzen, vagy ne kérdezzen? Másnap azonban idegesen várta Éva a férjét, mintha sírt volna. Valami baj volt reggel Csabával – mondta, de nem tudom, hogy mi. Nem mondanak semmit. Az orvos nem jött ide, nem tudtam vele beszélni.
A negyedik napon nem engedték haza Évát és a kisfiút.
- Besárgult, ami sok újszülöttel előfordul, de itt valami más probléma is van, de nem mondják meg, hogy mi – mondta aggódva férjének. Ádám hallgatagon dörzsölte ökölbe szorított kezét.
- Ne nyugtalankodj, biztos rendben lesz minden – nyögte ki megnyugtatásul.
Az ötödik napon vérátömlesztést kapott Csaba. A szülők azonos vércsoportja volt a gond, ami az orvos figyelmét elkerülte. (Hogyan lehet ez?) Hogyan lehet ez? Nem is igazán értették. Ráadásul ritka vércsoport, késve is kapták meg – valami ilyesmi hangzott el a fiatalasszony feje felett.

A beavatkozás elkésett!

A pici, angyalarcú Csaba visszatért az angyalokhoz! Mindez olyan gyorsan történt, mint egy kézből kicsusszanó kristálypohár szilánkokra hullása.
A szülők összeomlottak. A nagyszülők, testvérek döbbentem, megkövülten álltak a történtek előtt. Ez nem lehet igaz! Ez nem létezhet! Orvosi felületesség, figyelmetlenség – egy gyermek élete! Első gyermekük élete! Ezt nem lehet felfogni. A gyermek élt, megérkezett, gyönyörű volt, s nem rajta múlt! Úristen!
A fatornyos templom mögötti temetőben picinyke sír – az apró fejfán a neve és hogy Élt – Élt 5 napot!
Sok kicsi sír volt körötte, hasonló felirattal.
Ez mélységesen döbbenetes volt! „Aprószentek".

Ádám szinte megnémult. Nem tudta megemészteni a csapást, napokig zakatolt a fejében; – minél messzebb! – minél messzebb! Elmenekült.
Éva erősebb volt, benne talán az munkált: minél előbb szülni egy másik gyermeket.
A család emlékezetében egy név maradt. Egy név, hiszen egyszer látott gyönyörű kis arcán és a néven kívül más emlék még nem maradt Róla, Vele, az elsőszülöttel!

Azon a Karácsonyon Jézuska sem született meg a Családnak.
Apró gyertyák kékes lángja libegett, mintha a szél fújta volna őket.
A hó sem esett még le. „Fekete karácsony" volt ebben az esztendőben.

Budapest, 2014. december 26.

Írott „beszélgetés” fiatal írókkal

Az írás adottságát nem lehet megtanulni! Rímképleteket, formai dolgokat igen, de ez még nem lesz vers, vagy egy jó novella, nem lesz irodalom!
Az íráshoz ihlet kell, belső késztetés, erős belső késztetés arra, hogy valamit kiadjon az ember önmagából, akár rímes, akár prózai formában, és ez vagy jön valakiből, vagy nem. Ha megszületett ez a kibuggyanó mondanivaló, azon lehet javítani, változtatásokat eszközölni, stilizálgatni – de magának az egész alkotásnak először meg kell születni. S ez a megszületés nem tanítható – véleményem szerint.
Ez vagy jön, vagy nem!
Lehet, hogy éjjel ébreszti álomból az embert néhány jó szó, egy jó gondolat, lehet, hogy vonaton ülve, ablakon kibámulva a kerekek kattogása épít bennem egy verset. Többnyire a szemlélődés, elgondolkodás, vagy épp gondolatnélküli üres állapot dob ki megából egy leírásra született gondolatsort. Ezeket jó ha azonnal le tudja jegyezni az ember, mert lehet, hogy ugyanúgy soha többé nem bukkan fel az a képsor, gondolat-füzér. Erőlködve – most én verset írok –, direkt nekikészüléssel nem nagyon lehet alkotni. Ha ezt így akarja az ember csinálni, az olyan is. Az nem az a vers lesz, amire százak kapják fel a fejüket, vagy felkiáltanak: „Ez az” – csodálatos!
Házi feladatot lehet így, akár szépen is írni, költeményt aligha!
„Trükkök” nincsenek – én így gondolom! Akkor kell írni, amikor az ember valami fájdalmat, gyötrődést, katarzist, felismerést, újdonság, boldogság, természet, vagy embertárs által kiváltott különös élményt, észrevételt akar másokkal megosztani.
Inkább érzéssel (főleg érzéssel, vagy mindenképpen érzéssel) mint ésszel!
Az ész természetesen kell hozzá, de ha csak az vezeti az ember tollát, akkor írhat egy tökéletesen, szabályosan megírt művet, de mindig ott lesz mögötte az olvasónak, hogy hiányérzete van. Nincs ott az alkotásban a spiritusz. Az érzelmektől vezetett írást – terjedelmét, fokozódását, kifejezéseit illetően – persze lehet korrigálni.

Az írást először „akarni” kell, például úgy, hogy eleinte – mondjuk ifjú korunkban – olvasunk, olvasunk, olvasunk. És ha jön az érzés, hogy írni is szeretnénk, „akarunk”, akkor írjunk, írjunk, írjunk le mindent magunknak, figyelve magunkat, a környezetünket, a világot, érdeklődve a világ iránt, szemlélődve. Akkor írjuk le gondolatainkat, s legyünk egyre inkább igényesebbek, kritikusabbak önmagunkkal szemben. Ez a „kényszer”, „akarás”, szorgalom meghozza – ha meghozza – azt az ihletettséget, amiről a mondandóm elején írtam.
Talán e két gondolat ellentmondásosnak tűnhet, de nem az. Először valami belső erő azt sugallja, hogy írni szeretnék, majd ha ez nagyon erőssé válik, akkor „megadja” a képességet, a sugallatot, az ihletettséget is hozzá!
Ha csak az akarat adott, de az ihlet sosem jön meg igazán, erőlködés nélkül, akkor valószínűleg más a feladatunk az életben!
Figyeljünk az ösztöneinkre, a belső késztetésre és akkor egyszer csak megindul a tollunk! Ha nem indul meg, ne türelmetlenkedjünk, görcsösen ne írjunk. A görcsösséget megérzi az olvasó. A művészetek kifejező eszköze nem a görcsös erőlködés!
Engedd, hogy jöjjön, akard, hogy tökéletes legyen, alázattal fogadd belső vezetésedet, s akkor talán egyszer megszületik valami… s akkor vágyj arra, hogy újra és újra… életet tudj adni a soroknak!

Ezeket én gondolom így, – Te úgy tedd, ahogy Te gondolod!
Sok sikert kívánok!

Budapest, 2015. június 6.

Még nem búcsúzom, de már nem gyűjtögetek

A hosszúra nyúlt tél után először jutok ki a kertbe. Egy farönkön üldögélve nézem a hangyák jövés-menését. Vonulnak nagy gyorsasággal kétsávos útjukon. A boly felé vezet az egyik nyíl, onnan kifelé a másik. Gyorsan kerülik ki egymást, ha összetalálkoznak a terheket szállítók az üresjáratúakkal. A boly felé tartók mind cipelnek valamit, néha szinte nagyobb a terhük, mint saját termetük. „Építkeznek!" Így buzognak a darazsak is a postaládába telepített menedékük körül, így raknak fészket a mogyoró bokrok lomb sűrűjében a gerlék is.
Mindnyájan gyűjtögetünk, építünk, hordjuk a szalmaszálakat, a téglákat, cserepeket. Az erkélyre kitett gyapjú csergének hangos csiripeléssel örvendezik a piciny madár, s teljesen belefeledkezve tépdesi ki a gyapjú-szálakat, már tele a kis csőre, mintha hosszú, fehér bajusza lenne kétoldalt, de csak tépdesi, tépdesi a jó kis fészek-bélésnek valót.
Gyűjtögetünk amikor fiatalok vagyunk – színészképet, szalvétát, bélyeget, kalandot –, gyűjtögetünk, amikor saját otthont készülünk építeni, hogy majd legyen hová begyűjteni az „életünket".
Kilenc éves lehettem, amikor megvásárolhattam magamnak sokáig kuporgatott húsz fillérekből az első könyvet. Aztán ez a könyv hozta a többit. Vettem, kaptam, polcra raktam, majd új polcot csináltathattam és megrendelhettem az első sorozatot, „A világirodalom remekei"-t. 14 esztendős voltam. A könyvek gyűltek. Amikor elhagytam a szülői házat, két – nem túl széles – állvány a padlótól a mennyezetig ért már könyvvel telve. Huszonöt esztendő elteltével betöltötték a kisebbik szoba falait, a nappali üveges szekrényét, majd a nyári lakba kikerültek a könnyebb olvasmányok. De így szaporodtak a cserép köcsögök, a kerámiák, az erdélyi tányérok, eleinte a falon, majd csak a tárolóban. Gyűltek dobozba az elsőnapi pecséttel bélyegzett borítékok, a családi fotók, majd a hobby-fotók kisebb és nagyobb változatai, albumok sokasága az utazások emlékeivel. Közben gyülekeztek a hanglemezek, a kazetták, a CD-k, lassan-lassan szinte kiszorítva a tárgyak a lakásból. Kristályok, kövek, ásványok, kagylók, tárolókba,

tálakba, gömbölyű üvegbe helyezve a sivatag homokjával, emlékekkel-emlékekkel.
Már nincs erő és idő ezeket havonta legalább (ó, lassan már több havonta sem) leporolni, áttörölni, felfrissíteni.
Nyomasztani kezdett minden. Kiadtam magamnak a parancsot: selejtezni, ritkítani, szelektálni, ajándékozni!
Második esztendeje próbálom a telet selejtezéssel tölteni, de a papírok, kéziratok, számlák átnézése, megsemmisítése után már nem telik többre az erőből, türelemből, mert látszata sincs a több órányi munkának. Már szinte „csapásokon" közlekedem a hálószobában a sok ruha, övek, kiegészítők, vasalni való, ajándékozásra, kidobásra váró ruha-hegyek között. Zsákszámra adtam jótékonysági célra, árvaháznak, de mintha semmi soha nem akarna fogyni.
Mindennek örültem, amikor vásároltam, amikor szükségem volt rá – most…?
Ugyanilyen gyűjtemény-halmazokat látok barátaimnál, s mondják, még több szekrényt kell venni, amibe pakolni lehet, a még több szekrénynek egy faházat kell venni, hogy helye legyen, mert a nagy, szintes házban már nincs!
A szülők elmentek, itt maradtak velünk az Ő életük tartozékai is. Egy-egy kedves tárgyat; bútort, festményt onnan is megőriz az ember, s lassan elkezd fuldokolni. Elérkezik lassan az az idő, amikor az én tárgyaim, gyűjteményeim is lomtalanítják, becsüsre bízzák, vagy ki tudja mi lesz a sorsa.
A nagy becsben tartott, gyakran lemondással gyűjtött tárgyak „kacattá" válnak, aki nem kötődik emlékekkel ezekhez, azok számára pedig egészen biztosan.
Miért ez a gyűjtögető életmód? Génjeinkben, vérünkben, a legősibb ősöktől? Ez jelenti talán, hogy „itt voltunk, éltünk"? Éltünk? Tettünk valamit! A tárgyak? Ezek határoznak meg minket? Hagyni akarunk magunk után valamit?
Annyi mindent gyűjtögetünk, őrizgetünk, tárgyakat, sérelmeket, fájdalmakat, megbántottságot, amikből mi is biztosan tettünk jócskán mások gyűjteményébe életünk során.

A gyűjtés-idő végén csak néhány dolog marad ami fontos volt; egy-egy szeretetteljes ölelés, egy-egy segítő mozdulat, a kedves kezének érintése, a testvér vállamra tett karja vigasztalón, a szavak nélküli szemekkel „beszélgetés", egy hajnali úszás a Balatonban, egy üldögélés a hegytetőn. Csak az élet végén látja az ember, milyen nagyon felesleges gürcölni, hajtani, erőn felül dolgozni azért, hogy birtokoljunk dolgokat, hogy tárgyakkal töltsük meg az életünket?
Néha, ha módomban volt egy kisház puritán szobájában tölteni két-három csendes napot, megállapítottam, hogy milyen jól érzem magam, milyen nyugodt vagyok. Levegő volt körülöttem.
Semmit nem viszünk magunkkal, csak azt a néhány szép emléket! Azok lesznek egyedül értékek. Ürítsük ki, amennyire tudjuk a környezetünket, a lelkünket a sebektől, a rossz érzéstől. Könnyítsünk külső és belső tárházunkon – ezt most nem első személyben írtam igaz, de kezdjem magammal! Kezdjem magammal!
Selejtezzek, adományozzak, ajándékozzak, amíg én tehetem. Szobáimat, lelkemet terhelő „kacatjaimtól" válljak meg. Felejtsek, zárjak le, kérjek bocsánatot, bocsássak meg, hogy lelkem kis szobái is szellőssé váljanak, legyen hely a békés szemlélődés, rácsodálkozás, nyugalmas pillanataira. A derűs jó érzés töltse ki a napjaim mielőtt fészkem magára hagyom.

Budapest, 2015. június

Őszi Napforduló

A gólyák már hetekkel ezelőtt útra keltek. Talán már sok más madár is készülődik, félúton van Afrika közepe felé.
Az emberáradat pedig hónapok óta úton van Közel-Keletről, Távol-Keletről nyugati irányba, Nyugat-Európa és Észak-Európa felé!

Ma még fényes nyári nap volt tengert-festő kékkel az égen, zöld árnyalatokkal ringó lombokkal, kinyújtózkodó virágokkal az erkélyen. Inkább tavaszi hangulatú volt, mint őszi.
A hajnal ugyan már hűvös, s csontjaim érzik a közelgő esős-szeles frontot, ami a változást hozza. A képernyőn lehangoló a kép, hogy Németországban már sűrű, hideg eső szitál.

A madarak tudták, hogy merre induljanak, az útra kelt emberek nem biztos, hogy tudták mi vár rájuk Nyugaton, a kecsegtető ajánlatokon, ígéreteken túl.

Virágaim között üldögélve küldöm hálámat az égi kékség békéjéért. Hagyom, hogy csontjaim átmelegítse a nap, nyáron ezt a negyven fokos melegben nem tehettem.

Ma van az Őszi Napforduló!

Ilyenkor – bár még nem, vagy alig látható, de visszavonulóban a természet. Törik a kukoricát, szüretelik a szőlőt, betakarítják a termést hegyen-völgyön-mezőn.
Én mit takaríthatok be az idén? – gondolkodom el. Milyen termésem volt ez esztendőben írásaim szántóföldjén?
Nem voltam termékeny. Aztán összeírom néhány munkám, a megjelenéseket, s az összegzést már nem érzem annyira gyenge termésnek. De elégedett nem vagyok!
Nem annyira a „termékenységről" szólt az évem, inkább alkotói aszályról – szigorúskodom magammal. Nem hömpölyögtek fejemben feltoluló rímek, medréből kitörni készülő vers-hullámok, próza-

áradatok. Igaz, a lábam nem engedte a nagy csavargásokat, a fényképezőgépem is megmerevedett egy képnél és többé nem mozdult; így hát – csak a partot tapogató, fáradt, hosszú, lapos csörgedezése, libegése volt a hétköznapi gondolatoknak Ez volt – eddig – az esztendő!
Ma segítséget kértem a pár szinttel magasabb kékségben ragyogó segítőtől! Rövidke idő telt el, a telefon csilingelt bele a csendbe:
- Ma tudnék jönni segíteni, jó az? – kérdezte egy testvérem.
- Oh! – Este kis tanulás, megbeszélés és útra indítjuk a két év alatt összegyűlt verseim kötegét.
Lehet, hogy most érett be, hogy kévét kössek belőle, hogy elindítsam útjára, hogy magjait a szélre bízzam, az internetes szélre, hogy szórja szét amerre tudja.
Lehet, hogy én nem visszavonulok az Őszi Napfordulón, hanem épp friss erőt kaptam?
Magtáramból kiürítem a két éve álló termést, így helyet kapnak az új írások, ösztökélnek a félbemaradt anyagok megszerkesztésére, kötetbe rendezésére, befejezésére. Tavaszra elkészülhetnek. A téli pihenő így nem a szellemi aszály időszaka lesz!
Úgy éled fel bennem a készülődés, a kezdés, a tervezés bimbóinak bontogatása, mint a köröttem lévő növények levélbontási kezdeményei. Nem gondolnak a holnapra, nem tudják (biztos?), hogy holnap már hidegfront érkezik nyugat felől. Örülnek a mai melegnek, a napfény simogatásnak. A fagytól majd megvédem őket, s tudom, hogy engem is védeni fog a mai napon magamba épített fény, meleg és öröm, hogy van célom, van kedvem megvalósítani!

Nem a visszavonulás, a kezdés, az indulás, a munka örömét hoztad Őszi Napforduló!

Mindenhol azt hozd meg jótékonyan, amire szükség van!

Budapest, 2015. szeptember 23-24.

A kacat (utó) hangja

Egész télen selejtezett. Ötévesnél idősebb számlákat tépdesett miszlikre, már nem emlékezett rá, milyen okból felfirkantott telefonszámok noteszlapjait dobálta a papírdobozokba, tömködte papírzacskókba a szelektív hulladékgyűjtő számára. Muszáj volt selejtezni, mert lassan ötven esztendő mindenfajta „gyűjteménye" töltötte be a helyiségeket, a fiókokat, a gondolatait, a lelkét. Néha úgy érezte, hogy hamarosan ő fog kiszorulni a lakásból. E munkának látszata alig volt, hiszen minden nap termelődtek újak. Odáig legalább eljutott, hogy az újratermelődő áradatot legalább igyekezett begyűrűzése után a lehető leggyorsabban rendezni, vagy likvidálni. A tárgyakat, ruhákat és minden mást is selejtezni kell – adta ki magának a feladatot időről-időre –, mert megfojt a sok kacat!

Több zsák ruhát adott oda a jótékonysági begyűjtőbe, kecses, tűsarkú csizmák, cipők sokasága került átadásra, több láda könyv lett adományozás tárgya, de szinte semmit sem enyhítettek a „teltség érzésén".

Aznap csak épp belépett a kis könyvtárszobába valamiért. Miután nem látta azt, amiről már nem is tudta, hogy mit keres, reménytelenül nézett szét a plafonig érő polcokon: – mindent le kellene már itt is évek óta szedni, elrakni, eladni, kidobni – nézte a rengeteg könyvet, a különféle tárgyakat, amelyek mindegyikéhez valami emlék fűződött. A Warsóból hozott kis harang, a rámaradt klasszikus formájú fajansz váza, az első munkahelyen kapott könyvön őrködő bagoly porcelán figurája, mécses tartók, míves dobozkák sokasága, minden, minden a rátelepedett porral lepve! – Miért ragaszkodik az ember mindenhez – gondolkodott el rajta sokszor, amikor ott tartott, hogy – na tőled most már végképp megválok! De a többség valahogy (nem értette, hogy hogy?) mégis visszakerült, s parkolt hetekig a lakás egy másik szegletében!

Nem jutott eszébe, hogy miért is ment be, így hát kifordult a szobából, – most nem annak van az ideje, hogy téged elintézzelek – szólt néma monológja a helyiség minden darabjának. A konyhában volt dolga, vendégeket várt délutánra. A gyümölcsös tál elkészítésével kell

kezdenem: szétnézett hát az erdélyi tálak között, a patinás mázas cserepek során, majd megakadt tekintete a királykék fonott kosárkán. Azt apró mandarinokkal megrakva kapta egy kolléganőjétől, aki bement hozzá látogatóba a műtétje után. Most Ő is apró mandarinokat akart az almákkal megrakott tálra rendezni. Nem is rossz ötlet, legyenek a meleg-narancsvörös mandarinok a kék kosárkában – fejezte be a gondolatait a magával folytatott párbeszédben.
Kiszedte a kosárból a színes rafiacsomókat, kötözőket, szalagokat, amik szintén odaillő színekben porosodtak benne, ki tudja mióta. A kosár alján műanyag, vagy selyem virágnak nevezett kis ágacska feküdt kissé megkopott három levelével. – Mintha eredeti lenne – fogta meg a rövid ágacskát, s egy pillanatra elmerengett, miközben megsimította a középső levél apró domborulatát, amin egy imitált, egészen halvány katicabogár kép volt. A kis domborulat miatt volt ez a pici ág a három levelével eltéve, ugyanis megnyomva finom, vékonyka hangon, mint egy távoli, árva hegedű, zenélni kezdett.
Egy negyedszázada talán, hogy névnapjára vagy születésnapjára kapott csokornak a része volt ez a három levél a miniatűr lemezével. A virágok elszáradtak, a kis szerkezet műanyagsága folytán időtlenségre volt ítélve. Mint kedves dallamot játszó emlék egy ideig a szép faragott szekrény valamelyik bokájába volt tűzve. Évek múlva kijjebb került, amikor már néma maradt akkor is, ha megnyomták a kis domborulatot. „Lejárt a lemeze." Idővel a konyha végében lévő kék kosár fenekén végezte. Már régen elfelejtkezett róla. Önkéntelenül megnyomta a középső levélkét, de az nem szólalt meg. A szemetes zsák felé lépett – na most már elég, hát ilyesmiket már ne őrizz száz évig! – korholta magát, s az ágat határozottan bedobta a zsákba. A zöldséghulladék, tojáshéjak és egyéb szemét között elsüllyedt a három levélke, ő pedig elégedetten, hogy ismét kidobott valami kacatot, bevitte a gyümölcsöket az asztalra. Nekiállt megteríteni, befejezte a hidegtál összeállítását, szalvétákat rendezett, poharakat törölgetett át, kicsit kilépett az erkélyre mert kisütött a nap, s jólesően nézte a télvégi csupasz fákat, azért a tavasz már közeledik valahol. Dél már jócskán elmúlt, nemsokára jönnek, még ásványvizet és kiskanalakat kell behozni – elindult a konyha felé, amikor finom, vékonyka hege-

dűszó dallamot hallott ahogy közeledett. Megtorpant, nem tudta, hogy jól hallotta-e a tisztán, mégis messziről jövő dallamot. A bejárati ajtóhoz lépett, hallgatózott a lépcsőház felé, de a zene nem onnan szólt. Elindult ellenkező irányba a konyhaablak felé, de akkor is elhalkult, nem a kert felőli szomszédtól jött hát. A dallam a konyhaközép táján szólt kitartóan, mintha a polc mögött játszana valaki. Állt tétován, csodálkozva, amikor hirtelen felfogta: – Te jó Ég! Ez a hang a pár órával ezelőtt kidobott három levélke zenéje a szemetes zsákból! Egészen elképedt! Hiszen ez már vagy tíz éve nem szólt, tizenkét esztendeje annak is, hogy Keresztanyja – akitől emlékezete szerint kapta – elhagyta a földi világot! S most a szemetes-zsák alján zenélnek a levélkék! Felkapta a zsákot, s a szemét közül kikotorta az ágacskát. Nedves ruhával áttörölte a leveleket, s bevitte a nagy szobába, hogy beállítsa a míves kerámia kehelybe!

Ahogy elhelyezte, a zene elhallgatott.

Állt és nézte a kelyhet, s a belesimuló három levelet. Csend volt.

- Hát hogy lehet így valamit is kidobni, ha a tárgyak is élnek, szólnak, figyelmeztetnek? – tette fel a kérdést csak úgy a levegőbe.

- Ma van Keresztmama halálának az évfordulója – döbbent rá, a naptárba is be van jegyezve és mécsest is gyújtott reggel.

Megnyomta a katicabogaras domborulatot, de a levelek némák maradtak!

- Megtette feladatát: szólt, hogy ne dobjam ki! Már hallgathat, ki tudja hány esztendeig. Majd kidobja valaki más – gondolta ujjaival végig simítva a leveleken, s különös érzéssel elindult, hogy befejezze a készülődést.

Budapest, 2016. február 24.

A hiszékenység

(Aki „hisz” – az igaznak, valóságosnak tartja azt amit valaki állít, amit valaki közöl vele, hitelt ad valamely közlésnek, valaki közlésének – A Magyar Nyelv Értelmező Szótára).

Azt hiszem, nem a hiszékenységgel születünk! Nem velünk született egyik gyengeségünk ez a tulajdonság. Ami az emberrel kell, hogy szülessen, az a bizalom!
- Bízom abban, hogy jót teszek azzal, hogy világra jövök; bízom abban, hogy szüleim örömmel várnak, fogadnak, vigyáznak rám, ennem adnak, nevelnek amíg szükséges. Bízom a szeretetükben!

Ez a bizalom ragyog ott minden kisgyermekben amikor az Anyját nézi, amikor Apja kezébe teszi a kezét, aki vezeti, és ha optimálisan halad tovább, akkor bízni fog a tanárában, nevelőben, felnőttben, hogy az jóra, bölcsességre, szépségre tanítja. S majd bízik munkáltatójában, munkatársaiban, környezete, országa vezetőiben, hogy nem csapják be, úgy igaz ahogy ígérik, mondják, teszik!
Hát ez így csodálatos lenne!

A hozott dolgok jók, s az a pici gyermek azt gondolja, hogy minden nagyon-nagyon jó!
- Mindaddig így van ez, amíg egyszer nem hagyják sokáig sírni, egyedül a sötétben, ahol fél, nem hagyják el végleg – jó esetben egy inkubátorba helyezve – és nem érti, nem tudja, mi történik körülötte, majd amikor már tudata és ő maga is növekedett, vele marad ez az érzés, hogy fél az egyedüllétben, megrezzen mindentől – igen; oda van az a „hozott bizalom”!

De az emberi természet mégis visszatér ehhez a bizalomhoz, ezt reméli, ezt vágyja minden csalódás, minden becsapottság, minden „megvezetés” után és újra és újra bízik. Megpróbál bízni. Bízni az emberekben, megpróbál hinni minden választás előtt a szónokoknak, minden ismerkedés, minden udvarlás kezdetén a másik nemnek.

„Elhiszi", hogy a félrelépés a másik részéről egyszeri, soha meg nem ismétlődő esemény és hogy „örökké szeretni fogja"!

Elhiszi a dolgokat, mert El Akarja Hinni!

Minden ígérgetőnek, szép szavúnak elhisszük ha jobbat ígér mint ami van! Elhisszük – mert valahogy változtatni szeretnénk valamilyen helyzetünkön.

A hiszékenységet a szükségeink teljesítésének vágya hozza létre! – Ha szegények vagyunk, s nincs mit ennünk, elhisszük, hogy ha útra kelünk, valahol egy jobb élet, terített asztal vár reánk. Elég ha valaki ilyenkor előre áll, a tömeg megindul ezért a remélt jobb életért, emberibb életért, szabadságért, gazdagságért. (Évezredekkel ezelőtt is így volt ez: Izrael népe kivonult Egyiptomból, s negyven esztendeig vándorolt, hogy az „Ígéret földjéhez" érjen.)

Ma is így van ez: a legszegényebbeknek, legképzetlenebbeknek ígérnek demokráciát, jólétet, iskolákat, biztonságot, stb. stb. S az egyszerű emberek elhiszik, hogy így lesz. Mert szeretnék ha így lenne! Aztán harminc esztendeig áll szemben két tábor egy országban, nem szűnő háborúban. Nem egy generáció nő fel félelemben, bizalmatlanságban, nem változó körülmények között, s elég hogy valaki azt ígérje: Európában tárt karokkal várnak, gyertek odaviszlek benneteket! S Afganisztán fiatal férfijai (esetleg családjai) nekivágnak a világnak egy furgonba zsúfolva, vagy amivel a „hiszékenység vámszedői" rendelkeznek, s talán a halálba szállítják őket.
Ahogy az alultáplált, ezer év óta éhező Afrika fiataljai, jobb, emberibb életre vágyói, családjai ülnek be lélekvesztő ladikokba, hiszen azt ígérték – Ott jobb lesz, munka lesz, bőség lesz. Százával nem érték el még Európa partjait sem!

És akik elérik, s több ezer km megtétele után visszaküldés, országról-országra járás, földön alvás, bizonytalanság után – mi lesz ha rádöbbennek: - Megint becsapták őket! (Előfordult már ez biztosan a gyarmatosításkor is!)
Ha rádöbbennek, hogy hiszékenységük áldozatai (is)!
Akkor mi lesz??
Revansot vesznek?
Dühöngeni fognak, autókat gyújtogatnak?
Vagy lesz erejük, hitük visszafordulni, hazatérni, másképp látni szülőföldjüket, otthagyott családjukat?

Ebben reménykedhetünk valószínűleg a legkevésbé!

De ha egy felelősségteljes!, szavahihető!, Egy jobb világ felé utat ismerő csoport vagy államfő felvázol egy komoly, hihető tervet, melyet netán a Világ országainak többsége is támogat minden erővel – én képes vagyok újra „hiszékennyé" válni!

Mindig az a születéskor hozott Bizalom munkál bennem, ami Bízik (ezer csalódás után is).
Bízik az Emberi Értelemben!

Budapest, 2015. augusztus 9.

Egyiptom misztikus földjén

(Beszélgetés a Varga házaspárral)

Egyiptom. A Föld egy országa, de még inkább egy fogalom. Egyiptomnak azt hiszem titokzatos vonzása van. Mintha puha, selymes homokja alatt a legerősebb mágnes mezők húzódnának.

- Miért szeretne az emberek nagy többsége életében legalább egyszer eljutni Egyiptomba? – kezdem e kérdéssel a beszélgetést a Varga házaspárral, akik kétszer jutottak el Egyiptom földjére, először 2008-ban, majd 2011-ben.

- Már e kérdésnél három részre lehetne osztani a turistákat – válaszol Ferenc – az első csoport, aki főképp csak „kattingatni" megy, lefényképezni Egyiptom nevezetességeit, hogy el lehessen mondani, lám én itt jártam. E csoportnak inkább csak nyaralásról szól a látogatása, a tengerpartok valamelyikén. A másik csoportba azok tartoznak, akiket a történelme is érdekel, s a nyaralás mellett végigjárja az ország nem mindennapi történelmi nevezetességeit is. A harmadik réteg, aki a spirituális oldaláról nézi meg a látnivalókat, műkincseket, a kultúrát, Egyiptom szellemiségére, mágikus tanításaira kíváncsi, amit pár ezer évvel ezelőtt műveltek e földön. A jelenleg ismert történelem legrégibb – általunk ismert vagy épségben fennmaradt – emlékei Egyiptomban vannak. Az érdeklődő emberek azt gondolhatják, hogy a minél régebbi korok tudásában, amit nem formált a maga képére, abban a saját boldogulását, megvilágosodását keresi.

- Tehát két alkalommal jutottatok el Egyiptomba? Visszatekintve Ti melyik csoportba sorolnátok magatokat?

- Igen, 2008-ban, első utazásunk során turistaként Hurgadán voltunk, de meglátogattuk az „általános" látnivalókat, mint Luxort vagy a Piramisokat is.-Az utazási iroda telepített vezetője nagy mértékben meghatározta az első úton történteket. Hurgadából mentünk Luxorba, végig felvezetéssel, biztonságiak kísérték az út teljes szakaszán a turista-buszok konvoját. Meglepő volt, hogy ennyire vigyáztak ránk! Ez logisztikailag is megdöbbentő volt. Minden hídnál fegyveres őrök álltak, fegyelmezetten. A második út során ez egyedül Abu Szimbel

felé volt, amikor Asszuánból Abu-Szimbelbe tartottunk. Ezúttal máshol már nem kísértek!
Mindkét utunkon azt tapasztaltuk, hogy az idegenvezetők nem jöhettek be (?) a történelmi helyekre mint pld. a Királyok völgye. Ez annál inkább érthetetlen volt, hiszen mint kísérők ők adhatták volna a legtöbb infót, nem értettem ezt a helyzetet.

A második útra 2011-ben került sor. Ekkor egyáltalán nem állt szándékunkban utazni. Egy ezoterikus iskola vezetője megkeresett minket, s ő viszont nagyon akarta, hogy velük tartsunk ezen az úton. Azt mondta, „most menni kell, mert „Egyiptom hazahívja az övéit!" Mi 2008-ban úgy láttuk, hogy ez csak a kövek földje, még a Királyok völgyében is kövek vannak, holt kövek, nem vágytunk arra, hogy az egyiptomi utazást megismételjük. Ezzel a kifogással érveltünk többek között. Az iskola vezetője azt mondta, ez nem így van, reméli, hogy ezúttal másképp fogjuk látni!

A kételyek több hónapig tartottak: – valóban „az övéi" vagyunk-e? (Mármint Egyiptomé – ahogy az iskola vezetője mondta?) – Valóban van-e közünk hozzá? Hogy oldjuk meg az utazást anyagilag, hiszen magánút volt, nem szervezett, fél évvel korábban már meg kellett venni a repülőjegyeket.

- Véletlenek szerencsés összejátszása folytán megszereztük a repülőjegyet, hétfőn utaztunk és nekem szombaton még vizsgám volt az egyetemen – meséli immár Krisztina. Nehéz vizsgám volt, de sikerült, s azt mondták, hogy megérdemlem a Piramisokat.

A csoport, az utazás előtt nagyon komoly felkészülésben részesült egyiptomi ismeretekből. Szinte minden részletre kiterjedően foglalkoztak az ókori Egyiptom szokásainak megismerésével, mint a korabeli étkezés, földművelés, írás, vagy a hieroglifákkal, hogy felismerjék a jeleket, ha találkoznak velük. Mi ezeken a felkészüléseken még nem tudtunk részt venni.

Egyedi útvonalat készítettek elő erre az utazásra, ennek alapja az egyiptomi templomok tematikus felkeresése volt.
Kairóból Asszuánba repültünk, s onnan indultunk felfelé. A Phila-i templomhoz mentünk napkeltére, ez volt az első templom együttes amit felkerestünk a Piramisok után.

- Ennek a helynek az volt a különlegessége, hogy Kriszta rövid időn belül megtalálta azokat a helyiségeket, amelyek a legerősebb energetikai helyek voltak – jegyzi meg Ferenc.

- Találtam egy kamrát, amihez úgy éreztem, hogy közöm van; vezetőnk azt mondta, hogy ez beavató-fülke. – fejezte be Krisztina a Philai emlékezést.

A Piramisban tett látogatás után izomlázunk volt. A Philai Ízisz templom a nőiség megtestesítője. Női princípium; erre az energiára tehát meg is jött a hasi görcs, ahogy II. Ramszesz sírjánál a fejgörcs!

Érzelmileg, szellemileg *ez* az út a „fájdalomról szólt"!

Az iskola vezetője – aki egyben utunk vezetője volt –, el is mondta az utazás elején: „Tudatossági, befogadási szinten komoly beavatás lesz" – így indultunk hát. – Mi nem tudtuk, hogy készek vagyunk-e erre – ez is a bizonytalansági tényező oka volt; „mindenkinek változást fog hozni ez az út, ahol egy beavatási sorozat részesei leszünk" – természetes, hogy tart az ember az ismeretlentől, amikor nem tudja, hogy mi vár rá!

- A „fájdalom" a bennünk lévő energetikai blokk feloldása, kioldása volt! Azért volt, hogy ne felejtsük el amit átéltünk; ez olyan mint a lovagi beavatás pofonja, hogy soha el ne felejtse a beavatását a lovag – teszi hozzá Ferenc.

Asszuán után Abu Szimbelbe mentünk.

- Mindezek után nagy alvás, behajózunk. Végre csend – írom a naplómban – folytatja Krisztina, s felolvassa a naplórészletet: „Most épp kabinomban fekve írok, miközben alattam a Nílus szelíden folyik és tudja, hogy én is ide tartozom, befogadott! Egyiptom visszafogadott, megbocsátott. Remélem segít emlékezni mindarra, amit egyszer régen már megtanított, segít abban, hogy hazatérve elkezdődjön az új életem, megszületve az új világra, az új dimenzióba!"

- Miért volt ez fontos? – kérdem.

- A Nagy Piramisbeli élmény miatt; ennek is egy részletét felolvasnám a noteszemből – mondja. – „A fal sugárzik, szív magába. Átadom neki magam? Rájövök: a Születés most fog kezdődni, kifelé menet. A Királykamra az Anyaméh – a „csatorna", az erő kezd nyomni, egyre több a be- és kivonuló és egyre kevesebb a levegő." Rosszul érzem magam. Félek a visszaúttól, az újjászületéstől! Kényszerít valami, hogy menjek ki gyorsan, de nem tudok. A japának elzárják az utat. Pánik van.
A felsőbbrendű én legyőzi a pánikot. Tudatos légzés, önfegyelem, parancsolok magamra! Elindulok kifelé a szűk alagúton, majdnem guggolva és jönnek-jönnek szembe. Mindenem fáj, főleg a lábam, kapaszkodni, tartani magam, alig férünk. A fejem mindig beverem a sziklába, mindig ugyanott. Nem kapok levegőt, a pánikot felváltotta a „csakazértis" érzés, nem hagyom magam! Mikor eljutottam idáig, véget ért a szilafolyosó, kijutottam – újjászülettem! – Így kapcsolódik a két születés érzés!
A megbocsátáshoz pedig úgy hogy; „Elválasztották a szellemit a földitől, s megfosztottak a szív-rezgésétől" – ezt kellett megbocsátania – válaszolja Kriszta!

- Más-e egy nő érzése, élménye, eltérő-e – kérdezem Ferencet; Te hogyan élted meg ugyan ezen helyszínek hatását?

- Az én érzéseim inkább az erő és a monumentalitás irányából jöttek, vagy mutattak, például a Piramisban – az építészet – külső és belső

csodálatát hozták! A Piramisban az Univerzum hatalmas erejét éreztem! Philaban én a nőies energia könnyedségét, légiességét éreztem, energiamozgást.
Mi is készültünk erre az útra egy évig, így fogékonyabbá váltunk az érzékelésre. Erős késztetés volt, hogy a magunk rituáléját elvégezzük ezeken a helyeken.

- Milyen rituálé volt ez, ha megkérdezhetem?
- Áldozatot mutattunk be a négy égtáj felé!
- Ez csak a kettőtök rituáléja volt, vagy a csoporté?
- Csak a kettőnké! – mondják szinte egyszerre.

- Az elképzelésetek Egyiptomról, mielőtt találkoztatok vele, első és második út során milyen különbségeket hozott?
- A második út teljesen eltérő volt az első úttól a „szellemi adományon" kívül abban is, hogy egyiptomi embereket ismerhettünk meg közelről. A segítőkészségüket, barátságosságukat és a vendéget védő-óvó-áldozatkészségüket. Három példával tudnám ezt alátámasztani – mondja a választ Ferenc. – Idegenvezetőnkkel kapcsolatban több nagyszerű élményt tudnék mondani, például: meghívott az otthonába bennünket, megmutatta, hogy hogyan él egy egyiptomi család, vendégül látta a csoportot, sőt egyik születésnapos társunkat tortával köszöntötték.
A kairói szállodánk személyzete különböző eszközökkel felszerelkezve (baseball-ütőtől a vascsőig) állt őrséget a szálloda bejáratánál, mivel kint tartózkodásunkkor zajlott az „arab tavasz", ennek kapcsán keletkezett zavargások során a börtönből kiszabadultak bűnözők is, ezektől az elemektől próbáltak védeni bennünket!
Hazautazásunk is erre az időszakra esett, amikor a bérelt buszok nem tudtak, vagy nem akartak minket a szállodából a repülőtérre eljuttatni. A közelben lakó fiatalemberek vállalták, hogy kisbuszokkal elviszik az egész csapatot a reptérre. Ezt olyan „vagány" módon oldották meg, hogy ez mindnyájunknak életre szóló élményt jelentett.

- Milyen tanulságot vontatok le a megtapasztalt élmények után?

- Az út során mindenki kapott beavatást. Tudtuk, hogy valami különleges dolognak történnie kell, hogy számot tudjunk adni valamilyen formában arról, hogy méltók voltunk a beavatásra, megfeleltünk a beavatottakkal szemben támasztott követelményeknek.
- Számunkra ezt hozták az arab tavasz eseményei az utolsó három napon; Kairó, megnéztük az Egyiptomi Múzeumot – este kirabolták; Arab negyedbe elmentünk, utána lezárták; Kopt negyedet megnéztük, utánunk már nem engedtek be senkit – összegzi Kriszta.

- Még egy kérdésem; mit gondoltok Egyiptomról az arab-tavasz után?
- Idegenvezetőnket idézném: „Egyiptom egy gyönyörű nő, akit már sok turista látott, de Ti vagytok az elsők, akik látják Egyiptomot sírni!! – válaszol Kriszta, s most is érezni, hogy milyen hatást tett Rá, Rájuk ez a mondat.
- Mi úgy gondoljuk, hogy még nem száradtak fel a könnyei e gyönyörű nőnek – teszi hozzá Ferenc.
- Hogy szeretnétek újra látni?
- Mosolyogva! – válaszolják mindketten – mosolyogva!
- Istennőhöz méltóan, gondolom! Köszönöm a beszélgetést!

Rengeteg minden volt még ami Krisztina kis naplójában lapult, amit Ferenc emlékezetében őrzött, amiről megoszthattuk volna élményeinket, hiszen én 2012 novemberében jártam Egyiptomban másodszor, de akkor az éjszaka is rövid lett volna a beszélgetésre, s az esetben egy kisregény született volna.

Azt még hozzáteszem, amit hazaérkezésük után meséltek, hogy az utazás utolsó órái Kairóban meglehetősen kalandosak voltak; eljövetelükkor amikor már a reptéren voltak, az utolsó gép indult Budapestre, s egyáltalán Európába, s Ők a csoportjukkal ezzel az utolsó géppel haza tudtak repülni, ők voltak az utolsó társaság akiket még géphez tudott hívni a bemondó!
Az arab-tavasz kirobbanásakor, a lángba boruláskor Egyiptom misztikus „hétköznapja” jól vizsgázott, ahogy a magyar csoport is jól

vizsgázott. Azt hiszem ezt amisztikus egybeesést mindig megőrzi ez a Föld!

Kívánjuk Egyiptomnak, hogy mindig Egyiptom – a misztikus föld maradhasson, s reménykedünk, hogy mágneses vonzása újabb ezredévekre nyújt csodálatos élményeket, érzéseket az odalátogatóknak. Megismerni valójában talán soha nem tudjuk.

Velence, 2015.május 31.

Szelíd gesztenyék

Lassan ballagott a meredeken lejtős utcán, már nem volt magabiztos a járása. A bevásárlás eredményeként megtömött két zöld tarisznyát is a vállán tudta csak vinni, kezei nehezen bírták már teljesíteni kötelességüket!
Nem volt hosszú a táv a mini-markettől a házig. Leginkább a lába elé nézett, s ha a fákban, vagy a felhőformákban akart gyönyörködni, inkább megállt egy-egy perctöredékre.
- Gesztenyék – mosolyodott el halványan a járdaszegélynél sorakozó fényes, meleg barna szépségeket észrevéve. Mindig ilyenkor, a még meleg őszi napokon tűnik fel, hogy az utca e szakaszán gesztenyék vannak! A fát egész évben nem fedezi fel, sem amikor virágzik, sem amikor lombja szinte teljes pompájában uralta az elegáns fehér ház mögötti kertrészt. Nem úgy uralhatta, ahogy az ő házuk sarkát az öt emelet magas ősgesztenye. Az mindig lenyűgözte hihetetlen méretével, szinte kérkedő egészségével, amit minden tavasszal a ház lakói támogattak meg egy kiadós permetezés megrendelésével, rögtön az első alkalommal, amikor csendes sorvadásnak indultak a gesztenyefák a környéken valami betegség folytán. Nézte az úttesten elgázolt, szétzúzott gesztenye darabokat, a kerítés tövében rabságba esett gyönyörűséges példányt, amikor megelőzve őt elhúzott mellette egy nekiiramodó, tökéletes simaságú gesztenyegolyó és gurult-gurult sietősen. Szíve szerint most is felvett volna egyet a természet csokibonbon színű ajándékából, hogy tenyerébe szorítsa, érezze, hogy „él" ez a kis remekmű az ujjai között de már nehezére esett lehajolni. A lejtős út és a csomagok is inkább akadályai voltak e vágyának, így hát a gesztenye „forma-1-et" is csak nézte. Mint egy marokkövet úgy hordozta magával még néhány éve ilyentájt a szép példányok kiválasztottját! S bár ő a kőben is érezte az életet, a mocorgást, de a gesztenye az szinte dobogott tenyerében, s meg volt győződve róla, hogy mindig gyógyítja ilyenkor.
Már közeljárt a kapuhoz, valahol itt ért véget az elszabadult kis „vadgesztenye" száguldása, ami az előbb mint fiatal csikó vágtatott el mellette. (Maradjak csak az élőlény hasonlatoknál – gondolta.) Itt

már több példányt nem lehetett látni sem a járdán, sem az úttesten. Felballagott a lépcsőn, kitárta az erkélyajtó szárnyait, s egy limonádét készített. Kiült az erkélyre, szemben éppen a kertjükben lévő óriással, aki tavaszonként olyan volt kúpalakú fehér- és halvány vadrózsa szín virágaival mint a Szent Péter bazilika karácsonyfája szokott lenni a születés ünnepén!
Nézte a méltóságteljes, királyi példányt – hisz talán még a király is látta vadászat idején itt a hegyen. – Aztán gondolatai elszálltak a másik dombokra Zalába, ahol e példány testvérei álltak ugyanilyen büszkén, de mégis szerénynek tűnően. Gesztenyefák a szőlőhegyen, egymásba borult szerelemes lombokkal, s isteni ajándékukkal a szelíd gesztenyével. Mert azok szelíd gesztenyék voltak!
A kanyargó, keskeny földutat, az apró présházakat úgy árnyékolták be gyönyörű zöldjükkel, mint óriási sátor, ami védelemül állíttatott! Olyan egységben volt ott minden a dombokon, amilyen a paradicsomban lehet. Szelídgesztenyefák, szőlősorok, csemegekukoricavitézek, ribizli és egresbokrok, naspolyafák, esővíztároló hordók, kitárt ajtajú, hívogató pincék, egymásra rákösönő szomszédok, szíves invitálással!
Nyáron ő is felment a felnőttekkel boldogan ebbe a tiszta, meseszerű, elvarázsolt világba. S késő ősszel amikor már mint városlakó ringatózott a nyár emlékeiben, vágyakozva, izgatottan segített megoldani a szoros kötözőket a vesszőkosáron, ami Karácsony előtt érkezett Zalából az ország másik végében lakó testvéreknek. És a kosárban ott szorongott a sok szelídgesztenye, a pikáns illatú naspolya. Istenem, a nyár! A Családok akkoriban még másképp tartották a kapcsolatot. Természetes volt az, hogy amiből vidéken termett az egyik családnak, az küldött a városban e csemegékhez ritkán jutó testvérek családja számára. Lehetett ez gyümölcs vagy disznótoros kóstoló, a küldemény mindig megérkezett ünnepek előtt. Ha lehetett, egy évben egyszer legalább meg is látogatták egymást, ha mégoly messze is laktak egymástól.
- A világ nagyot változott – gondolja, ahogy a limonádé utolsó kortyait nyeli. – Igen nagyot változott! Az utolsó nagybácsik, nagynénik is elmentek már régen a hegy lábához térdeplő temetőbe! Az apró

présházak ajtaját, ablakát benőtte a borostyán. A fiatalok akik már alig fiatalabbak mint Ő, már nem foglalkoznak a szőlőhegy paradicsomi szépségével. De hiszen még az apjukkal sem sokat törődtek. A gyerekek nevére íratott modern, szintes házban sem volt már helye a papának. A présház, majd egy apró szőlőhegyi paraszthház volt élete utolsó éveinek a menedéke, ahol néha sírva fakadt, néhány pohár saját borával vigasztalódott, s ahogy Ő mondta: – a Nagyságos Nagyúr Istenre bízta sorsát. – Ahogy az öregek elmentek, a présházak olcsó pénzért, szinte bagóért keltek el, fájdalom nem is rokonságnak, vagy falubelinek, hanem külföldieknek. A gesztenyefák szelídsége sem volt elég indok arra, hogy megőrizzék, megfiatalítsák e ritka örökséget. Kivágták jó részét, vagy elhaltak azok is koruk folytán. Amikor jó tíz esztendeje, van az már lassan húsz is, arra járt csak mutatóban látott egyet-kettőt.

Nem ült már senki a présház előtt nyár végén, kora ősszel, ahol a pici tűzhelyen igen remek gulyást főztek még látogatásukkor a hetvenes években. Cseréptálakban gőzölgött a paprikapiros, csodás illatú étel, amihez cigány vájta fakanál volt terítve a hosszú nyersfa asztalon. Körülülte a nagy család, szaladgáltak a gyerekek, a férfiak savanykás, pincehideg borral töltögették a poharakat, s a vaskályhán sült a gesztenye. Mennyei illata elvegyült a szőlő, a széna illatával. Akkor azt hitte, hogy ez természetesen minden nyáron, minden őszen ugyan így megtehető, s ez így lesz a „világ végéig".

Hát addig lehet, de hát úgy látszik már annak is egy-két évtizede, hogy eljött a „világvége"!

Hétszámra senki nem nyitja rá az ajtót, nem kérdi, hogy van-e valamire szüksége, az utolsó szelíd-gesztenyés kosár is talán 50 éve érkezett.

Akik küldték, akiknek küldték, mind valahol a fák feletti bárányfelhők mögött járnak.

A család – már nem úgy működik mint akkoriban; nincs levélváltás, nem is tudnak szinte egymásról semmit a harmadik generációval. A szülők, rokonság eltávozásával, selejtezésre kerültek címek, fotók, régi levelezések.

A következő generációk már más tempóban, más formában tartanak kapcsolatot. Szaladnak, gurulnak valahol valamilyen utakon, sebesen, egymás számára ismeretlen céllal, munka után, megélhetés után, gyermekeik után, mint a vadgesztenyék a lejtős utcán. Elhagytatok mind! Öreg gesztenyék – ez természetes!

De ti fiatal, apróbb, szelídgesztenyék miért nem hozzátok össze a családot a vaskályha körül, hogy mesét, családi történeteket hallgassatok borozgatás közben! A letűnt világ, ami a nagyszülők világa volt, gyakran későn, elkésve kezdi érdekelni az embert, amikor már Ő is kifelé néz a gesztenyefák csupasz ágai között. Tudom ma internet van, okostelefon van, vaskályha már alig, de akinek nincs egy szelete sem a közös múltnak, egy jó beszélgetés emlékének a lombos fák alatt, az az interneten sem talál oda a másikhoz. Nekem legalább ezek a csodálatos emlékek vannak. Vigasz-ez?
Mégis le kellett volna hajolnom azért a fényes, szép vadgesztenyéért. Most itt lenne a tenyeremben, érezném, hogy dobog benne a beleépült nap fénye, átmelegítené csontjaimat, adna egy kis energiát, hogy felálljak,
Gyógyítaná kalimpáló ketyegőmet, hogy ne fájjon a múltban kalandozás fáradtságától, s reményt adna, hogy nem sokára újra kinyílnak Te ősóriás a gyertya-fény virágaid a magasban.
Hiszen olyan gyorsan száguldanak az évszakok, hogy szinte gurulnak, mint e lejtős utcán a vadgesztenyék;
Gurulnak… gurulnak…

Budapest, 2016. április.11.

Széki varrottas

A villamoson ült a borús reggelen. Tizenöt éve zörgött át vele munkába menet ezen a vonalon a sárga jószág.
Néha elgondolkodott, vajon miért van az, hogy szinte soha nem az embereket nézi a járművön, vagy legalábbis csak átfut a pillantása az arcokon, a sziluetteken. Nem próbálja megfejteni, honnan indulhattak, milyen gondokkal vagy örömökkel a tavaszi, őszi, vagy hideg reggeleken. A tekintete mindig elmenekül az ablakon túlra, házak homlokát, a zárt vagy tátogó kapukat, a városi levegőtől szomorú ritka fákat szemlélte. Az utcákba fúrta tekintetét, melyekbe csak egy pillantásnyit láthatott az élesen, olykor visítóan kanyarodó villamosról. Így azok titkok maradtak előtte, mert hazafelé fáradt volt ahhoz, hogy leszálljon a sárga 4-esről és valamelyikbe hosszan besétáljon s felderítse a találomra kiválasztott utcának vajon mi a titka; van-e valamelyik épületén szép, régi faragás, vagy egy szobor torzója, neves szülöttének egy szerény táblája, vagy lövések nyoma a tűzfalon.
Amikor a Mártírok útján a villamos ismét ívben kanyarodva a Margit-hídhoz ért, egy kissé mindig felélénkült, bármelyik évszaka is volt az esztendőnek, mert a látvány rendre új volt, mindig mozgalmas, hiszen a Duna fölött vitt át a híd, elhagyva Buda rusztikus, masszív épülettömbjeit, hogy kitáruljon egy egyedi, méltóságteljes látvány, budai oldalán pompázó Várával, a fehér kövektől világító Halászbástyával, a Gellérthegy sziluettjével, a hervadhatatlan pálmaágat magasba tartó Szabadságszoborral, s a pesti oldal uralkodójával a kortól szürkülő, gyönyörűséges magyar Parlamenttel. A híd alatt sodródott, sietett, vagy méltóságteljesen hömpölygött a folyó, tavaszi áradások idején farönköket sodorva, nyáron hűsítő csattogással paskolva meg a híd tartópilléreinek lábát, s továbbítva fodrait a Lánchíd patinás, tömör szépsége, majd Erzsébet karcsú, fiatal-gerleszín ívei felé. Bár tizenöt éve látta e képet hétről-hétre, látta hó-bundába öltözötten fagyosan bezárkózva, vagy sejtelmes, őszi ködfátyol mögött inkább csak érzékelve a valóságot, tavaszi mosolyban fürödve, sohasem unta. Úgy nézte minden nap a részleteit, mintha akkor látná először. S ez talán így is volt, mert minden nap új részleteket fedezett fel.

A híd közepén az út a sínpárral alig észrevehetően kissé jobbra tért, mintha egy kis figyelmeztető nyilat festene, hogy nézzetek a Margitsziget felé, hiszen Ő egy kis oázis a folyó közepén. A „nyulak szigete" vagy egy Szent szigete, egy királyi sziget itt a város közepén. Ha gondolatait sikerült teljesen elterelnie a reggeli jelenről, olykor konflisból nézte a többi lóvontatású járműalkalmatosságot, vagy lelki szemei előtt régi vasárnapi újságlapok jelentek meg hírekkel, a hídról magát vízbe vető öngyilkosok kilétéről vagy léttelenségéről.
A villamos a pesti hídfő megállónál több másodperccel tovább állt mint máshol, hiszen itt szálltak le és fel a legtöbben. A Budáról pestre érkezők s a Pestről Buda-felé vonulók. A híd pesti hídfőjének mindkét oldalán egy-egy kis négyszögletes park volt, padokkal, gondozott bokrokkal.
De előbb még le kellett ballagnia a mély lépcsősoron az aluljáróba, melynek két oldala a Szent István körútra vezetett.
Talán ez volt az egyetlen utca, ahol megmaradt a „Szent" szó!
A reggeli munkába indulók egy része a 2-es villamoshoz sietett, mellyel Ő hazafelé szeretett menni, akkor új szemlélődni valók tárultak elé, ahogy a villamos kísérte a Duna folyását. Kis játékos kanyarral szinte körbejárta az országházat, elhúzott az Akadémia, a Greshem-palota előtt, látta a Belügyminisztérium vörös-márvány tömbjeit. A 70-es évek elején itt még kis kavicsos téren vágott át, tizenöt esztendővel később már két szálloda is betöltötte a teret. Nem is értette, hogyan fér el a két óriás a korábban zsebkendőnyinek tűnő területen.
Ha kedve úgy hozta, nem sietett és tovább villamosozott, úgy végig szemlélhette hol egyik, hol másik oldal minden szépségét. Szinte lélegzetet sem vett ahogy elismeréssel adózott a Vigadó gyönyörűséges épületének, mely hosszú ideig a szépségben megkopott öreg hölgyre emlékeztette, de e „hölgynél" az idő fordítva működött, s húsz évvel később 30 évet – ha nem többet – fiatalodott vissza.
Hasonló szemlélődő gondolatfoszlányokkal ballagott le ezen a reggelen is a pesti hídfő aluljárójába, hogy majd átsétáljon a kis téren Marx és Engels robosztus, merev kőalakjai előtt. Leérve a lépcső alján megtorpant.

Erdélyi asszonyok, férfiak álltak az aluljáró szinte teljes hosszában a két lépcsősor között. Piros, vagy fekete (az esetben piros köténves) sok-szoknyájuk felett rövid bárányból bekecset viselő asszonyok álltak, fejük kendővel fedve, szinte azonos módon viselve. (A nők voltak többen.) A férfiak fején keskeny karimájú jellegzetes szalmakalap. Lábuknál erdélyi, többnyire korondi tányérok, bokályok, sűrű-rakású – itt úgy mondtuk plisszírozott – szoknyák, többnyire piros színű varrottas párnák, terítők sokasága. A látvány, a jelenség teljesen szokatlan volt itt – muszáj volt megállnia.

Azzal, hogy megállt, s nem leplezett örömmel és kíváncsisággal nézte a hideg, kemény-szürke kövezetre leterített szőtteseket, korondi edényeket, mintha ajtót nyitott volna, az erdélyiek máris köszöntötték, kedvesen invitálták – az enyémet nézze –, tették elé a terítőket, emelték fel a tányérokat, – kedveském – szólították – ezt tessék megnézni, olcsón adom – és már lépni sem nagyon engedték. Nagyon kívánta, hogy szemügyre vehessen minden darabot, hogy beszéljen az asszonyokkal, férfiakkal, de mennie kellett. Nem késhetett a munkahelyéről. – Itt lesznek délben is? – kérdezte az egyik idősebb asszonyt. – Hát hogyne kedves – válaszolta. – Itt leszünk, ha el nem kergetnek – tette hozzá halkan – jöjjön csak, itt leszünk! – Jövök – mondta mosolyogva, s mint aki csodát látott, szája szélén ragadt mosollyal folytatta útját az irodaház felé. Alig várta az ebédszünetet. Az ebédet kihagyta, inkább Erdély gazdag népművészetét akarta látni. Ennyi kincs! Délben ugyanahhoz az asszonyhoz ment, akitől reggel érdeklődött. Úgy látta, neki vannak a legszebb tányérjai, s bokály is volt nála. – Rózsa vagyok – mondta az asszony, amikor beszélgetni kezdtek. – Anna – mutatkozott be Ő is, aztán szokásától eltérően kérdezni kezdett; hogyan jöttek, honnan jöttek, meddig maradnak? A halk, de határozott szavú asszony nyugodt hanghordozással, jellegzetes erdélyi nyelvezettel, mondhatni szép, kerek fogalmazással válaszolgatott: – Korondi edényeket árulok, de nem Korondról jöttem, széki vagyok. Székről jöttem. A varrottasokat mi is készítjük, lányomék, unokám is, a régi ingeket, gyöngyhímeseket vásároljuk és úgy hozzuk eladni. Itt maradunk két-három hétig s amíg el nem adjuk a dolgokat. Csergéket is árulunk, ha kéri hozok

megmutatni es el is viszem a lakására, a tányérokat is, ha megvásárolja. – Főképp az öreg főzőfazekak, mi úgy hívjuk köcsögök, amik nagyon érdekelnek, ami a lábánál van az a kettő már biztosan az enyém lesz – mondta Anna mosolyogva. Észrevette, hogy nem csak korondi tányérok vannak a nagy táska mellett, hanem valami másféle is – Ezek milyen vidékről valók? – kérdezte. – Ezek nagyon régiek, még nagyanyám tányérjai voltak ifjúasszony korában hozták néki Hollóházáról. – Anna megnézte a jó tapintású leveses tányérokat, ez nem is porcelán, de nem is olyan korondi féle cserép, talán fajansz vagy miféle – töprengett. A mintája is egyedinek tűnt, mindegyiken más virágok, stilizált szirmok. – Kézzel festett – szólalt meg Rózsa néni látva érdeklődését. Anna megfordította az egyiket, a hátoldalon nyomat látszott, egy pici ház-imitáció, tetején egy madárforma; holló-háza – örült meg a felfedezésnek. Talán száz esztendő körüli hollóházi tányér. Hangosan nem mondta. – Mennyiért adja? – kérdezte; – 400 forint darabja – válaszolt határozottan az asszony. Ez szép summa volt egy tányérért, tehát a régiség értékével igencsak tisztában van Rózsa néni – gondolta Anna. De két dolog is munkált benne; vonzotta minden régi és szép tárgy, valamint a sajnálat és megértés vegyes érzése az eladásra rákényszerülőkkel szemben. – Megveszem őket, tessék félretenni.

- Nagyon nehezen váltunk meg tőle – mondta Rózsa néni – de leszedtük a falról, enni kell, odaát nincs élelem, minden egyre drágább, fekete kenyér van csak, az is egy héten egyszer, sorba kell érte állni, vagy jut vagy nem, aztán egy hétig megint nem hoznak. Egy bolt van a faluban, de nincs benne semmi, legfeljebb lekvár. Muszáj eladni a holminkat, hogy itt élelmet tudjunk venni a családnak – mondta fojtottan, szaporodó szavakkal. Anna megrendülten hallgatta. Gyorsan elszaladt az ebédidő. Munka végeztével – ahogy ígérte – ment a két köcsögért, s alig várta, hogy még beszélgessenek. Rózsa néni egyik lányával és fiával volt itt. – Többfelé árulunk, nem ez az első helyünk, de már több helyről elküldtek, itt egyenlőre még nem szóltak érte – mondta, mintha érezte volna, hogy megértőre akadt Annában.

– A tányérokat és ha érdeklik még fazekak, hazavisszük magának holnap este, ha az úgy jó. – Ezzel búcsúztak el.

Másnap reggel kellemetlen, hűvös eső esett. Az aluljáróban kevesebben voltak az erdélyi árusok. Erős szél fújt a Duna felett, s bár ez nem vágtatott keresztül az aluljárón, de kellemetlenül hideggé tette a huzat elleni kevés védelmet. Rózsa néni ott volt, s már ismerősként üdvözölték egymást. – Ma elviszem magának a tányérokat amikor végzünk – ajánlotta ismét az asszony, nehogy meggondolja magát a kedves vevő. Anna elfogadta a segítséget, hiszen a hollóházi tányérok tízen voltak. – Hogy bírja ezeket a nehéz csomagokat cipelni? – kérdezte Anna. – Nehezebbeket is szoktam – mondta a széki asszony – megszoktam már. A muszáj nagy úr. Akkor nehéz nagyon, amikor szaladni kell vele, mert félő, hogy elzavarnak a rendőrök. Mindig figyelnünk kell, es futni ha jönnek! De nem mindenik szigorú, van amelyik csak szól, hogy nem szabad itt árulnunk, el kell, hogy menjünk. Eleinte még nem zavartak el bennünket, de most néha már vannak gorombábbak, már olyan is van, hogy beviszik az embert a rendőrségre, s elveszik az árut. Ez a legrosszabb – mondta kesernyésen.

Aznap délben forró teát vitt Anna egy kis műanyag tálca süteménynyel a fagyos aluljáróba. Látta, hogy kissé meghatódott az asszony ahogy csendesen megköszönte. Este ahogy felértek a budai lakásba, Anna forró, illatos gyümölcsteát készített, vajat, sajtot, felvágottat, szardíniát rakott az asztalra, hellyel kínálta Rózsa nénit és leültek vacsorázni. – Szépen lakik – mondta az erdélyi asszony körülnézve – egyedül él? – kérdezte, s óvatosan mint ki fél hogy elveszik előle, vajas kenyeret kent, a szardíniából vett, s szégyenlősen kérdezte tehet-e a teába még cukrot. – Nálunk nem lehet ilyen szép fehér kenyeret kapni – mondta, lassan harapva a fehér, puha kenyeret, amin szépen elsimult a sárga vaj.

- Csergét is szeretnék venni, megköszönöm, ha szombaton tud hozni két olyan méretűt, amit a másik férfinál mutatott az aluljáróban. – Örömest hozok, de szombaton nem hozhatom. Szombaton nem árulunk, nem dolgozunk a vallásunk miatt tetszik tudni. – Anna kérdő pillantására még hozzátette: – szombatisták vagyunk. Ilyenkor nem főzünk, az ételt szombatra pénteken napnyugtáig elkészítjük. A

szombati ünnep pénteken napnyugtától szombaton napnyugtáig tart, sötétedésig tartózkodunk minden munkától. Este elhozhatom – ajánlotta.
Ahogy sietősen elköszönt vacsora után, Anna rögtön elővette a Vallástörténeti kis lexikont és megnézte, hogy mi is az a „szombatista" pontosan: „Ez az adventista vallás számos ágazatának egyik változata, a múlt században alapította Joseph Bates, népszerűsítője pedig James Withe és felesége." – Ezzel is többet tudok – gondolta, de azon elgondolkodott, hogy végül is a szombat, a sabbat a zsidók hetenként visszatérő ünnepe, mint nekünk a vasárnap, de hogy mi köze a szombatistáknak a zsidósághoz az nem volt a lexikonban, ennek majd máshol kell utánanéznie, vagy majd később egyszerűen megkérdezni Rózsa nénit.

Vasárnap egész nap árulták a székiek a szép erdélyi portékákat, aminek a megjelenése eléggé újdonságnak számított. Az Erdélybe átjárás lehetősége és divatja is épp csak bontakozott.
Következő héten két reggel és délután hiába kereste Anna az aluljáróban az árusokat, csak a munkába sietők keresztezték egymás útját.
– Még biztos, hogy nem mentek vissza – aggódott kissé Anna. Pár nap eltelt, amikor újra találkoztak. – Bevittek a rendőrségre – mondta az aggódó kérdésre Rózsa néni. – A szaladásban el is estem, fáj a lábam, nem tudtam árulni két nap. Takarítottam a szállásadónak – mondta mintegy mentegetőzve. – Hol laknak ilyenkor? – kérdezte Anna. – A Bartók Béla úton, illetve egy abból nyíló utcában, majd mindnyájan ott lakunk, akik átjárunk árulni! Ott tartjuk a ház pincéjében a cserép fazekakat, edényeket, ha van kedve Annácska jöjjön el, ott meg tudom mutatni, es szívesen elviszem, amelyiket kiválogatja! – Anna örült a lehetőségnek. Lelki szemei előtt a régen látott tihanyi népi iparművész keramikus zsúptetős, barátságos háza és a keramikus műhely, a Fazekas-ház jelent meg, ahol nem tudott betelni a míves, öreg köcsögök, lekváros szilkék, bokályok gazdag anyagával.
– Akár ma is mehetek – mondta gyorsan. – Az jó, ma nincs otthon a „naccsága" ilyenkor a színházban van, fel tudunk menni a lakásba,

megmutatom a mi szobánkat is, ahol most hatan vagyunk kvártélyban.
A Gellért Hotelt elhagyva tértek el a Ménesi út felé nyúló utcán. A valamikor patinás házak, villák sora mintha maga is egy-egy lépcsőt lépett volna, lassan emelkedett a meredek utcán. Olyanok voltak kopottasan, sérülten, mint hajdan snájdig királyi ezredes, aki méltósággal viseli fényes díszű egyenruháját s a háborúban szerzett sebeket, miközben mankójára támaszkodva biceg.
Anna nem volt erre ismerős, nem volt erre dolga ez idáig, így érdeklődéssel nézte a villák kertjében a szép öreg fákat, a valamikor biztosan gondosan kezelt bukszus bokrokat. A házakban többnyire idős emberek lakhatnak, gondolta a homályos, régen tisztított ablakokat nézve, melyeken öreg klöpli függönyök voltak behúzva, vagy félig leroggyant öreg zsaluk kacsintottak fáradtan a bámészkodóra. Biztosan idősek, akik talán itt öregedtek meg, hozzájuk nőtt az otthonuk, amit csak úgy akarnak elhagyni, hogy „viszik" őket.
Eltévelyedő gondolataiból Rózsa néni zökkentette vissza: – Ez az, itt vagyunk – mondta, s kinyitotta a régi kovácsoltvas kapu foghíjas félszárnyát. A pincéhez is elhomályosodott márvány lépcső vitt le. Az első helységben a földön álltak a hasas, mázas edények. Anna elmosolyodott a barna, zöld, sárga virág motívummal díszített cserépedényeket látva. A kincsesbánya. Hogy fog ő ennek ellenállni, legszívesebben mindet vinné. Múzeumokban látott ilyen darabokat eddig, s mindig hosszan gyönyörködött bennük. Most is úgy állt ott, mintha valami csodára lelt volna.
- Lassan majd átkerülnek mind Erdélyből – gondolta magában, mert hát enni kell, ahogy Rózsa néni is mondta. Négyet kiválasztott. – Ezeket szeretném ha ma elvinnénk, azt a másik kettőt tartsa meg nekem, két hét múlva ők is jöhetnek, fizetés után.
Felmentek a lakásba. Nagy, polgári lakás lehetett, ő csak a patinás borítású előszobát látta először és a „cselédszobát", amit nem csak pénzért, de a lakástakarításért adtak ki. A lakás pedig legalább jó száz négyzetméteres, vagy inkább afeletti lehetett. A cselédszoba viszont akkora volt mint egy nagyobb előszoba, zsúfolva bútorral és az erdélyi asszonyok csomagjaival, s itt még hatan valahol aludtak is. Anna

elképedve nézett körül. Ezen a helyen vannak olyan napok után, amikor reggeltől az utcákat róják a súlyos csomagokkal, fagyoskodnak az aluljárókban – Hogy lehet itt pihenni? – kérdezte. – És vasárnap takarítjuk a lakást ezért a fűtetlen szobáért. – Rózsa néni inkább tényként mint panaszképpen tette ezt hozzá, majd behívta a konyhába. A konyha legalább négyszer akkora volt mint Anna konyhája, de a látványtól szinte visszahőkölt. Ő ekkora koszt, rendetlenséget lakott helyiségben még nem látott! – Hogy bírják ezt nézni, hogy nem fordul fel a gyomruk? – nézett szét riadtan. Feketére égett lábasokban újságok, vedlett papucsok a kosztól, zsírtól alig felismerhető tűzhely. – Hú, gyorsan el erről a nyomasztó helyről! – vette lépteit hátramenetbe és kifarolt a helységből. – Ezt kell tisztára sikálniuk, hiszen ennek a konyhának a rendbetétele, legalább egy hét, minimum két embernek! Hogy bírja ezt? – Reggel ötkor kel, ahogy mondta, este nyolc-kilenc órakor még a Váci utca környékén próbálják eladni a patinás hímzett vászon blúzokat, ingvállakat, bárányból mellényeket német turistáknak, alig esznek valamit, egy-egy kenyér, felvágott és kész, ez megy két hónapig, vagy amíg el nem adják így Karácsony előtti időszakban. Vasárnap takarítás, aztán hazamennek, hogy februárban újra kezdjék Húsvétig, nyáron meg otthon a földeken a munka. – Hát ez hihetetlen! – berzenkedett Anna és igazán dühös volt.

Jól esett kint lenni a levegőn. Rózsa néni akart vinni minden cserepet, de Anna nem engedte, így megosztoztak a csomagokon, s hamarosan fent voltak a budai lakásban.

Rózsa néni már megismerte Anna férjét is, jókat beszélgettek. Rózsa néni a sokat megélt emberek bölcsességével, egyetlen felesleges szóval sem szaporítva mondandóját válaszolgatott a romániai viszonyokkal, az ottani élettel, jelen körülményekkel, életszemlélettel kapcsolatos kérdésekre. Jól esett neki a szép, meleg szobában a forró tea és süti melletti beszélgetés minden alkalommal. Anna egy alkalommal felajánlja, hogy maradjon ott náluk, elfér a külön szobában. Rózsa néni köszönte, de együtt vannak ott a többiekkel, így szokták meg, s nem akar zavarni. A nem zavarna megjegyzésre is csak szűkszavúan annyit mond, nem-nem köszönöm.

Megbeszélték, hogy tavasszal is várják, s kérték, hozzon egy olyan gyapjú-székely nadrágot Anna férjének amilyet képeken, filmeken látni, mert az jó melegnek tűnik. – Harisnya az – mondta Rózsa néni kissé csodálkozva a kérésen –, szerzek majd, nem nagyon lehet már olyat kapni, de megpróbálom.
Rózsa néni pedig arra kérte őket, hogy jövő nyáron látogassák meg Széken, igen szívesen látja őket.

A tél folyamán egy-két levelet váltottak.
Ki tudja mi lesz jövőre? Múlt év októberében volt harminc éve 1956-nak. Feszültség volt, mint villámcsapások kisülése előtt.
Nagy változások lesznek itt, mondta többször Anna férje, elképzelhetetlenül nagy változások. Romániában, Lengyelországban de Szovjetunióban is más szelek kezdtek fújni, mind erősebb „bekiabálások" repkedtek a „pályára"!
Ki tudja mi lesz jövőre?

Tavasz beköszöntével, mint a délről jövő madarak Rózsa néni is megérkezett súlyos táskáival, hófehér terítőivel, vörös-hímes párnáival, kevesebb cseréppel és immár családjának több tagjával. Anna találkozott a fiatalokkal is, szimpatikus, szorgalmas emberek mindnyájan.
Anna újabb meghívásai kapcsán jónéhányszor találkoznak s a több beszélgetés révén lassan megismeri Rózsa néni életét; megtudja, hogy két férjet veszített már el, s még hatvan esztendős sincs. Első férje rendes, szorgalmas ember volt, nagyon sokat dolgoztak, de beteg lett, s kidőlt a sorból. (Anna úgy érezte, mintha valami kimaradt volna a felsorolásból, de nem kérdezett az asszonyra.) Második férje nem bírta úgy a munkát, ahogy azt Rózsa néni szerette volna – vette ki a szavaiból Anna. Summa-summárum a második ember öngyilkos lett. Rózsa néni ott maradt a gyerekekkel, földdel, gondokkal. Most már családja van mindkét lányának, rendes, jóravaló férjekkel, már unokák is vannak, már az Ő jobb életüket segíti az eladásokból bejövő pénzzel – mondogatta.

Érezhető volt a konok elszántság, hogy amit eltervez azt megvalósítja, fáradtságot figyelmen kívül hagyva. Ezen az éven, s a rákövetkezőn pedig még inkább egyre nehezebb volt Budapesten árusítani, egyre többször volt futás a rendőrök elől. Egy csatakos este ismét bevitték a rendőrségre, ahol órákat töltött. Vasárnaponként hát hétvégi vásárokra utaztak Szegedre, Pécsre.
A határon is egyre több volt a gond, valamit mindig elvettek tőlük a román vámosok, amikor jöttek Magyarországra, s örültek, ha nem szállították le őket a vonatról. – Visszafelé pénzt vártak el a vámosok – mesélte szomorúan, s érezhetően egyre fáradtabban a kellemetlen kalandokat. Ekkoriban már a szívére is panaszkodott. Őt is érdekelte minden tünet, minden vizsgálati eredmény Anna férjével kapcsolatosan, aki már túl volt egy súlyos infarktuson.
- Látogassanak meg a nyáron – kérte újra és újra Rózsa néni. – Ott nincs ennyi jó ennivaló, de várom magukat.

Anna azon a nyáron férje rábeszélésére egyedül indult neki a romániai utazásnak vonattal. A Keleti Pályaudvarról indult a vonat az esti órákban. Amikor éjfél felé már – román felségterületen – teljesen egyedül maradt a fülkében, nem igazán érezte túl jól magát, s nem hitte volna, hogy bizony szorongással figyel minden mozgást, s úgy gondolta, talán még sem volt bölcs dolog egyedül nekivágni ennek az utazásnak. Éjfél után két órakor szállt le elgémberedve, s aggodalommal Kolozsváron a vonatról. Mi van, ha Rózsa néni még sem tud elé jönni, ahogy nagyon határozottan megígérte? Biztos, hogy elküldi elé valamelyik fiút!
A kolozsvári állomás megdöbbentette Annát, nem erre számított, de hát mire számított? Kevés, nagyon gyér világítású lámpa égett a váró felé haladva. Ment amerre mentek a vonatról leszállók. A pályaudvaron épphogy félhomály. Szemének szoknia kellett a fény hiányát! Rosszarcú férfiak mérték végig, bámultak a szemébe. Észrevehető volt, hogy nem itteni lakos, az már biztos. Amikor a váró ajtajánál meglátta Rózsa nénit, nagyon megkönnyebbült. Hihetetlen, hogy ez a hatvan esztendeje felé járó asszony beutazott érte Székről az éjszaka közepén, hogy itt még két órát várva majd Szamosújvár felé indul-

janak, már nem „nemzetközi” vonaton. Onnan majd hajnalban buszszal mennek tovább Székre – ami itt már a Cluj Napokához tartozó Sic – hát ez nagy kaland!
Persze, ismerte Ő is a mendemondákat a romániai viszonyokról, de ezt oly nagyon más volt hallani az itt élők szájából, s nagyon más megtapasztalni az éjszakában. Sűrű, sejtelmes homályban botorkálva, idegen ország idegen pályaudvarán, érezni ahogy néhány lépésre nyomába szegődnek, táskáját mustrálják, kérdeznek valamit, s Ő még nem látja, nem tudja, hogy várja-e itt valaki. Megörültek egymásnak. Egy belső váróterem felé vezette Rózsa néni, ahol sokan feküdtek, aludtak a padokon, a földön, fejükre húzva kabátjukat!
A levegő olyan sűrű, meleg és rossz szagú volt, hogy mellbe vágta Annát ahogy beléptek!
Úgy gondolta, inkább kifordul, de ránézve Rózsa nénire érezte, hogy Ő talán nem is érzi olyan tragikusnak, Ő innen jött ki az imént, nem sértheti hát meg. A hűvös, hajnal felé ballagó éjben még sem várakozhatnak állva, mint a lovak az utcán.
Az egyik padon arrébb húzódtak az ott ülők és ők Rózsa nénivel leültek, hogy kivárják a már nem egészen két órát az indulásig. Suttogva beszélgettek, egy óra múlva Rózsa néni kicsit elbóbiskolt – milyen fáradt lehet szegény – nézte Anna.

- Istenem, itt vagyok abban a városban, amely valamikor szép magyar város volt, ahol legalább olyan fényeknek és biztonságnak kellene lenni mint mondjuk a Szegeden, de ez nem Magyarország, nem az és innen hozzák azt a sok szépséges szőttest, mázas cserepet, gyapjú takarókat…, elszundikált ő is néhány percre!
Levegőt ugyan alig tudott venni, de lassan megszokta az oxigénhiányos nehéz szagokat, hallgatta a szuszogást, horkolást, időnként valaki kiment vagy bejött a sötét váróterembe.
Lassan engedett az éjszakai sötét. Négy órakor felszálltak a Szamosújvár felé induló helyi vonatra. Két-három férfi lődörgött a kocsikban, az egyik szerencsére ismerőse, távoli rokona volt Rózsa néninek, így mellettük maradt. Derűs szavai megnyugtatóan hatottak rájuk.

Szamosújváron már világosodott. Buszra kellett várniuk, s mikor egy hihetetlenül öreg, ormótlan jármú hátsó ajtaján – talán terményes zsákokon átlépve – feljutottak, s leültek a kárpittól évszázada megfosztott enyhén billegő (lehet spicces) ülésre, Anna úgy látta, hogy a nagyon undorító, előtte lévő ülés a hátsó felét mutatja neki. Jobbnak látta, ha ettől kezdve végig a békés, vidéki tájat figyeli, vagy Rózsa nénire figyel. A táj szép volt, lankás dombok, az aszfaltot foltokban ismerő úton jókora zökkenésekkel haladtak, békés tempóban, s Anna úgy gondolta, hogy innentől kezdve megpróbál semmin, de semmin a világon meglepődni!

Szék, azaz Sic is elérkezett, a fényes reggelbe karolva. Egymásra mosolyogtak Rózsa nénivel, s elindultak a Harmadik utca felé. Hosszú utca volt, többnyire rendezett falusias portákkal két oldalán. Miután végig beszélgettek, nem tudta Anna, hogy mennyi időbe telt míg a házhoz értek.

A ház a magyar ötvenes-hatvanas évekbeli „modern" kocka házakra emlékeztetett. Csend, nyugalom ölelte körül. Az előkertből néhány lépcső az üveges verandához vezetett, ahol virágok, függönyök adták az otthonosság érzetét a belépőnek.

A ház hatalmas meglepetés volt Anna számára. A patyolat tiszta konyhában fehér Bonanza bútor, a konyha mellett fürdőszoba, WC volt. Az első szobában és a másodikban is igencsak tetszetős bútorok voltak. Meg kell hagyni, a románok ehhez értenek; a szép bútor készítéshez, van hozzá alapanyaguk is bőven. A falakon, a padlón mű-perzsa szőnyegek sokasága, mint kiderült többsége Győrből érkezett. Az ablakokon dús függönyök, csipke ablakon, asztalon, rekamién, fotelokon. Nem ízléstelenül, de kissé túltengve. A régi, vagy régies gyapjú-szállal finoman díszített vászon, vagy a fehér vászon, melyek oly nagyon tetszettek Annának, mutatóban sem volt a szobákban. A belső szoba üveges vitrinszekrényeiben és az asztalokon kristályok, üvegkészletek. Egek, itt minden olyan teljesség benyomását adta, ha nem is egy fiatal (és nem is Anna) ízlése számára, de bizonyos jómódot mutatva, hogy Anna, alig bírta megállni, hogy azonnal ne kérdezze meg: – Miért? Miért gyötri, töri magát utazásokkal, csomagok cipelésével, egész napos álldogálásokkal, aluljárókban fa-

gyoskodva, rendőrök elől menekülséssel, meleg étel nélkül, pihenő napjaikon takarítónőként dolgozva. Miért? Nem értette, de nem szólt, hiszen milyen jogon, biztosan nyomós oka van…?
Annának Anyjáék kicsi, panelba szorított egyszobás lakása jutott eszébe, a kopott bútorzatával – ami életük munkája volt. Igaz, egyszerű, de jó ételt ettek minden nap, de Anyja valószínűleg soha nem váltotta volna fel az életét Rózsa néni életével.
És még további meglepetések voltak hátra. Másnap meglátogatták Rózsa néni két, férjnél lévő leányát és családját.
A falu hosszú utcájának házai többnyire a szorgalomról szóltak, a korábban és újabban épített házak nagysága, portái rendezettsége sok munkáról s annak eredményéről tanúskodtak, de azért akadtak szegényes házikók is.
Az idősebb leányék háza jómódú volt. Szintén a jól megépített kockaházak sorába tartozott, komoly melléképülettel, rögtön be is léptek a rendezett műhelybe. Ez a férj birodalma volt, s két mesterséget is folytatott a takaros munkahelyen. András a jellegzetes széki kalapok készítője, talán egyetlen mesterként a faluban. Emellett kések-ollók készítésével is kiegészítette a foglalatosságot no és a jövedelemszerzést.
A házba lépve tágas előszobába értek, ahonnan fürdőszoba nyílt, bidével, káddal, WC-vel. Már talán említeni sem szükséges, hogy a konyha szintén méretes, kényelmes a négy tagú család számára. Kitárult az utolsó szoba ajtaja is és Anna csak állt a küszöbön, örömében mosolygott, hiszen a múlt századi hagyományok szerinti „tiszta szoba" szinte mennyezetig púpozott, jókora párnái piros-hímes szegélylyel Róza kelengyéje, s a téli időszakok szorgalmának eredményei voltak.
- Mint egy gyönyörű tájház – dicsérte meg Anna még mindig a küszöb előtt állva, mintha ide belépni idegennek nem lenne szabad. Egy ragyogóan fényes nagy trombita trónolt a párnák előtt. – A kicsi András hangszere, zenélnek a fiúcskák – mondta visszafogott örömmel a háziasszony. Mindenütt szőnyegek, függönyök, szőttesek, a patinás tálason festett tányérok sorjáztak. – Hihetetlen – nyögte ki

őszinte elismeréssel a talán már itt is ritkaságszámba menő „múzeum-értékű" szoba elismeréseként.
Róza meghatározatlan korú volt Anna számára, fejét kendő fedte mint Anyjáét, a hagyományos viselethez is ragaszkodott, sok szoknya szélesítette csípőjét, télen bárányból mellény volt a kabát. Visszafogott, de komoly, határozott beszéde értelmes, praktikus, földönjáró asszonyt jelzett.
Őszinte elismeréssel dicsérte Anna a látottakat, minden mögött az „akarást", a küzdést látta, hogy az életben vinni kell valamire, nem is kevésre, s hogy fontos számukra az emberek véleménye, gyerekeiknek ezt a példát kell látniuk. Erre utaltak a szobában látott hangszerek, a gyerekek zene tanulása, akik a templomban is zenéltek. A két élénk, helyes fiúcska némi távolságban kísérte a látogatókat, mindvégig mosolyogva, mint akik örülnek az eseménynek.
A kisebbik Anyjára hasonlító gyermek kis idő után megszólította Annát: – Azt mondta Mama, hogy kíváncsi a sós fürdőre és lejön velünk fürödni is.
- Igen – válaszolta a vendég – szívesen. Akár indulhatunk is. – A fiatalabbik boldogan előreszaladt, az idősebb, jóképű ifjú Anna mellett maradt, elmondta a fürdő történetét, kérdezgette Annát Magyarországról, láthatósan sokmindenre kíváncsi volt. – Holnap megmutathassuk a falun túl a dombokat is? – Erre is igen volt a válasz.
A fürdő egy közepes nagyságú, már szélét veszejtett öreg medence volt, inkább pici tó. Valami rozzant pad is volt, s valami fafülke öltözőnek, de megfigyelni sem tudta, mert az volt fontos, hogy a fiúkkal egy nagyot fürödtek. Vidáman, játékosan élvezték a fiúk a szituációt, hogy egy nem idevalósi felnőtt fürdik velük. Láthatóan – vagy csak Annának jutott egy villanásra eszébe – ez itt nem lehetett megszokott dolog. De efölött is gyorsan tovább rebbent a gondolata.
A sortos, pólós Anna másnap okozta a fiúknak igazán a meglepetést, amikor a Rózsa Mama földje felé kirándulva végig focizta velük a lankás, gyönyörű domboldalakat, a mezőt. Ez a nap is olyan kedves, régi időket idéző volt számára. Egy remek kirándulás egy vadvirágos, kamilla- és szénaillatú friss, nyárelői réten. Délután kürtőskalácsokat sütöttek Rózsa néni udvarán. Forgott a nyársszerű sütő a mézillatú

finomsággal. Olyan rituálé volt ez itt, mint otthon egy bográcsos gulyás készítés, vagy egy jó szalonnasütés. Együtt volt a család. Míg sült a tészta, a kis-Klárika piros fonallal varrotast készített szorgalmasan.
Rózsa néni szabadkozott, hogy csak a nagy kétméteres támaszokra felfuttatott zsenge lóbabból tud levest főzni, de a hűtőben egy csirke is várja az elkészítését a vendég tiszteletére. Anna pedig nem győzte nyugtatni, Ő nagyon szereti a zöld- és fejtett bablevest és bármilyen levest is, számára ez tökéletes és fejedelmi leves, ha más nem volna, ő akkor is tökéletesen érezné magát a falusi tiszta levegőn, a sok kedvességről és figyelemről nem is beszélve, amiben itt része van.

A következő napon a fiatalabb leány, Klára családját látogatták meg. Itt talán még nagyobb volt a ház, mint az előzőek. Két kamasz gyermek mosolygott itt is csendesen a vendégre. Kezdetben ritkán szóltak, de aztán bátran kérdezgettek ők is.
- Itt is zenélnek a gyermekek? – kérdezte Anna, amint a pianínót meglátta, de érezte, hogy fölösleges a kérdés. Az alsó és felső konyhában is magnós rádiók, minden szükséges technika, szintén szép munkájú bútorok, a hatalmas dombra kapaszkodó udvaron tyúkok és más aprójószágok kapirgáltak kárálva.
Klára modernebb volt, nem hasonlított Anyjára, nem népviseletbe volt öltözve, feje sem volt kendővel fedve, itt már láthatóan a városi minta tetszett jobban a családnak.
A mozgalmas napok után este Anna nagy érdeklődéssel várta a bivalycsorda hazaballagását a mezőről. Sosem látott még ennyi roboszt us, fekete állatot együtt! Nagy élvezettel nézte vonulásukat, kuriózum volt számára. Erőt és méltóságteljességet, félelmetes és nyugalmat árasztó volt egyszerre a kép. Úgy érezte reng lába alatt a föld, mintha tankok vonulnának a földúton. Az egykedvűen, alig észrevehető ringással vonuló sereget nem szerette volna látni felbőszülten trappolni. Otthon talán csak mutatóban lehet ilyet találni. Rózsa néni délelőtt elszaladt bivaly-tejföl t venni a vendég tiszteletére a leveshez és a paprikáshoz. Ez a tejföl olyan nehéz és zsíros volt, hogy Anna nehezen bírta lenyelni, amiért többször elnézést kért, hiszen miatta

fáradt érte Rózsa néni. A hatalmas gomolyasajtból viszont élvezettel és köszönettel szelt reggelinél és vacsoránál is. Kellett ettől jobb étek a kertben szedett zöldpaprikával?
Este sokáig beszélgettek Rózsa nénivel a csendes, falusi éjszakában. Az elmúlt napok látottai után már bátrabban tette fel a kérdést: – Miért? Miért vállal fel annyi fáradtságot, kényelmetlenséget, megpróbáltatást? Magának és gyermekeinek főképp úgy néz ki, mindene megvan. Miért érzi oly nagyon szükségesnek az erőfeszítéseit, hiszen gyermekei és párjuk is szorgalmas, dolgos, törekvő emberek. Miért nem él kicsit nyugalomban, magára figyelve, hiszen a szíve rendetlenkedik, kimerült, miért nem teszi hát az életét kissé könnyebbé, miért? Tudom, hogy nincs jogom ilyen kérdéseket feltenni – mondta Anna –, de úgy látom Rózsa néni élete csak a munkáról szól, hol van mellőle, mögüle az öröm, ennek a kornak a szemlélődő nyugalma? Szőnyegre-szőnyeg, függönyök végszámra a szekrényben… – elhallgatott. – Még az unokáknak kell segíteni, a nagyobbik fiúcskának már megvettük a házat! – Ezt komolyan mondja Rózsa néni? – kérdezte Anna döbbenten –, A tizenesztendős fiúnak? – A domboldalon van szép, nagy háromszobás, de át lesz építve a kedvére!… – Erre már nem tudok mit mondani – adta fel Anna – Nem tudok!
Másnap amikor a templomba mentek, megmutatták az útról látható házat, ami majd készen várja a nősülő gyermeket pár esztendő múlva.
A szombati istentiszteletre együtt mentek a családdal. A fiúcskák, a leányok, a fiatal szülők, Rózsa néni felváltva, egymást kiegészítve mondták el a templom történetét, ahol a megemlékezés ünnepét augusztusban, Bertalan napján tartják.

A történet a tatárjárásig nyúlik vissza; akkor a tatárok a falu majdnem teljes lakosságát lemészárolták. Nyolcszáz-kilencszáz lélek lett a tatárdúlás áldozata, alig százan maradtak életben a faluban, akik a templomba menekülteket!
E szörnyű napra, az áldozatokra emlékeznek Bertalan (vagy ahogy ők mondták, Birtalan) napján.

Ilyenkor sok esküvőt tartanak, sokan jönnek Magyarországról is, nagy ünnep ez, a túlélők ünnepe. Ilyenkor mindenki készül, vendégeket vár, előtte minden háznál nagy a sütés-főzés. – Feltétlenül visszavárjuk férjével együtt augusztusban – mondta Rózsa néni. – Hiszen még így is nagy kockázatot vállalt, hogy vendégül lát, a házában alhatok, ha a Security erről tudomást szerez, megbüntetik. Biztosan nyugtalankodik így is emiatt amíg itt tartózkodom, nemde Rózsa néni? – A kérdés után el is hallgatott Anna és elgondolkodott: – mindezt az izgalmat mégis vállalta, hogy vendégül láthasson. Milyen nagyszerű emberek!

A templom előtt a dombon kis csoportokba verődve vártak a férfiak, az asszonyok, a fiatalság. A nagy többség úgy a férfiak, mint az asszonyok szép népviseletükkel tisztelték meg a szombatot, a templomot, egymást.
A templom belül egyszerű volt, fehér meszelt falakkal, szószékkel, karzattal. Az asszonyok és a gyerekek a karzatra vonultak fel. A gyerekek, a fiatalok csillogó szemmel inkább egymást figyelték, suttogva, mosolyogva dugták össze a fejüket, hogy fontos gondolatukat megosszák egymással. A sok hófehér buggyos vászoning az asszonyokon, lányokon szinte felrepítette a karzatot. Alattuk a padokon a fekete mellények összeolvadtak mint egy széles fekete csík, fekete csizmák surrogása hallatszott a beállt csendben, mielőtt a pap megkezdte aznapi prédikációját.

Az utolsó este kilenc szép korondi tányért tett Rózsa néni Anna elé. – Kedves, ez az ajándékom a budapesti estékért, a kedvességükért.

1989. nyarán, Nagy Imre néhai miniszterelnök újratemetésével, 1956 újraértelmezésével elindult a változás az egy párt rendszer utolsó kongresszusához, aminek végeredménye a rendszerváltás lett Magyarországon.
Romániában is elpattant a türelem-zsineg, nem a tárgyaló asztalok mellett. Temesvárról döbbenetes hírek érkeztek Karácsony táján, a magyar televízió tudósításait nézte éjszakába nyúlóan Magyarország

lakossága. Csauseszkut és feleségét halálra ítélte a román nép. Ez a Karácsony sötét barlangba nézett. Az új esztendővel valóban nagyon megváltozott minden. Új Év, új Világ, új formát öltött rendszerek léptek a porondra.

Anna és Rózsa néni sokáig nem találkoztak. Talán három vagy négy esztendő múlva még egy látogatásra került sor. Akkor Anna egy dunántúli kirándulásra, kis pihenőre vitte el Rózsa nénit, hogy megismertesse Édesanyjával. A háza a Rózsa nénitől vásárolt cserép fazekakkal volt díszítve, fehér meszelt falán a Széken kapott kilenc korondi tányér sorakozott, az ágyakat nyers-színű csergék takarták. A széki szalmakalap emlékeztetőül, árván fészkelt a barna ágas fogason.

Aztán elmaradtak a látogatások. Annát Rózsa néni idősebb lánya látogatta meg két-három alkalommal, rövid, gyors beszélgetésre. – Mi van Rózsa mamával? – Beteg, elmúlt 80 éves, erősen reszket a keze, parkinson-kóros – mondta az érdeklődésre válaszul. – Etetni kell, kilötyögteti a levesét, az ételt a kanálból, semmit nem tud a kezében tartani.
- Igen, milyen különös az élet, ez az élet törvénye? Aki egész életében keményen tartotta a gyeplőt, keményen dolgozott a még többért és még többért, ma kiejti reszkető kezéből a tárgyakat, kilötyögteti a zöldbableveset, melyet segítséggel tud szájához emelni. A gyeplőt nem Ő tartja már.
Amikor a beteg mellől lánya Budapestre készült, Rózsa néni szomorúan kérdezte, hová mégy lányom? – Megyek árulni, takarítani Pestre – mondta Róza, aki közel annyi idős lett mint Anyja volt, amikor Anna megismerte – Mi értelme van annak? – kérdezte Rózsa mama!

- Mit is mondtál akkor ott szép házadban az esti beszélgetéskor a Miért-kérdésemre? – gondolkodott el Anna; – ha jól emlékszem a végén csendesen csak annyit, hogy Igaza van Anna! Igaza? – miben is? – merengett Anna kezét ölébe ejtve.

Budapest, 2016. június 15.

Amatőr tavasz

Szinte egyetlen nap alatt zöldültek ki a fák erkélyem körött. Egy birkagyapjú darab szellőzött odakint, még a hidegben készítettem ki cica-kosárba meleg aljzatnak, de a szabadságra született „fekete leány" nem kívánta igénybe venni. Meglepetésemre egyik reggel viszont a rőtszínű kismókus vette kezelésbe, szélsebesen tépdeste, tömte a pofácskájába, majd amikor a gombolyag szinte nagyobb lett mint a feje, akkor szintén viharos gyorsasággal és két első lábával pofozni kezdte két oldalról a labdacsot. Egy szempillantás alatt pingpong labda nagyságúra tömörítette, s akkor, hogy már nem zavarta a látásban, eliramodott a valahol közelben lévő odúja bélelésére. Csak álltam és mosolyogtam. Röviddel utána kismadarak érkeztek gyapjúszál vételre, gondolom ugyanazon céllal; tavasz van, fészek építés ideje, s ideje munkához látni. Sorra buggyantak ki az ágakon a zsenge, zöld levelek.
Én is levelet kaptam, e-mail formában: Az Élhető Világ Irodalmi Kör-barátainak íródott az április 4-re szóló meghívás, a 25. évfordulóra megjelenő „Tavasz mosolya" antológia bemutatójára.

Hihetetlennek tűnt, hogy már tíz esztendeje annak, hogy 2007 áprilisban – a Kláris folyóirat 15. évfordulójára készült – „Tavaszi varázs" antológiát kézbe kaptam. E kötetben, mint a lapokban is – „alapvető feladatainknak tartjuk az egyetemes emberi értékek, erkölcsi normák hirdetését, terjesztését, különösen az EU-csatlakozás után a magyar nyelv még fokozottabb ápolását, őrzését…" – vallja a könyv hátoldalán ajánlójában dr. Györgypál Katalin alapító főszerkesztő. E barackvirágszín (162 oldalas) antológiának a 46. oldalán (ez a születési évem számaiból áll) jelent meg a „Szent-Iván éj" című versem. És még 141 szerzőé! Ismerik-e irodalmi berkekben e neveket, iskolai évzárón, vagy rádióban hangzik-e el közülünk valakinek írása? Igen, így tíz esztendő elmúltával, 2017-et írva előfordul, hogy más lapokban, több antológiában, valamilyen internetes oldalon, Irodalmi Rádióban elhangzottak versek, prózák, vagy lemezen meg-

jelentek „művészportrék”, melyek leginkább amatőr körökben, baráti társaságban rövidebb-hosszabb időre figyelmet kaptak.
De léteztünk-e a „hivatalos irodalom”, a nagyobb ismertség, nyilvánosság, népszerűség számára ezen amatőr antológiák alkotói?
- Fehér holló!

Kaskötő István „Kaláka” Szépirodalmi Folyóiratának első oldalán mindig elolvasom az erőt és reményt adó bölcsességet; „Kiadványunk hazai és külföldön élő magyar alkotók műveit kívánja eljuttatni a magyarul olvasó közönséghez szerte a világon. Klasszikusok, hivatásos kortárs szerzők művei mellett, tehetséges amatőrök munkáit is, megmérettetési lehetőséget teremtve a számukra, mert minden írói törekvésen túl végül is olvasója teszi az írót igazán íróvá. „Ad-e hangot az erdőben kidőlt fa, ha senki sem hallja?”
Hát igen! A lehetőség! A lehetőség, ami remény is egyben.

A mi nap, még reggeli kábaságban hallgatom a rádiót, az Újságírók Almanachjáról folyik az elmélkedés, emlékezés. Múlt század elején néhány éven át kiadott munkákról van, szó, melyet a Budapesti Újságírók egyesülete adott ki. Nagy becsben tartott értékként beszélnek a megmaradt néhány példányról, s ekkor már teljesen magamhoz térve hallom az utolsó mondatokat. Jubileumról, ünnepről szól ez is, talán a Petőfi Irodalmi Múzeumban – majd utána kell néznem – gondolom, miközben nagyon izgatottá tesz, hogy tudom, hogy ezek egyikéből az én kis könyvtáram is őriz egy eredeti példányt. Azonnal fel is keltem, kinyitottam a szekrény üveges ajtaját, ahol többnyire reprint könyveket őrzök.
Szemmagasságban előttem, kissé színehagyott, bordó bőrkötésben, arany betűkkel ez áll:
A BUDAPESTI ÚJSÁGÍRÓK ALMANACHJA, l908-ra.

A MAGYAR BOHÉMVILÁG

Szerkeszti: Szerdahelyi Sándor

Kiadja a Budapesti ÚJSÁGÍRÓK EGYESÜLETE
Elnök: HERCZEG FERENC

A „TARTALOMMUTATÓ”-ból néhány cím és néhány név:

Előszó: Herczeg Ferenc
Komoly kalendárium az l908. szökőesztendőre – Írta: Molnár Ferenc

Majd
„Három korszak: I. Félszázaddal ezelőtt
II. Hogyan készül az újság ma
III. Hogy fog készülni az újság ötven év múlva

Hát azt ismerjük, hogy milyen volt az l908-hoz képest „félszázaddal ezelőtt”… – hogy hogyan írtak az l848-1850-es években, évektől, hogy kik voltak ők? – ma már a magyar „Legnagyobbak” közé sorolhatók, legendák.
Ma már képünk van arról is, ami az idők „ma” jelentése, s az „ötven év múlva” írottakról is, hiszen tanították, példa volt, téma volt.

Az Almanachban az első írás:
„Királyok és cigányok, Írta: Mikszáth Kálmán”
Majd ír politikusokról és újságírókról, tudósokról, irodalmi társaságokról,
Majd jön a következő fejezet:

„Költők bemutatkozása”

Hosszú névsor (írásokat kértek tőlük az Almanach számára, s aki küldött, s olyannak ítéltetett, hogy megjelenjék, az bekerült. – Ahogyan az ma is lenni szokott).

Csak néhány nevet sorolok fel közülük
– 42 költő alkotása van benne:

Ady Endre, Bárdos Artúr, Fröhlicné Kaffka Margit, Gábor Andor, Garai Ferencz, Hegedűs Gyula, Heltai Jenő, Ignotus, Kosztolányi Dezső, Lévay József, Ráskai Ferencz, Szép Ernő, Zempléni Árpád.

Nem szükséges azt hiszem semmit hozzátennem.

Írtak benne még: „Festőkről", „Budapest zeneéletéről", „Szobrászokról", „Színházról, színészekről" (ahogy kisebb terjedelemben a KLÁRIS is teszi).

„A kedvencz téma" rovat
Pld. - „A feminizmusról Írta: Szikra (Gróf Teleki Sándorné)
- „A férfiakról"
- „Mindenféléről, semmiről, Írta: Ego (R.-Fried Margit)
- „Tintás ujjak, Írta: Ignotus (Veigelsberg Hugo)
- „Ének a butaságról, Írta: Heltai Jenő

Végül egy-egy írás: „Melyik a kettő közül", Írta: Gárdonyi Géza
„Szerkesztőségi Titkok", Írta: Szerdahelyi Sándor"

Száztíz esztendő múltán forgatom a selymes, vastag lapokat. Az írások, főképp a versek előtt, mellett a költő fotója, ahogy „Az ős Kaján" alatt a fiatal Ady arc, ovális képen.
A könyvlapok szélei barnára érettek, de él ez a könyv ma is. Talán egyetlen példány maradt ebből az esztendőből, de maradt! Könyv maradt!
Túlélte az első, majd a második világégést, s Ő meg sem perzselődött. A költők, az írók, kik beküldték munkájukat, s benne névjegyüket hagyták, lehet, hogy akkor még „amatőrök", kezdők voltak, alig ismertek, vagy jól ismertek voltak, de ma már békében vannak az Almanach lapjain is.

Hát tekintsünk ezen a tavaszon így a KLÁRIS „Tavasz mosolya”-ra mint egy olyan antológiára, mely bár nem vaskos bőrkötésben és aranybetűkkel címzett antológia, de a lehetőség van benne verssel, szépséggel, művészetet, értékeket becsülő amatőr írók, költők írásaival.
A leírt gondolat, a névjegy ott marad. Lehet, hogy egyetlen példányban, valahol egy láda mélyén, akár 110 esztendő múlva is, s lehet, hogy akkor egy-egy név sokkal többet fog jelenteni mint ma, lehet, hogy semmit sem, lehet, hogy könyv sem lesz, mondják a szkeptikusok – én nem közéjük tartozom ez ügyben!
Ha lesz Föld, lesz emberi kultúra, akkor könyv is lesz, az őrizni fogja az alkotókat is.

Ma pár év alatt válnak semmivé, olvashatatlanná CD lemezek, hangos-könyvek, flopik, a modern kor hordozóeszközei. Egy könyv – valahol – mindig túlél, megmarad, mesél, hát nem hiába való, érdemes megcsinálni a kis antológiáinkat, magunknak, a jelennek, az utánunk jövőknek, ötven esztendővel későbbi időkben is hinni akaróknak.

Köszönettel

Bodó Csiba Gizella
Budapest, 2017. március 31.

Kecske ballada

Felhívás jelent meg egy teliholdas este,
Találkozót hirdetett a magas hegyekbe,
Melyen legyen jelen mindenfajta kecske,
Legyen az kőszáli, királyi, kecskék-fejedelme,
Vagy a fehér szarvú „sivatagok-lelke".
Tartozzon bár kecses zerge családba,
Találkozóra várja a Kecskék Nagy Családja!
A megadott napon mind útra keltek,
A hegyre indultak, senkit nem tereltek,
Sziklákon ugrottak, útközben legeltek,
A hegytetői kő-tribünök lassan megteltek.
Érkezett fajának sok nemes állata,
Ugrált Anyja mellett számtalan kis gida,
Ilyen sosem volt még, mind lázban égett
Mindenki köszönt, mek-egett és bé-gett!
Sok szépség hallgatott, sok bak csak baktatott,
Miről szól majd mindez – azon gondolkodott.
E nagy találkozónak számtalan oka volt;
Szólni kellett arról – egyik fajuk kihal!,
Hogy a legelők alól elfogy már a talaj!,
Hogy veszélyben a világ, ha nem lesznek rétek,
a legfontosabb; közösen kell, hogy világgá
béééégessétek!
Jöttek a panaszok, ötlet-javaslatok,
A nagy Kecske-találkozón senki sem hallgatott,
„Állatian" szép volt, ahogy fennmaradásért,
Világjobbításért e nyáj összefogott.
- Mit tehetek én egy közönséges kecske,
Egy faluból érkeztem lassan, nem sietve,
Szikla ugráláshoz nem szokott a lábam,
De felballagtam, hogy Mindnyájatok lássam.
Élek én egy kedves, alföldi kis tanyán,
Dús füvű legelőn nevelt gazdám, anyám.

Minden nap jóllakok, este meg megfejnek,
Sűrű tejem viszik beteg gyermekeknek.
Azt mondják ez gyógyít beteg csontot, rákot,
Gyógyítanám én az egész világot!
De csak ennyi vagyok egyszerű egy kecske,
Mi mást is szólhatnék e Kecske Szervezetbe.
Te vagy a legnagyobb, szólt a Világszépe,
Tejed jóra adod ez léted értéke,
Általad talán majd reánk is vigyáznak,
Bőrünkért, szarvunkért többé nem vadásznak.
A világ tetején büszkén mind felálltak,
A felhők fejük felett bárányokká váltak,
A sasok tisztelettel dísz-köröket írtak,
Ahogy a küldöttek békésen indultak.

Kíséretül érkezett még milliónyi fecske
csak úgy égi társként, a kecske hazatalál,
nem kell, hogy vezesse!

Budapest, 2015. április 11.

Vendégségben

A szmog napok óta hasal a városon, mozdulatlan, konok, szürke szmog az ország legtöbb nagyvárosa felett.
Amúgy is végtelen fáradtság volt rajta az ünnepekkel járó sok teendő után; befutó és tovább siető vendégek, ebédek, készülődés, Szilveszter – szóval lemerült. S ehhez ez a szürke „sötétítő-függönyidő" nagyon nyomasztóan hatott. Pihenni, elaludni mégsem tudott. Egy pár esztendővel korábbi meghívás jutott eszébe, amolyan jóízű emlék. Ennek felidézése ringatólag hat – gondolta. S már ott is járt a kis zalai, vagy az már Vas megyéhez tartozó vidéken, nem tudta rá a választ, térképet megnézni meg nem volt kedve. Az út, ami a vasútállomásról vitt a szaknyéri házig, már az olyan volt, mintha természetfilmet nézett volna. Lankás dombok, bőséges választék fák, cserjék sokaságában. A magas fűben mezei virágok, ritka látvány volt az utóbbi időben számára. Nagy örömmel legeltette szemét a vidéken, legszívesebben gyalog ment volna. A falu haranglábánál mindjárt jobbra fordultak és egy remek, régi építésű és mégis friss hangulatú háznál álltak meg. Látszott, hogy nem régen itt is leszakadhatott az ég, mert minden vizes volt. Lesimulva a fű, a ház utcára néző oldala melletti virágos kert karcsú, magas, sárgavirágai csapzottan szerteszét terülve egymáson, a földön, a mellettük álló fiatal gyümölcsfán és kerítésen aléltak.
Érkezésükre az ajtóban máris megjelent Eszter, a ház asszonya. Határozott hangon, magabiztos természetességgel üdvözölte az érkezőket. Gabi annyit tudott az asszonyról, hogy Svájcban él évtizedek óta, galériája van, művészeket pártol, szponzorál is esetleg, s övé ez a ház itt a falu elején, s évenként összejön itt a társaság. A meghívott vendégek között pedig van festő, keramikus, fafaragó népi iparművész, s mikor éppen ki. S Eszter már tessékelte is befelé a első kocsival érkezőket. – Te vagy Gabi ugye? – kérdezte, s már le is vett egy üveget a polcról, poharakat – Jóféle pálinka – mondta –, önthetek? – Igen, köszönöm – mondta Gabi, aki nem tudta levenni szemét a látottakról. – Mindjárt bemutatom a fiúkat is – intett Eszter a kemence felé, ahol két fiú tüsténkedett, a parazsat igazgatták, az aszta-

lon sokasodó pizza-tésztára rakosgatták a zöldségféléket. – A fiam és barátja, ők Franciaországból érkeztek – folytatta Eszter – Egészségünkre! – emelte meg közben a pálinkás poharat, melyen átcsillant a kemence tüzének rőt vörös fénye. – Ez nagyon jól esett a hosszú utazás után, s azért is mert igen jó ízű valóban – mondta Gabi –, máris nagyon jól érzem magam. – A fiúk csinálják a kaját, mi pedig összekötöznénk a virágokat, mert nagyon szétcsapott közöttük az eső, most még talpra tudjuk állítani őket. Segítenél nekem? – kérdezte a háziasszony. – Hát persze! – mondta Gabi, s valóban az az érzése volt, hogy olyan ez az egész, mintha hazaszaladt volna pár év után a családhoz, akikkel évtizedeket élt együtt valamikor. Olyan természetes, olyan magától értetődőnek tűnt minden. A sarokban álló fehér kemence vas-ajtaja kitárva, a tűz barátságos melege, az illatok, a testét átjáró pálinka aromája szinte teljesen kitörölték a hosszú, unalmas vonatozás és a hirtelen kapott hatalmas eső lehangoló emlékét. Felsegítették a majd két méter magas szárait a virágoknak, lazán összekötötték őket, közben Eszter kérdezgetett és magáról is beszélt kérdezés nélkül is. Aztán megmutatta a házzal szemközti pincét, a fiúk szobáját a hosszú ház másik felénél. – Te majd itt alszol – mutatta meg Gabinak a nagyobb szobát, melynek ablakai az utca felé néztek. A szobát egy hatalmas búbos kemence uralta, padkáján párnák, az ablak melletti sarokban míves század eleji – de lehet, hogy még régebbi – faragott támlájú ágy állt, csíkos csergével letakarva. – Ez remek! – mosolyodott el Gabi boldogan. Hihetetlen szép az egész szoba. Lassan érkeztek a többi vendégek is. Megérkezett a másik kocsi is Magda fiaival, majd egy fiatal házaspár. – Misivel szoktunk közösen kiállítani – mutatta be a férfit Magda. – Ő fafaragó művész. – De már álltak az ajtóban újabb vendégek, a város kulturális vezetői, és hirtelen megjegyezni sem tudta ki még, amikor a fiúk megjelentek a konyhából nagy tálcákon behozva a frissen sült pizzákat. Cseréptálakban pogácsa volt a kemence padkán, a faragott széken. A szobában sustorgott, majd erősödött a beszélgetés, az ismerkedés, durrant a pezsgő dugója, a fiúk töltötték a vörösbort. Az egyik vendég kezében már ott volt a gitár, a húrok hangja tovább fűtötte a szobát, a pirosodó arcokat, az örömöt a levegőben. A háziasszony

őszinte természetességének köszönhetően megint az volt az érzése Gabinak, mintha egy nagy család gyűlt volna össze valami megszokott alkalommal, hogy együtt legyenek. Jó volt elzsibbadni, szemlélődni, belehallgatni a beszédfoszlányokba, hallgatni a francia dalokat. A kellemes idő gyorsan szaladt. – Nekünk mennünk kell – mondta a fafaragó művész – várnak a gyerekek, de holnap velük együtt jövünk, én is hozom a hangszert is, és egy jó táncos-zenés estet csinálunk a pajtában. – Készülődtek a Lövőről érkezett vendégek is. – Holnap találkozunk – búcsúztak. Gabi, Magda, a háziasszony Eszter és a fiúk maradtak a házban, ahol hamarosan csend lett, hiszen mindenki mögött ott volt az utazás fáradalma, a vendéglátás bizsergése, a délutáni séta, a borozgatás ringatása.

Másnap reggel kakasszó ébresztette Gabit. A szobák felől még csend volt. Odakint sütött a nap. A fákon, a nagy fa koronája alatti hosszú, rusztikus asztalon, lócákon még fénylett az eső nyoma. A kakas és a tyúkok a ház előtti szabad téren bogarásztak. A nyitott kert mellett a harangtornyocskában félénken megszólalt a harang.

Gabi felkelt, felöltözött, megmosta arcát hideg vízben, s kiment a pici falu egyetlen utcájára, hogy teleszívja magát a friss reggeli levegővel. A házzal szemközt egy régi tűzoltókocsi foglalta el a szegletet. Szépen rendben tartott részleteibe gyönyörködött éppen, amikor észrevette, hogy a mögötte lévő épület ajtaja nyílik s nagy tejeskannával kilép egy asszony. Tej-begyűjtő hely – mosolyodott el. Van annak is vagy harminc esztendeje, hogy ilyet látott. Belépett a fehér helyiségbe szép jó reggelt kívánva, s megkérdezte, hogy kaphat-e egy bögre tejet, s vinni szeretne a háziaknak is egy kannával, mutatott Eszter házára. – Hát persze – mondta széles mosollyal a „tejesember". A házban még mindig csend volt, nem akart zajt csinálni azzal, hogy keresni kezd egy tejes-kannát, bár mintha tegnap látott volna egyet, talán az ablakban, úgy gondolta elsétál a tej begyűjtő utáni elkerített rétig, ahol a tejelő állatok álldogáltak, pihentek, legelésztek komótosan. – Tehát ti adjátok a szomszédnak a friss tejet – simította meg a kerítéshez ballagó kíváncsi, fiatal tehén csillagos homlokát.

Két kanna tejet vitt a társaságnak, hogy valamivel Ő is hozzájáruljon ahhoz a csodás hangulathoz, ami itt elvarázsolta. A reggelihez csak a

társaság idősebb fele kelt fel, együtt ültek a jókora asztalhoz, köröttük párolgott a sok zöld a melegedő nap fényében.

Reggeli után elsétáltak a falu utcájának északi vége felé, hogy gyönyörködjenek a néhány gondosan rendben tartott, felújított tornácos házban, portában, vagy a szomorkásan barátságos elhagyott házakban, melyek ablakai, kapui, vadulásnak indult kertjei árulták el a gazdátlanságot. – Bármelyikben szívesen ellennék – gondolta Gabi. A sétálókat jó reggelt köszöntéssel üdvözlő helybéliek meg is erősítették a gondolatát, hogy itt bizony igen békés, nyugodt és kellemes az élet. A házak az utca egyik oldalán sorakoztak, mivel a másik oldal már a szép növényzetű rété volt, amit sudár, őrt álló fákkal védett erdő kísért végig.
Sétájukhoz először két kutya csatlakozott, majd libasorban mögéjük rendeződött még két kisméretű játékos eb is, majd még három, így hát hét kutya kísérte őket hancúrozva, szinte nevetgélve örülve a „történésnek".

A másik irányban még tegnap volt egy rövid séta, a pizza készültéig, arra egy kis mesterséges tó volt, vagy talán hajdani úszómedence, hatalmas keserűlapuval körbefogva, egy kis patak táplálta, vadregényes volt a környezete, s talán ha pénz is állt volna mögé, szebb jövő várt volna rá.

Ezen a délutánon átruccantak Zalalövőre egy kiállítás megtekintésére, majd a kulturális program után indultak vissza a szaknyéri parasztházba. Hiszen a pajtában este házi mulatságot, „pajta-estet" csinálnak egymás- és saját örömükre. A pajta tágas és tiszta volt, az asztalokon cseréptálakban ma is házi sütemény, gyümölcs volt, és bor a palackokban. Előkerültek a hangszerek, koccantak a poharak, a gyerekek ragyogó szemmel hallgatták a felnőttek játékát, a modern dalokat éppúgy, mint a szép magyar népdalokat. Muzsika, bor, barátok! Kell ennél több?

Gabi vendég volt ezen a hétvégén, először itt járó vendég, akiben feledhetetlen nyomokat hagyott ez a varázslatos hétvége. Minden együtt volt itt reggeltől-estig. Együtt is voltak, de mindenki szabadon ment amerre épp kedve tartotta. A háziasszonyon nyoma sem volt annak, hogy robot lenne ennyi vendéget ellátni, nem szolgált, nem tüsténkedett, csak szinte észrevétlenül irányította ez egészet, a fiúk is segítették anélkül, hogy szólnia kellett volna, csak odavarázsolták amire szükség volt, s annyit amennyire szükség volt.
Szabadság, szépség, egyszerű-nagyszerűség lengett körül mindent az apró falu tágas portáján.
Nehéz volt elfogadni, hogy vége van, s nehéz volt elindulni a főváros, Svájc, Franciaország és Zalaegerszeg felé, bármerre indultak is. Úgy ölelték meg egymást, hogy ugye mielőbb találkozunk? A falu talán 12 házának kutyái körülöttük toporogtak ezúttal is, sustorogva, farkukat csóválva mintha azt kérnék, maradjatok még, nagy csend lesz ha elmentek. A szekér is ismét feltűnt a két lóval – Isten áldja magukat! – barátságos köszöntéssel a bakról.
Gabi szótlanul állt, az utcát, a tájat nézve, s szótlanul indult az autóhoz, ami az állomásra vitte.
- Hihetetlen – gondolta – elüresedik egy ilyen kincs, egy ilyen gazdagság,
- ahol vendég volt két és fél napig – a múlt századba visszatérve,
- ahol vendég volt négy nemzet vendégeivel,
- ahol úgy volt otthon, ahogy már régen érezte otthon magát,
- ahol mindenki úgy volt először találkozó vendég, hogy régi családi kapocsnak érezték azt a valamit ami összeterelte őket.
A kemencében elhamvadt a tűz, lakat került a pince súlyos ajtajára, a pajtára. Az érkezéskor vihartól levert, földön fekvő virágok viszont most büszkén emelték fejüket intésre a játékosan vibráló délutáni napfényben.

Budapest, 2017. január 27.

Mi legyen?

Ötéves koromban okos voltam (hm, mint majd minden gyermek), hoztuk magunkkal a valamilyen tudást, s ez még ott van bennünk; majd tanulni kezdünk, felejtünk, eltávolodunk, mással foglalkozunk, a tanulás csak bizonyos részei kötnek le, vagy lesznek érdekesek számunkra.
A világ hatása egyre erősebb, belső világunk egyre halványabb!
Aztán megtelünk egyre több élménnyel, tapasztalattal, előítélettel, ítélkezéssel, kétellyel, bizonytalansággal, magabiztossággal, kishitűséggel, önbizalommal, lekicsinyléssel és túlzással, barátsággal és barátságtalansággal, szerelemmel és hűtlenséggel, megcsalattatással és bizalommal, hitetlenséggel, majd hittel – és… és telítődünk!
És akkor ki kellene üresedni, teljesen kiüresedni az összes felgyülemlettől, elraktározott sértésektől, bántásoktól, vélt vagy valós sérelmektől, megsebzettségtől, sebek osztásától, betokosodott fájdalmaktól, hiányoktól, meg nem élt pillanatoktól, meg nem tett lépésektől, elmulasztott bocsánatkérésektől, megbocsátásoktól, szóval kiüresedni a múlttól, az élet lerakódásaitól, vágytól, vágytalanságtól… Igen, kiüresedni – mondják keleti és nyugati bölcsek, tanítók, akárkik;
- de mi lesz, ha itt állok teljesen kiüresedve, mert sikerült kiüresíteni magam, de már nem tudom megtölteni semmivel az üres helyeket, már nem tudok semmit az üres helyekre tenni,
- mert elfáradtam,
- mert már nincs idő,
- már nem látom meg,
- már saját ürességemhez nem érek fel – Akkor mi lesz?

Akkor olyan könnyű leszek, hogy felszállok, mint egy rózsaszín luftballon!

Budapest, 2017. április 27.

Tartalomjegyzék

Szelíd gesztenyék	6
Az idő	7
Ars Poetica	8
Erkölcsi hatalom	9
Delfin terápia	11
Jegyzet-tömb	21
Káinok és Ábelek	24
Élet-meditáció	27
Kötődés – összetartozás	29
Az utolsó költözés	32
A Család Misztériuma	36
Berta Tanár Úr	42
Örök túlélők	47
Várakozás	49
Írott „beszélgetés" fiatal írókkal	53
Még nem búcsúzom…	55
Őszi napforduló	58
A kacat (utó) hangja	60
A hiszékenység	63
Egyiptom misztikus földjén	66
Szelíd gesztenyék	73
Széki varrottas	77
Amatőr tavasz	95
Kecske ballada	100
Vendégségben	102
Mi legyen?	107

Az írások megjelentek a KLÁRIS Újságban, az Irodalmi Epreskertben, Irodalmi Rádiónál, a „Képzeld el" folyóirat pályázatain és a Kaláka Szépirodalmi Folyóiratban.